

T-3

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva zdravstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 4. vanrednoj sjednici, održanoj dana 28.02.2023. godine, donosi

ZAKLJUČAK
o dopuni Zaključka Vlade Zeničko-dobojskog kantona
broj: 02-11-2704/22 od 18.02.2022. godine

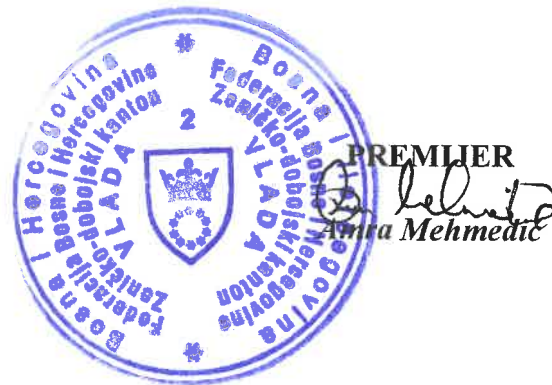
I.

U tački I. Zaključka Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-11-2704/22 od 18.02.2022. godine, briše se interpunkcijski znak tačka i dodaju riječi: „i upućuje Skupštini Zeničko-dobojskog kantona.“.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 11-3303 /23
Datum, 28.02.2023. godine
Zenica

DOSTAVLJENO:

- 1x Ministarstvo zdravstva,
- 1x Skupština Zeničko-dobojskog kantona,
- 1x Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona,
putem Ministarstva,
- 1x Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja
Zeničko-dobojskog kantona, putem Ministarstva,
- 1x Ured za reviziju institucija u FBiH, putem Ministarstva,
- 1x a/a.

02/04 T-9
Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva zdravstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 142. sjednici, održanoj dana 18.02.2022. godine, d o n o s i

kur 359
02/04
22.2.22

ZAKLJUČAK

I.

Prima se na znanje Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu, Ureda za reviziju institucija u Fedraciji Bosne i Hercegovine broj: 01-02-08-11-3-2123-3/20 - juli 2021. godine.

II.

Zadužuje se Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona i Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, da postupi po preporukama Ureda za reviziju institucija u Fedraciji Bosne i Hercegovine.

III.

Stavlja se van snage Zaključak Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-11-15726/21 od 24.11.2021. godine.

IV.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-M-2704 /22
Datum, 18.02.2022. godine
Zenica

DOSTAVLJENO:

- 1x Ministarstvo zdravstva,
- 1x Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, putem Ministarstva,
- 1x Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, putem Ministarstva,
- 1x Ured za reviziju institucija u FBiH, putem Ministarstva,
- 1x a/a

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

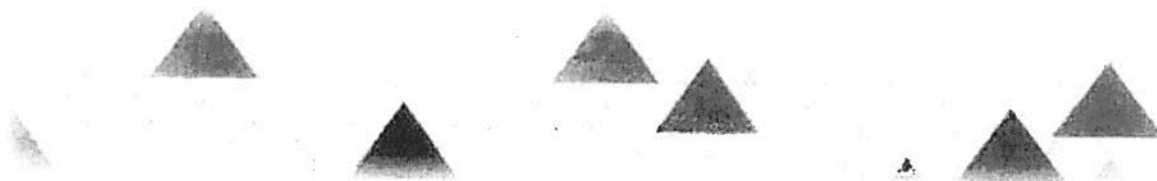
ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

2020.

Broj: 01-02-08-11-3-2123-3/20

Sarajevo, juli 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	4
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	6
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	8
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	15
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	17
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	17
6.1.1	Prihodi i primici	17
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	19
6.1.2.1	Rashodi Stručne službe Zavoda	19
6.1.2.2	Rashodi zdravstvene zaštite	23
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	29
6.1.2.4	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	31
6.1.3	Finansijski rezultat.....	31
6.2	BILANS STANJA	32
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	32
6.2.2	Stalna sredstva	34
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	34
6.2.4	Popis sredstava i obaveza.....	35
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	35
7.	JAVNE NABAVKE	36
8.	OSTALI NALAZI	36
8.1	IT revizija.....	36
8.2	Sudski sporovi.....	38
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	39
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	41
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu.....	42
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine	45
	Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine	46

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izveštaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: **Zavod**) koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izveštaj o novčanim tokovima, Izveštaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Zavoda na 31. 12. 2020. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji Institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Zavoda odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovio Zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Zavoda;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Zavoda za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Ugovori o radu na određeno vrijeme za period duži od 120 dana zaključivani su bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu (tačka 4. Izvještaja).
2. Popisom utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza i usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem nije izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.4 Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Vlada Zeničko-dobojskog kantona je u toku 2020. godine donijela Izmjenu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu, kojom nije definisan period angažovanja zaposlenika, a koja je ustanovama iz oblasti zdravstva (uključujući i Zavod) u vrijeme prirodne nesreće i pandemije COVID-19 omogućila prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja (tačka 4. Izvještaja).**
- **Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Zeničko-dobojskog kantona sa zdravstvenim ustanovama nije vršeno putem postupka javne nabavke, kako je propisano Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove. Zavod je ugovaranje vršio na osnovu Plana i programa zdravstvene zaštite na koji je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona dalo saglasnost (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).**
- **Zavod je na kraju 2020. godine putem anketnih listića obavio samo jednu kontrolu izvršenja ugovora kojima su regulisani međusobni odnosi u pružanju zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama, iako je prema Općem planu kontrole Zavoda i Programa rada Zavoda za 2020. godinu bio u obavezi vršiti kontinuirano praćenje i kontrolu izvršenja ugovorenih usluga (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Zavoda odgovorno je da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

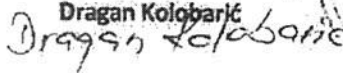
Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Zavoda, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 30. 7. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

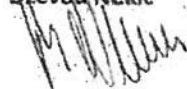
Dragan Kolobarč

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Potrebno je uskladiti odredbe Statuta sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu utvrđivanja sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca, te u skladu s navedenim poduzeti dalje aktivnosti.	tačka 4
2.	Obezbijediti primjenu postojećih internih akata i procedura donesenih u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim pratećim propisima.	tačka 4.
3.	Prijem zaposlenika vršiti u skladu s odredbama Zakona o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu.	tačka 4.
4.	Uspostaviti funkcionalnu jedinicu za internu reviziju i popuniti je adekvatnim brojem zaposlenih, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i ostalim pratećim propisima.	tačka 4.
5.	Sredstva rezerve izdvajati u propisanoj visini, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.	tačka 5.
6.	U izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda navesti detaljna obrazloženja o izvršenju pojedinih planiranih pozicija.	tačka 5.
7.	Analizu iskaza uz računovodstvene izvještaje sačiniti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	tačka 6.
8.	Preispitati osnovanost iskazivanja na bilansnim pozicijama razgraničenih prihoda i razgraničenih rashoda po osnovu zaključenih sporazuma i aneksa sporazuma o izmirenju duga za doprinose za socijalno osiguranje.	tačka 6.1.1
9.	Poduzeti aktivnosti prema zdravstvenim ustanovama na redovnoj mjesečnoj uplati participacije i na izvještavanju o naplaćenom iznosu participacije, u skladu sa donesenim kantonalnim odlukama koje regulišu navedena pitanja.	tačka 6.1.1
10.	Planirati u Finansijskom planu Zavoda sredstva za angažman lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva.	tačka 6.1.2.1.1
11.	Stimulativni dio plaće radniku isplaćivati u skladu s odredbama Pravilnika o radu.	tačka 6.1.2.1.1
12.	Preispitati osnovanost i opravdanost utvrđene osnovice za obračun plaće direktora i pomoćnika direktora s nadležnim institucijama Zeničko-dobojskog kantona, te dodatke na osnovnu plaću direktora uskladiti s odredbama Pravilnika o radu	tačka 6.1.2.1.1

13.	Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Kantona vršiti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.	tačka 6.1.2.2
14.	Nastaviti aktivnosti na kontinuiranoj kontroli potrošnje i kontroli propisivanja lijekova sa Esencijalne liste, kako bi se omogućila racionalnija potrošnja lijekova i smanjili troškovi lijekova koji padaju na teret Zavoda.	tačka 6.1.2.2
15.	Provoditi kontinuiranu kontrolu i praćenje izvršenja ugovorenih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, u skladu sa zaključenim ugovorima, Programom rada Zavoda i ostalim pratećim zakonskim i internim aktima.	tačka 6.1.2.2
16.	Osigurati dosljednu primjenu odredbi Odluke o utvrđivanju kriterija i načina ostvarivanja prava osiguranih lica na liječenje u inostranstvu.	tačka 6.1.2.3
17.	Nastaviti aktivnosti na analizi regresnih postupaka u saradnji s drugim sektorima, unaprijediti pomoćne evidencije na način da osiguraju cjelovite podatke o regresnim postupcima, a potraživanja po osnovu regresnih postupaka iskazivati u poslovnim knjigama na osnovu validne knjigovodstvene isprave, prema Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.1
18.	Obezbijediti dokumentaciju o vlasništvu i posjedu građevina (stanovi i garaža) koje su evidentirane na stalnim sredstvima u Glavnoj knjizi.	tačka 6.2.2
19.	Bilans stanja popunjavati preuzimanjem salda sa konta stanja iz glavne knjige, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.3
20.	Godišnji popis obaveza i potraživanja vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.4
21.	Izvršiti sveobuhvatnu analizu raspoloživih rješenja za integralni informacioni sistem u zdravstvu, izraditi i usvojiti akcione planove strategije IT razvoja, te u okviru nadležnosti i ovlaštenja osigurati adekvatne materijalne i ljudske resurse za provođenje informatizacije zdravstvenih ustanova i povezivanja informacionih sistema u zdravstvenim ustanovama u integralni informacioni sistem.	tačka 8.1
22.	Kontinuirano jačati interne IT ljudske resurse za podršku implementiranim informacionim sistemima, u svrhu racionalizacije i smanjenja izdataka za angažovanje vanjske podrške.	tačka 8.1
23.	Osigurati adekvatno održavanje i razvoj HCFIS-a u saradnji s drugim korisnicima, te implementirati automatski podatkovni interfejs između HCFIS-a i AIS-a s ciljem bolje kontrole osiguranja.	tačka 8.1
24.	U vanbilansnim evidencijama Zavoda evidentirati podatke o sudskim sporovima, u skladu s odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 8.2

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Finansijski plan Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu;
- Odluka o izvršavanju finansijskog plana za 2020. godinu Zavoda za zdravstveno osiguranje Zeničko-dobojskog kantona;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o organizaciji organa uprave u FBiH
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Jedinствена методологија којом се ближе utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove;
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu;
- Statut Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Zavod) osnovan je Zakonom o osnivanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona¹, u skladu sa članom 37. tačka h) Ustava Zeničko-dobojskog kantona i članom 15. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Zavod ima svojstvo pravnog lica sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o Zavodu i Statutom Zavoda. Zavod je javna ustanova u državnoj svojini sa poslovnica u općinama Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kantona). Pokriva područje 12 općina, gdje su smještene poslovnice: Breza, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Vareš, Visoko, Zavidovići, Zenica, Žepče, Doboju Jug i Usora.

Djelatnost Zavoda odnosi se na: provođenje politike razvoja i unapređenja zdravstvene zaštite koja se osigurava obaveznim zdravstvenim osiguranjem, obavljanje poslova ugovaranja sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima, te plaćanje usluga zdravstvenim ustanovama na bazi zaključenih ugovora, određivanje visine naknade plaće i najvišeg iznosa naknade plaće na teret kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja, učestvovanje u izradi i provođenju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje, učestvovanje u izradi i provođenju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje, vršenje obračuna dugovanja i potraživanja troškova zdravstvenog osiguranja i drugih poslova u skladu sa ovim ugovorima, kao i obavljanje drugih djelatnosti utvrđenih navedenim aktima.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Zavoda regulisano je da Zavod osniva Stručnu službu radi provođenja obveznog zdravstvenog osiguranja i drugih vrsta zdravstvenog osiguranja.

Unutrašnja organizacija Stručne službe Zavoda utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji je donio direktor Zavoda 21. 1. 2020. godine, uz saglasnost Upravnog odbora i Vlade Kantona.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizirana su radna mjesta za 133 izvršioca, dok je broj zaposlenih na 31. 12. 2020. godine bio 96. Zavodom rukovodi direktor Omer Škaljo, koji je imenovan 25. 7. 2019. godine, na mandatni period od četiri godine.

Upravni odbor čini predsjednik Almir Redžić i članice i članovi: Eldina Čerim, Arnesa Memić, Faruk Durmić, Jasmin Hodžić, Bakir Škaljo, Mersiha Bećirović i Slaven Radoš.

Sjedište Zavoda je u Zenici, u Ulici Dr. A. A. Borića 28 b.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Zavoda za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, sa prekidima u periodu od novembra 2020. do maja 2021. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

¹ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 11/97, 2/98 i 11/98

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Zavoda za 2016. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Zavod je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio je o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

1. Donesene su interne procedure kojima je definisana metodologija planiranja, kao i procedure koje osiguravaju praćenje efikasnosti i ekonomičnosti planiranih aktivnosti.
2. Zavod je ispoštovao Zakon o budžetima u FBiH u dijelu korištenja sredstava samo do visine sredstava utvrđenih finansijskim planom po pojedinim pozicijama (posebni dio).
3. Sačinjen je Plan nabavke stalnih sredstava, a u Finansijskom planu je realno planiran broj zaposlenika za koje se planiraju plaće i naknade, kao i kvalifikaciona strukturu zaposlenih.
4. Zavod nije isplaćivao stimulacije timova ljekara prvostepene Ljekarske komisije za kontrolu bolovanja preko 42 dana.
5. Zavod za medicinu rada je do juna 2020. godine dostavio jedan polugodišnji Izvještaj, u skladu sa zaključenim ugovorom o načinu ocjene radne sposobnosti usljed privremene spriječenosti za rad iz prethodnog perioda, a novim zaključenim ugovorom iz juna 2020. godine predviđeno je mjesečno dostavljanje izvještaja, što je i realizovano.
6. Kantonalna bolnica Zenica dostavlja izvještaj o radu Komisije za upućivanje na liječenje van kantona na šestomjesečnoj osnovi, u skladu sa ugovorom, sa tekstualnim obrazloženjem.
7. Zavod je isplaćivao nagradno plaćanje za motivaciju timova porodične medicine u skladu sa Naredbom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH.
8. Zavod je kod iskazivanja finansijskog rezultata na kraju fiskalne godine izvršio zatvaranje salda prihoda i rashoda prenosom na konto Neraspoređeni višak prihoda i rashoda, u skladu sa članom 50. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
9. Zavod je izvršio popis stalnih sredstava i usaglašavanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
10. Članovi popisne komisije imenovani su u skladu sa članom 68. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
11. Plan javnih nabavki za budžetsku 2020. godinu usklađen je sa Finansijskim planom.
12. Osigurana su sredstva i izvršena je nabavka softverskog rješenja za e-recept, vršeno je poboljšanje komunikacija: zamijenjeni su komunikacijski uređaji u Zavodu i domovima zdravlja, a poboljšani su i internetski linkovi.
13. Zavod je sa ostalim kantonalnim zavodima inicirao izmjenu zakonske regulative u vezi dvojnog vođenja medicinske dokumentacije (pisane i elektronske), ali izmjena zakonske regulative još nije izvršena.
14. Zavod je uputio dopis Federalnom ministarstvu zdravstva u kojem je traženo da se osigura dostupnost izvornog koda AIS-a, ali Federalno ministarstvo zdravstva je odgovorilo da ne raspolaže datim izvornim kodom.
15. Zavod je postojeće softversko rješenje za računovodstvo i finansije dogradio za funkcionalnost trezorskog poslovanja. U softverskom rješenju su implementirane kontrole operativnog budžeta i ograničenja u realizaciji fakture, ukoliko na poziciji nisu raspoloživa sredstva.

Djelimično realizovane preporuke

1. Sačinjeni su radni dokumenti upravljanja rizicima po pojedinačnim procesima, uputstva za uspostavu revizorskog traga za procese sa ocjenom najvećeg rizika, detaljno razrađen popis i mapa poslovnih procesa, te dijagrami toka za ključne procese koje je potrebno implemetirati u narednom periodu s ciljem boljeg funkcionisanju sistema internih kontrola.
2. Odredbe Statuta nisu usklađene sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu utvrđivanja sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca, ali su ispoštovane odredbe istog Zakona u imenovanju sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca.
3. Zavod je uspostavio internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH, ali pošto je popunjeno samo jedno radno mjesto, ne mogu se ispuniti ciljevi i zadaci predviđeni propisima koji regulišu internu reviziju.
4. Finansijski plan i Izvještaj o ostvarenju Finansijskog plana sadrže dio potrebnih informacija i obrazloženja za planske veličine i njihovo izvršenje.
5. Zavod je slao upite Poreznoj FBiH o poduzetim zakonom propisanim mjerama i aktivnostima na naplati doprinosa za zdravstveno osiguranje po zaključenim sporazumima o izmirenju duga, ali u 2020. godini nije bilo naplate doprinosa za zdravstveno osiguranje po zaključenim sporazumima.
6. Zavod je iz prikupljenih sredstava doprinosa za zdravstveno osiguranje koji se odnose na zdravstvenu zaštitu u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju finansirao izdatke za angažman 24 lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa ili bez radnog iskustva, što je znatno manji broj angažovanih u odnosu na prethodni period.
7. Zavod je poduzimao aktivnosti na kontroli i propisivanju lijekova sa Esencijalne liste u domovima zdravlja, ali su, i pored toga, u toku 2020. godine evidentna značajna prekoračenja u potrošnji lijekova u određenom broju domova zdravlja.
8. Zavod je obezbijedio saradnju između nadležnih sektora s ciljem zadovoljenja principa pouzdanosti i fer prezentacije informacija o regresnim postupcima, ali nije izvršio detaljnu analizu za dio regresnih postupaka nastalih u periodu od 2015. do 2018. godine.
9. Zavod je iskazao otpis potraživanja na propisanim pozicijama u skladu s Analitičkim kontnim planom za budžetske korisnike, ali za njega nisu data obrazloženja u Izvještaju o izvršenju finansijskog plana.
10. Zavod je zapošljavanjem jednog IT specijaliste pojačao IT ljudske resurse Zavoda, ali u narednom periodu treba raditi na jačanju internih IT ljudskih resursa za podršku implementiranim informacionim sistemima, kako bi se smanjili izdaci za angažiranje vanjskih IT resursa za podršku.
11. Zavod je učestvovao u nekoliko radnih sastanaka koje je organizovao FZZOIR u vezi s razvojem i održavanjem HCFIS-a, na kojima je usaglašeno da će zavodi koji koriste HCFIS u svojim budžetima osigurati finansijska sredstva, a da će Federalni zavod provesti postupak nabavke navedenih usluga jer svi zavodi nisu planirali sredstva.
12. Zavod je izradio i usvojio Strateški plan IT razvoja Zavoda za period 2020-2025. godine, ali nisu usvojeni akcioni planovi po godinama.

Nerealizovane preporuke

1. U saradnji s nadležnim organima uprave Zeničko-dobojskog kantona usaglasiti iznose potrebnih sredstava za doprinose za zdravstveno osiguranje neosiguranih lica, na osnovu kojih će se planirati sredstva u Budžetu Kantona i Finansijskom planu Zavoda.
2. Zahtijevati od zdravstvenih ustanova redovnu mjesečnu uplatu participaciju na račun zavoda, te osigurati da zdravstvene ustanove dostavljaju šestomjesečne i godišnje izvještaje o naplaćenom iznosu participacije, u skladu s članom 12. Odluke o neposrednom učešću osiguranih lica u troškovima korištenja zdravstvene zaštite.

3. Postupiti shodno tački XXIII i XXV Jedinствене методологије u dijelu vršenja kontrole ugovorenih zdravstvenih usluga i programa, putem pregleda materijalno-finansijske i medicinske dokumentacije, te neposrednim uvidom u rad.
4. Kod planiranja i izvršenja kapitalnih izdataka u Finansijskom planu i izvještaju o izvršenju Finansijskog plana sačinjavati detaljna obrazloženja po pojedinim pozicijama kako bi se omogućila analiza planiranih i izvršenih sredstava.
5. Zavod je planirao realizaciju integracije HCFIS-a kao baze osiguranih lica sa elektronskim kartonom pacijenta u okviru ugovora o održavanju AIS-a, ali zbog nemogućnosti da se provede postupak nabavke navedene usluge, ovo nije ni realizirano. Podatak o statusu zdravstvenog osiguranja pacijenta u AIS se unosi sa zdravstvene knjižice (papirne).

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

1. Zavod je u 2020. godini potpisao Kolektivni ugovor sa sindikalnom organizacijom, koji nije usklađen sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obvezama poslodavca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH, zbog čega nije vršena ocjena preporuke da se preispita Odluka o utvrđivanju koeficijenta vrijednosti radnih mjesta, kojima su utvrđena prava zaposlenika na osnovu Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH, čiji Zavod nije potpisnik.
2. Timovima porodične medicine izvršena je isplata nagradnih plaćanja u 2020. godini, u skladu sa Naredbom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH iz 2018. godine, a nije bilo isplate za neke druge namjene, zbog čega nije vršena ocjena preporuke da je potrebno preispitati nagradno plaćanje za motivaciju timova porodične medicine, te u skladu s konstatovanim poduzeti potrebne aktivnosti u smislu dosljedne primjene propisa i osiguranja transparentnosti kod odobravanja sredstava zdravstvene zaštite.
3. Nismo vršili ocjenu preporuke da se fakturisanje usluga medicinske obrade za upućivanje osiguranih lica na Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja vrši prema broju i vrsti urađenih medicinskih obrada osiguranih lica u određenom mjesecu s ciljem kontrole troškova, iz razloga što u uzorkovanoj dokumentaciji nisu obuhvaćene fakturisane usluge prema Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja.
4. Za preporuku da se osigura da se, u skladu s ugovorom sa Institutom za zdravlje i sigurnost hrane, u predviđenom roku sačinjava i odobrava detaljan plan monitoringa i evaluacije izvršenja ugovora, sa jasno definisanim aktivnostima, rokovima, timovima, analizama i izvještajima, nije vršena ocjena postupanja jer Institut za zdravlje i sigurnost hrane u 2020. godini nije vršio monitoring i evaluaciju izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama, nego je to preuzeo Zavod.
5. Na bilansnim pozicijama Zavoda u 2020. godini nije bilo iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja, te s tim u vezi nije vršena ocjena postupanja po preporuci da se izvrši analiza iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja i u skladu sa njom poduzmu potrebne aktivnosti.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu date su ukupno 24 preporuka, od čega je 14 novih i deset preporuka koje su već date u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2016. godinu (četiri nerealizovane i šest djelimično realizovanih).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Zavod u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada rukovodstvo je odgovorno za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole s ciljem osiguranja zakonitog, transparentnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog upravljanja javnim sredstvima.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH², Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH³ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁵

Statutom i izmjenama i dopunama Statuta Zavoda⁶ utvrđeno je: sjedište, djelatnost, naziv, organizacija, stručna služba Zavoda, planiranje, finansiranje, finansijsko poslovanje i kontrola provođenja obaveznog zdravstvenog osiguranja, javnost rada, donošenje Statuta i drugih općih akata Zavoda, prava, obaveze i odgovornosti organa upravljanja i rukovođenja. U skladu sa članom 29. Statuta, Zavodom rukovodi direktor, kojeg imenuje i razrješava Vlada Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona) na prijedlog ministra zdravstva Zeničko-dobojskog kantona na period od četiri godine.

Po provedenoj konkursnoj proceduri, na prijedlog Ministarstva zdravstva Kantona, 25. 7. 2019. godine Rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona imenovan je Omer Škaljo za novog direktora na mandatni period od četiri godine. Do imenovanja novog direktora Zavodom je rukovala Mirzeta Subašić, koja je 24. 5. 2019. godine Rješenjem Vlade Kantona prijevremeno razriješena dužnosti, a Rješenjem o imenovanju na kraći period direktora Zavoda od 24. 5. 2019. godine imenovana je Haša Begić, koja je obnašala funkciju do 25. 7. 2019. godine. Istog dana, 25. 7. 2019. godine, imenovan je i novi Upravni odbor od osam članova, i to tri člana iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja, jednog člana iz reda poslodavaca i četiri iz reda zdravstvenih radnika, uz napomenu da se Ministarstvo zdravstva zadužuje da objavi oglas za popunu još jednog člana Upravnog odbora iz reda poslodavaca. **Do okončanja revizije popunjavanje pozicije člana nije se realizovalo i Upravni odbor obnaša svoju funkciju u sastavu od osam članova, što nije u skladu s odredbama Statuta, niti je u skladu s članom 101. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojim je utvrđeno da se Upravni odbor sastoji od devet članova, i to: tri člana iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja, dva člana iz reda poslodavaca i četiri člana iz reda zdravstvenih radnika. Članom 17. Statuta Zavoda u dijelu utvrđivanja sastava Upravnog odbora navedeno da se on sastoji od dva člana iz reda poslodavca, a ne dva člana iz reda poslodavaca, kako je propisano članom 101. Zakona o zdravstvenom osiguranju.**

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uređen je način rada i rukovođenja Zavodom, te opis radnih mjesta u okviru sljedećih organizacionih jedinica: Služba direktora, Služba za pravne i opće poslove, Služba za provođenje zdravstvenog osiguranja i analitičko-planske poslove i Služba za finansijske i računovodstvene poslove. Kao poseban organizacijski oblik organizovane su poslovnice, i to: Breza, Doboju, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Zavidovići, Zenica i Žepče. Od januara 2020. godine na snazi je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Stručnoj službi Zavoda, kojim su sistematizovana ukupno 133 radna mjesta.

Pravilnikom o radu od 5. 8. 2019. godine regulisan je prijem zaposlenika u radni odnos na određeno i neodređeno vrijeme nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja sa izuzećem od provođenja procedure javnog oglašavanja u slučaju otkaza sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu; prijema u radni odnos na određeno vrijeme po programima zapošljavanja putem službi zapošljavanja

² „Sl. novine FBiH“ br. 38/16

³ „Sl. novine FBiH“ br. 6/17 i 3/19

⁴ „Sl. novine FBiH“ br. 75/16

⁵ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁶ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 11/16, 9/19

i prijema u radni odnos ako se radi o poslovima koji ne trpe odlaganje, a najduže 120 dana sa istim izvršiocem, u kojem periodu se mora okončati procedura prijema u radni odnos u slučajevima prestanka radnog odnosa zbog smrti radnika, otkaznog roka, porodijskog odsustva ili bolovanja, te neophodnog hitnog radnog angažovanja radnika zbog povećanog obima poslovanja, sprečavanja nastanka veće štete itd., što je usklađeno sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu⁷ (u daljem tekstu: Uredba o prijemu) iz 2019. godine. Uredbom o prijemu, Uredbom o dopuni Uredbe o prijemu od 24. 3. 2020. godine i Uredbom o izmjeni Uredbe o prijemu od 3. 11. 2020. godine stavljena je mogućnost prijema bez obaveznog javnog oglašavanja i u slučaju prijema u radni odnos u zdravstvenim ustanovama u Zeničko-dobojskom kantonu (gdje je naveden i Zavod), za vrijeme dok je na snazi Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID 19) na području FBiH⁸, odnosno Naredba Federalnog ministarstva zdravstva o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji FBiH⁹.

Pozivajući se na Uredbu o dopuni Uredbe o prijemu, Upravni odbor je 6. 5. 2020. godine donio Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu, kojim se omogućuje prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja i u slučaju prijema na određeno i neodređeno vrijeme za vrijeme dok je na snazi Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID 19) na području FBiH. Pravilnik o radu, zajedno sa dopunama, nije usklađen s Uredbom o prijemu, zajedno sa izmjenama i dopunama, u dijelu definisanja perioda angažovanja zaposlenika (određeno i neodređeno vrijeme), jer je Uredbom o prijemu (zajedno sa izmjenama i dopunama) regulisan prijem u radni odnos u ustanovama iz oblasti zdravstva za vrijeme dok je na snazi Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID 19) na području FBiH, odnosno Naredba Federalnog ministarstva zdravstva o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji FBiH.

U 2020. godini zaključeni su ugovori o radu sa 34 zaposlenika, od kojih su dva na neodređeno vrijeme (jedan ugovor o zasnivanju radnog odnosa po provedenoj konkursnoj proceduri i jedan po osnovu Presude Općinskog suda u Žepču), te 32 ugovora na određeno vrijeme. Od 32 ugovora na određeno vrijeme, 24 je sklopljeno po Programima za sufinansiranje zapošljavanja koje su Službe za zapošljavanje raspisale u 2020. godini, a osam bez provođenja procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos zaključno sa 31. 12. 2020. godine.

Uvidom u dostavljene ugovore o radu utvrđeno je da je sa jednom zaposlenicom sklopljen ugovor o radu 5. 5. 2020. godine na period od šest mjeseci bez javnog oglašavanja, što nije u skladu s Pravilnikom o radu (koji je važio do 6. 5. 2020. godine) kojim je propisano obavezno javno oglašavanje za angažovanje na period duži od 120 dana, kako je propisano i Uredbom o prijemu.

Također, sa jednom zaposlenicom, sa kojom je prvobitno zaključen ugovor 12. 3. 2020. godine na period od 12 mjeseci po osnovu Programa sufinansiranja zapošljavanja „Tvoja prilika – 2020“, zaključen je novi ugovor o radu 28. 4. 2020. godine bez stavljanja van snage prethodnog ugovora i bez provedene konkursne procedure na tri godine, počev od 1. 5. 2020. godine do 1. 5. 2023. godine, što također nije u skladu s odredbama Uredbe o prijemu i Pravilnika o radu (koji je važio do 6. 5. 2020. godine). Članom 22. i 23. Zakona o radu FBiH¹⁰ definisano je da, ukoliko radnik sa istim poslodavcem zaključi uzastopne ugovore na određeno vrijeme na period duži od tri godine bez prekida dužeg od 60 dana, on će se smatrati ugovorom na neodređeno vrijeme. S obzirom na to da je na ovaj način sa imenovanom ugovoren radni angažman u ukupnom trajanju od tri godine, jedan mjesec i 12 dana, stečeni su uslovi da ovaj ugovor dobije status ugovora na neodređeno vrijeme.

Konstatovali smo i da su još sa tri zaposlenika zaključeni ugovori o radu na jedan mjesec (u aprilu i maju 2020. godine), nakon čega su zaključeni novi ugovori o radu u maju 2020. godine na određeno vrijeme od tri godine, što nije u skladu sa Uredbom o prijemu.

Zaključen je i jedan ugovor o radu u skladu s Uredbom o prijemu na period od 14. 12. 2020. do 14. 1. 2021. godine, a u januaru 2021. godine zaključena su dva nova ugovora sa imenovanom na tri godine (za

⁷ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 8/19, 6/20, 19/20

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 21/20

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 48/20

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16 i 89/18

period od 15. 1. 2021. do 15. 1. 2024. godine i period od 1. 2. 2021. do 1. 2. 2024. godine) za dva sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu s odredbama Uredbe o prijemu, s obzirom na to da su zaključeni na period duži od 120 dana bez provedene konkursne procedure. Budući da je ugovoren radni angažman za zaposlenicom na period duži od tri godine, time su stiču uslovi da i ovaj ugovor dobije status ugovora na neodređeno. Ističemo da je imenovana Odlukom direktora od 19. 1. 2021. godine upućena na polaganje ispita za internog revizora o trošku Zavoda.

Imajući u vidu navedeno, konstatujemo da je Zavod zaključivao ugovore o radu na određeno vrijeme bez provođenja procedure prijema u radni odnos putem obaveznog javnog oglašavanja, u periodu dužem od 120 dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o prijemu.

Skrećemo pažnju na to da je u obrazloženjima za donošenje uredbi o dopuni i izmjeni Uredbe, koja su dostavljena Vladi Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice navelo da je nužno pristupiti dopuni i izmjeni Uredbe zbog novonastale situacije uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) s ciljem omogućavanja brzog zapošljavanja dodatnih zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama na području Kantona. Sadržaj navedenih obrazloženja objavljen je i na zvaničnoj web-stranici Zeničko-dobojskog kantona¹¹.

Zavod je u 2020. godini po ovom osnovu izvršio zapošljavanje na sljedeća radna mjesta: domar, referent za javne nabavke, rukovodilac poslovnice u Žepču, referent za ino osiguranje, i za druge poslove. Zapošljavanje jednog doktora na neodređeno vrijeme izvršeno je na osnovu provedene konkursne procedure.

Radni odnos prestao je za 20 zaposlenika, od kojih je jedan stekao uslove za penziju, a za 19 zaposlenika istekli su ugovori o radu na određeno vrijeme (od kojih su tri primljena u 2020. godini).

Nedostaci internih kontrola utvrđeni su kod: zapošljavanja, sačinjavanja finansijskog plana, izdvajanja sredstava obavezne rezerve, sačinjavanja analize iskaza uz finansijske izvještaje, otpisa potraživanja po osnovu regresnih postupaka, provođenja kontrole izvršenih zdravstvenih usluga po osnovu zaključenih ugovora sa zdravstvenim ustanovama, provođenja kontrole potrošnje lijekova sa esencijalne liste i provođenja popisa obaveza i potraživanja.

Zavod je, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, imenovao koordinatora i formirao radnu grupu za finansijsko upravljanje i kontrolu, koja kontinuirano radi na uspostavljanju i jačanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole (u daljem tekstu: FUK). Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole dostavljen je 25. 2. 2021. godine Centralnoj harmonizacijskoj jedinici.

U periodu od 2017. do 2020. godine radna grupa je radila na ažuriranju i dopuni potrebnih internih akata radi uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, te su u zapisnicima sa održanih sastanaka radne grupe isticali problemi i izazovi s kojima se susreću, te prijedlozi za njihovo otklanjanje, koji se odnose na razvijanje IT podrške koja bi omogućila praktičnu primjenu sistema FUK-a, uspostavljanje sistema o najznačajnijim rizicima i dr. U toku implementacije sistema FUK-a evidentirane su određene dileme i nejasnoće koje su karakteristične za zavode za zdravstveno osiguranje, te je zaključkom sa sastanka direktora kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i direktora Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH, održanog 10. 10. 2018. godine, zatraženo od Federalnog ministarstva finansija da se edukacije o uspostavi sistema FUK-a vrše sektorski i jednobrazno za sve zavode, što do okončanja revizije nije realizovano. Revizorskom timu su na uvid dostavljeni radni dokumenti upravljanja rizicima po pojedinačnim procesima, uputstva za uspostavu revizorskog traga za procese sa ocjenom najvećeg rizika, detaljno razrađen popis i mapa poslovnih procesa, te dijagrami toka za ključne poslovne procese koje je sačinila radna grupa, a koje nije usvojilo ovlašteno lice, čime je onemogućeno da budu adekvatno implementirani, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH i Standardima interne kontrole u javnom sektoru u FBiH.

¹¹ <https://zdk.ba/vijesti/item/9201-obrazlozenje-dopuna-uredbe-o-postupku-prijema-u-radni-odnos-u-javnom-sektoru-zdk>

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Ministarstvu finansija Zeničko-dobojskog kantona u skladu s članom 12. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuke:

- *potrebno je uskladiti odredbe Statuta sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu utvrđivanja sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca, te u skladu s navedenim poduzeti dalje aktivnosti;*
- *obezbijediti primjenu postojećih Internih akata i procedura donesenih u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim pratećim propisima;*
- *prijem zaposlenika vršiti u skladu s odredbama Zakona o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu;*

Interna revizija

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH¹² (u daljem tekstu: Pravilnik), Zavod je uspostavio Jedinicu za internu reviziju. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizirana su tri radna mjesta, rukovodilac jedinice za internu reviziju i dva interna revizora, a popunjeno je radno mjesto internog revizora.

Sačinjeni su i odobreni Pravilnik o internoj reviziji, Strateški plan interne revizije 2020-2021. godine i Godišnji plan rada za 2020. godinu. Godišnji izvještaj interne revizije sačinjen je i dostavljen Centralnoj harmonizacijskoj jedinici pri Federalnom ministarstvu finansija u zakonskom roku. Navedene dokumente je pripremio interni revizor, što nije u skladu sa članom 14. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, kojim je propisano da ih priprema Rukovodilac jedinice za internu reviziju, i članom 6. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH, kojim je propisano da rukovodilac jedinice za internu reviziju funkcionalno odgovara rukovodiocu organizacije.

S obzirom na to da su Finansijskim planom Zavoda za 2020. godinu planirana sredstva u iznosu od 205.336.000 KM i da se Zavod finansira najvećim dijelom iz doprinosa za zdravstveno osiguranje iz bruto plaća osiguranika, smatramo da na ovakav način uspostavljena interna revizija ne može ispuniti ciljeve i zadatke definisane Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavu interne revizije, kao ni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda.

Godišnjim planom za 2020. godinu planirano je pet revizija, od kojih su izvršene četiri (Obračun plaća za radnike Zavoda za februar 2020. godine, Troškovi reprezentacije, Troškovi refundacija naknada za bolovanja preko 42 dana za period I-X 2020. godine i Liječenje u inostranstvu). U sačinjenim izvještajima o završenim revizijama istaknuti su manje značajni propusti u internim kontrolama, te su date četiri preporuke, od kojih je ispoštovana jedna, dok je za ostale tri u toku provođenje aktivnosti na realizaciji. **Potrebno je istaći da je interni revizor bio privremeno spriječen za rad više od pet mjeseci u toku 2020. godine zbog bolesti, a imajući u vidu da je imenovan jedini zaposlenik u jedinici za internu reviziju, nismo se mogli osloniti na rad interne revizije u 2020. godini.** Zavod je u 2021. godini poduzeo aktivnosti na edukaciji i osposobljavanju određenih zaposlenika u oblasti interne revizije, ali do okončanja revizije upražnjena mjesta rukovodioca interne revizije i internog revizora u Jedinici za internu reviziju nisu bila popunjena. **Ne može se potvrditi da je Zavod uspostavio Jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.**

Preporuka:

- *uspostaviti funkcionalnu Jedinicu za internu reviziju i popuniti je adekvatnim brojem zaposlenih, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i ostalim pratećim propisima.*

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

Prevenција korupcije

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je 2017. godine sačinila Akcioni plan za borbu protiv korupcije 2017–2019. godine, u skladu s kojim je Zavod formirao radnu grupu i sačinio Plan djelovanja protiv korupcije i Plan integriteta. Zavod je provodio utvrđene aktivnosti, te Timu Vlade za borbu protiv korupcije Kantona dostavio izvještaj o provođenju Plana integriteta 26. 8. 2019, a izvještaj o realizaciji akcionog plana 4. 2. 2020. godine.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Upravni odbor je 5. 12. 2019. godine usvojio Finansijski plan Zavoda za 2020. godinu, sa Odlukom o načinu izvršenja Finansijskog plana u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o budžetima u FBiH i Statutom Zavoda. Vlada Kantona i Skupština Kantona su u decembru 2019. godine dale saglasnost na Finansijski plan Zavoda za 2020. godinu, sa Odlukom o načinu izvršenja Finansijskog plana za 2020. godinu. Finansijskim planom su planirani uravnoteženi prihodi i primici, rashodi i izdaci u ukupnom iznosu od 205.336.000 KM. Osnov za donošenje Finansijskog plana za 2020. godinu je Zakon o doprinosima i podzakonski akti kojima su utvrđuju osnovice, stope i način obračuna i uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Odluka o osnovicama i stopama doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u Zeničko-dobojskom kantonu,¹¹ te Odluka o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova¹² (u daljem tekstu: Odluka o mjerilima), pokazatelji o ostvarenim prihodima i rashodima Zavoda, te procjena ostvarenja za 2019. godinu. Planiran je rast prihoda po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje iz radnog odnosa za 2,2% više u odnosu na 2019. godinu. Polazni osnov za utvrđivanja plana ostalih prihoda bila je realizacija prihoda u 2019. godini.

U strukturi ukupno planiranih prihoda najveći dio planiran je na osnovu doprinosa za socijalno osiguranje (203.405.472 KM), koji čine 99% ukupno planiranih prihoda Zavoda.

Planirani rashodi i izdaci odnose se na rashode za medicinske i laboratorijske usluge u iznosu od 180.671.000 KM (88%), na tekuće transfere date pojedincima i neprofitnim organizacijama od 14.570.000 KM (7,1%), na rashode plaća i naknada troškova zaposlenih Zavoda od 3.100.000 KM (1,5%), na tekuću rezervu od 2.900.000 KM (1,4%), na kapitalne izdatke od 2.337.000 KM (1,2%), na izdatke za materijal, sitni inventar i druge posebne usluge od 1.483.000 KM (0,7%) i na doprinose poslodavca od 275.000 KM (0,1%).

Rashodi za medicinske i laboratorijske usluge planirani su u iznosu od 180.671.000 KM, a najznačajniji iznosi odnose se: za finansiranje bolničke zdravstvene zaštite (61.851.000 KM), primarne zdravstvene zaštite (51.935.000 KM), konsultativno-specijalističke zdravstvene zaštite (22.715.000 KM), lijekove (28.320.000 KM), ortopedska pomagala (6.400.000 KM) i za liječenje u inostranstvu (3.000.000 KM).

Zavod je donio Proceduru za izradu finansijskog plana Zavoda u novembru 2019. godine, kojom su definisani: sadržaj, izrada i usvajanje finansijskog plana, dobivanje saglasnosti na plan i sačinjavanje izjave o finansijskoj odgovornosti.

Upravni odbor je u toku 2020. godine donio pet odluka o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu, u skladu s članom 59. Zakona o budžetima u FBiH. Odlukama se nedovoljno predviđeni rashodi uvećavaju iz ostvarenih ušteda, odnosno smanjenjem sredstava na drugim stavkama, najviše do 10% ukupno utvrđenih rashoda u Finansijskom planu za 2020. godinu, na koje je kantonalni ministar zdravstva davao saglasnosti. Prema obrazloženjima, a na osnovu analiza izvršenja Finansijskog plana za određeni period 2020. godine, utvrđeno je da se na određenim pozicijama ostvaruju značajne uštede, a da se ukazuje potreba za uvećanjem određenih pozicija rashoda. Po osnovu odluka o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda (za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu Zavoda za 2020. godinu u ukupnom iznosu od 1.920.000 KM) umanjene su sljedeće pozicije: tekući transferi pojedincima (refundacija bolovanja): 1.150.000 KM, ortopedska pomagala: 640.000 KM, bolnička zdravstvena zaštita van kantona: 100.000 KM i konsultativno-specijalistička zdravstvena zaštita: 30.000 KM, a uvećani su: lijekovi: 1.066.661 KM, bolnička zdravstvena zaštita u kantonu: 809.240 KM, primarna zdravstvena zaštita u kantonu: 30.000 KM i primarna zdravstvena zaštita štićenika u zavodima i domovima: 14.099 KM.

¹¹ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 12/13, 14/13

¹² „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 19/19

Finansijskim planom za 2020. godinu planirana je tekuća rezerva u iznosu od 2.900.000 KM, što iznosi 1,46% ukupno ostvarenih rashoda Zavoda za prethodnu godinu. Zavod nije izdvojio sredstva u obaveznu rezervu u visini 5% ukupnih rashoda ostvarenih u prethodnoj godini u skladu s članom 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Napominjemo da je članom 107. Zakona o zdravstvenom osiguranju definisano da sredstva rezerve služe za osiguranje tekuće likvidnosti i pokriće gubitka, a mogu se koristiti i za komercijalne pozajmice (zdravstvenim ustanovama).

Upravni odbor je u toku 2020. godine donio tri odluke o odobravanju izdvajanja sredstava iz tekuće rezerve za pokriće dijela prekoračenja ostvarenih za period 1. 1. – 31. 12. 2020. godine u ukupnom iznosu od 1.664.394 KM. Sredstva tekuće rezerve odobrena su za: primarnu zdravstvenu zaštitu u kantonu u iznosu od 816.000 KM, bolničku zdravstvenu zaštitu 393.160 KM, konsultativno-specijalističku zaštitu od 324.000 KM, primarnu zdravstvenu zaštitu štićenika u zavodima i domovima od 90.000 KM, otpis nenaplativih potraživanja od 30.000 KM, rashode stručnih usluga od 8.734 KM i kapitalne izdatke u iznosu od 2.500 KM. Članom 20. Odluke Upravnog odbora o načinu izvršenja Finansijskog plana za 2020. godinu utvrđeno je da se sredstva tekuće rezerve koriste samo ako se preraspodjelom sredstava ne mogu pokriti prekoračenja.

Uvidom u Izvještaj o izvršenju finansijskog plana za 2020. godinu konstatovano je da nisu data detaljna obrazloženja po pojedinim pozicijama (potraživanja po regresnim postupcima, otpis potraživanja, kapitalni izdaci i dr.). O otpisu potraživanja po regresnim postupcima data su detaljna obrazloženja u tački 6.2.1 Izvještaja. Također, po planiranim pozicijama stalnih sredstava u finansijskom planu nisu data detaljna obrazloženja o kakvim ulaganjima se radi, niti je izvršeno planiranih pozicija stalnih sredstava, koje iznosi 7,93%, pojašnjeno u Izvještaju o izvršenju finansijskog plana, čime nije omogućena analiza po planiranim pozicijama stalnih sredstava.

U Izvještaju o izvršenju Finansijskog plana za 2020. godinu utvrđena su prekoračenja koja se odnose na: lijekove sa esencijalne liste za 896.985 KM ili za 3,1% više u odnosu na plan, primarna zdravstvena zaštita štićenika u zavodima u domovima za 17.094 KM ili za 1,8% više od plana, bolnička zdravstvena zaštita u kantonu za 480.243 KM ili više za 0,9%. Naime, Zavod je stvarao obaveze iznad planom utvrđenog iznosa, ali je odlukama o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu i odlukama o odobravanju izdvajanja sredstava iz tekuće rezerve za pokriće dijela prekoračenja izvršio pokriće stvorenih prekoračenja po pojedinim pozicijama rashoda.

Prema Izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda, ukupno iskazani prihodi i primici sa 31. 12. 2020. godine iznose 188.845.285 KM, rashodi i izdaci 188.071.940 KM i višak prihoda nad rashodima 773.345 KM. Odluku o usvajanju Izvještaja o izvršenju finansijskog plana Zavoda za 2020. godinu i Odluku o usvajanju završnog računa Zavoda za 2020 godinu donio je Upravni odbor 26. 2. 2021. godine. U Izvještaju o izvršenju Finansijskog plana za 2020. godinu se navodi da je Zavod ostvario u 2020. godini višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima u iznosu od 773.345 KM. Akumulirani višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima na 31. 12. 2020. godine iznosi 1.842.702 KM. Odlukom Upravnog odbora Zavoda 1.000.000 KM se izdvaja u zakonske rezerve, a ostatak viška prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima u iznosu 842.702 KM koristit će se za tekuće namjene.

Na osnovu Strateškog plana rada Zavoda 2020-2023. godine izrađen je Program rada Zavoda za 2020. godinu, koji je Upravni odbor usvojio tek 23. 3. 2020. godine. S tim u vezi Upravni odbor je 16. 2. 2021. godine sačinio i usvojio Izvještaj o radu Zavoda za 2020. godinu.

Preporuke:

- *sredstva rezerve izdvajati u propisanoj visini, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju;*
- *u izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda navesti detaljna obrazloženja o izvršenju pojedinih planiranih pozicija.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Računovodstveni izvještaji zajedno sa Analizom iskaza (tekstualnim dijelom) čine godišnji obračun, odnosno godišnje izvještaje korisnika. Zavod je sačinio računovodstvene izvještaje za 2020. godinu i dostavio ih nadležnim organima i institucijama u utvrđenom roku, ali nije sačinio Analizu iskaza (tekstualni dio), što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- ***Analizu iskaza uz računovodstvene izvještaje sačiniti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.***

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju finansijskog plana za 2020. godinu Zavod je iskazao prihode i primitke u iznosu 188.845.285 KM, što je za 16.490.715 KM manje u odnosu na plan.

Strukturu prihoda i primitaka čine prihodi od poreza u iznosu od 187.386.246 KM i neporezni prihodi u iznosu od 1.459.039 KM.

Prihodi Zavoda se najvećim dijelom ostvaruju uplatom doprinosa za zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju¹³ i Zakonom o doprinosima¹⁴. U ukupnim приходima najznačajniji su prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje i iskazani su u iznosu od 187.386.246 KM, u okviru kojih se na prihode po osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenika odnosi 173.974.870 KM, prihode od ino osiguranja 4.246.136 KM, na osiguranje penzionera 3.936.734 KM, osiguranje nezaposlenih 3.832.831 KM, doprinose za zdravstveno osiguranje od drugih samostalnih djelatnost i samostalnog rada 1.018.177 KM, te na doprinose za zdravstveno osiguranje na teret Budžeta Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Budžet Kantona) 300.496 KM. Odlukom o osnovicama i stopama doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u Zeničko-dobojskom kantonu¹⁵ (u daljem tekstu: Odluka) utvrđene su stope doprinosa, osnovica i obveznici uplate doprinosa, kao i način obračunavanja i uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje iz ličnih i drugih primanja osiguranika i na lična i druga primanja osiguranika. Zavod prema svojim matičnim evidencijama dostavlja broj osiguranika nadležnim ministarstvima kantona koji su obveznici uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje svojih osiguranika. Prema Odluci, obračun tih doprinosa za Ministarstvo rada, socijalne politike i izbjeglica Zeničko-dobojskog kantona je po stopi od 1,25% na osnovicu koju čini 40% prosječne bruto plaće u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku. Uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret Budžeta Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 300.496 KM odnose se na uplate: Ministarstva rada, socijalne politike i izbjeglica Zeničko-dobojskog kantona 135.000 KM, Ministarstva obrazovanja Zeničko-dobojskog kantona 63.001 KM i Ministarstva za bračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona 102.495 KM. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona uplaćuje, u skladu s odlukom, osigurana sredstva, ali ona nisu dovoljna. Naime, iako je Zavod dopisom od 15. 12. 2020. godine, na osnovu podataka o broju osiguranih lica za koje je obveznik uplate doprinosa navedeno Ministarstvo, tražio uplatu iznosa od 328.643 KM, uplaćeno je 135.000 KM, koliko je planirano u Budžetu Kantona za 2020. godinu za ove namjene.

Uplate po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje zaposlenika, penzionera, nezaposlenih se direktno evidentiraju na prihod

¹³ „Sl. novine FBiH“ br. 30/97, 07/02, 70/08, 48/11

¹⁴ „Sl. novine FBiH“ br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 01/02, 17/06 i 14/08

¹⁵ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 12/13 i 14/13

Zavod je u 2020. godini ostvario **prihode od ino osiguranja** u iznosu od 4.246.136 KM, koji su u odnosu na plan veći za 496.136 KM. U skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja koordinira izradu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na paušalne naknade, provodi i koordinira rad kantonalnih/županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje. Također, zbog većeg broja reklamacija i kontra reklamacija samog Zavoda i zemalja s kojima su potpisani sporazumi o socijalnom osiguranju, obračuni troškova i čekanja na naplatu traju po nekoliko godina.

Neporezni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode od premija osiguranja - markica od 1.041.220 KM, prihode od neposrednog učešća u troškovima zdravstvene zaštite (participacija) od 359.730 KM, prihode od zakupnina od 27.209 KM i na naplatu po regresnom postupku u iznosu od 27.616 KM.

Prihodi po osnovu premije osiguranja (markice) iskazani su iznosu od 1.041.220 KM, što iznosi 90,5% od planiranih sredstava. U skladu s Odlukom o neposrednom učestvovanju osiguranih osoba u troškovima korištenja zdravstvene zaštite, Upravni odbor je 5. 12. 2019. godine donio Odluku o visini premije zdravstvenog osiguranja za 2020. godinu, koja iznosi 20 KM godišnje po osiguranoj osobi. Osiguranici obezbjeđuju markice zdravstvenog osiguranja u okviru projekta „Kupi markicu – ne plaćaj participaciju“ uplatom 20 KM na depozitni račun Zavoda. Sa dokazom o uplati i zdravstvenom knjižicom osiguranici dolaze u poslovnice Zavoda, gdje im se aktivira oslobađanje učešća u troškovima korištenja zdravstvene zaštite. Osiguranici koji nisu uplatili markicu plaćaju participaciju zdravstvenim ustanovama u skladu sa Odlukom o neposrednom učestvovanju osiguranih osoba u troškovima korištenja zdravstvene zaštite.

U skladu s članom 18. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja obavezni su, između ostalog, organizovati praćenje uplata i potrošnje, po obveznicima doprinosa, kao i drugih sredstava i lično za svakog osiguranika. Kontrolu obračuna i uplate doprinosa vrši Porezna uprava FBiH, u skladu sa Zakonom o doprinosima i Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa¹⁶. Zavod ima mogućnost dnevnog praćenja svih uplata doprinosa po obveznicima i tačnu evidenciju redovnih platiša obaveza kao i onih koji vrše uplatu povremeno ili nikako, ali ne i mogućnost poduzimanja mjera prinudne naplate koja je u nadležnosti Porezne uprave. Proces praćenja i analize podataka o naplati doprinosa je svakodnevni proces u Službi za finansijske i računovodstvene poslove. Zavod je u toku 2020. godine poslao 87 opomena neurednim platišama.

Zakonom o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje¹⁷ definisano je da su svi dužnici koji su određeni Zakonom bili obavezni pokrenuti postupak za izmirenje dugovanja na način da se podnese prijava Zavodu po vrsti i visini dugovanja nosiocima osiguranja pojedinačno po vrsti osiguranja. Dužnici su bili u obavezi da na osnovu dokumentacije priložene uz prijavu dužnika usaglasu stanje međusobnih dugovanja i potraživanja, kao i da navedu način izmirivanja duga. Zakonom je regulisano da će zavodi osigurati posebnu knjigovodstvenu evidenciju o naplati potraživanja na osnovu doprinosa, kao i obaveza Porezne uprave da učestvuje u postupku i nadzoru nad postupkom naplate dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa. U ranijem periodu, Zavod je po osnovu Zakona o djelimičnom otpisu dospjelih a neuplaćenih sredstava za socijalno osiguranje zaključio sporazume i anekse sporazuma o izmirenju duga sa 20 dužnika.

S tim u vezi, na poziciji „razgraničeni prihodi“ i „razgraničeni rashodi“ na osnovu zaključenih Sporazuma i aneksa sporazuma iz ranijih perioda, evidentirana su potraživanja u iznosu od 24.231.488 KM koja se odnose na dugovanja: Vatrostalna d.d. Zenica 499.036 KM, Izgradnja Invest 953.899 KM, Željezara Zenica 6.389.666 KM, Rudnik mrkog uglja Kakanj 3.916.618 KM, Rudnik mrkog uglja Zenica 5.790.716 KM, Rudnik mrkog uglja Breza 4.098.656 KM i drugi. Na osnovu prezentirane dokumentacije, Zavod je u 2018. i 2019. godini izvršio prijavu potraživanja u stečajnom postupku nad Željezarom Zenica i Mapex d. d. Maglaj. Također, Zavod se obraćao Poreznoj upravi sa zahtjevom za poduzimanjem aktivnosti u vezi naplate potraživanja po osnovu zaključenih sporazuma o izmirenju duga određenih obveznika. Porezna uprava je poslala informacije da su obustavljeni svi izvršni i pokrenuti postupci za naplatu duga potpisivanjem sporazuma, kao i postupci prinudne naplate. U toku 2020. godine nije bilo uplata po osnovu zaključenih sporazuma i aneksa sporazuma.

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 42/09, 109/12, 86/15, 30/16

¹⁷ „Sl. novine FBiH“ br. 25/05

Na 31. 12. 2020. godine popisna komisija nije utvrdila stanje ovih **razgraničenih prihoda i razgraničenih rashoda** po osnovu potpisanih sporazuma i aneksa sporazuma, a nisu utvrđeni ni planovi na poduzimanju daljih aktivnosti u vezi naplate istih potraživanja. Upitna je opravdanost iskazanih vrijednosti na bilansnim pozicijama Zavoda posebno imajući u vidu da ista potraživanja, nastala u prethodnom periodu, zastarijevaju u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u roku od pet godina, ne računajući do kraja godine u kojoj je dospjela obaveza potraživanja.

Prihodi od participacije iskazani su u iznosu od 359.730 KM i za 290.270 KM su manji u odnosu na plan. Odnose se na prihode po osnovu učešća osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite (participacija). Kao razlog manje ostvarenih prihoda od participacije navodi se smanjen broj izvršenih zdravstvenih usluga u ugovorenim zdravstvenim ustanovama zbog pandemije COVID-19. Prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju, participacija je prihod Zavoda. **Utvrđeno je da zdravstvene ustanove nisu dostavile Zavodu šestomjesečni, niti godišnji izvještaj o naplaćenom iznosu participacije, kako je propisano članom 12. Odluke o neposrednom učešću osiguranih lica u troškovima korištenja zdravstvene zaštite, koju je donijela Vlada Kantona.**

Upravni odbor Zavoda je 8. 7. 2013. godine donio Odluku o utvrđivanju kriterija za ustupanje dijela sredstava neposrednog učešća osiguranih lica u troškovima korištenja zdravstvene zaštite (participacije), prema kojoj su zdravstvene ustanove dužne na kraju svakog tekućeg mjeseca izvršiti uplatu naplaćene participacije za prethodni mjesec na račun Zavoda i dostaviti obavijest o iznosu naplaćenih sredstava. **Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da tokom 2020. godine zdravstvene ustanove nisu na kraju svakog mjeseca uplaćivale naplaćenu participaciju na račun Zavoda, kada je naplaćena od osiguranika. Bolnica Zenica izvršila je 30. 12. 2020. godine jednokratno uplatu za cijelu 2020. godinu, a Opća bolnica Tešanj nije izvršila uplatu participacije za nekoliko mjeseci 2019. godine i za 2020. godinu.**

Preporuke:

- *preispitati osnovanost iskazivanja na bilansnim pozicijama razgraničenih prihoda i razgraničenih rashoda po osnovu zaključenih sporazuma i aneksa sporazuma o izmirenju duga za doprinose za socijalno osiguranje;*
- *poduzeti aktivnosti prema zdravstvenim ustanovama na redovnoj mjesečnoj uplati participacije i na izvještavanju o naplaćenom iznosu participacije, u skladu sa donesenim kantonalnim odlukama koje regulišu navedena pitanja.*

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U finansijskim izvještajima i Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2020. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 188.071.940 KM i u odnosu na Finansijski plan manji su za 17.264.060 KM ili za 8,4%.

Strukturu rashoda i izdataka čine: izdaci za materijal, sitan inventar i usluge u iznosu od 176.522.330 KM, tekući transferi i drugi tekući rashodi od 8.542.594 KM, plaće i naknade zaposlenih od 2.580.706 KM, izdaci za nabavu stalnih sredstava od 185.254 KM i doprinosi poslodavca i ostali doprinosi u iznosu od 241.056 KM.

6.1.2.1 Rashodi Stručne službe Zavoda

Izdaci za troškove Stručne službe iskazani su u iznosu od 3.588.410 KM, u okviru kojih se na troškove bruto plaća i naknada troškova zaposlenih odnosi 2.821.762 KM (bruto plaće 2.205.314 KM, naknade troškova zaposlenih 375.392 KM i doprinosi poslodavca 241.056 KM) i na izdatke za materijal i usluge 766.648 KM.

6.1.2.1.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Izdaci za bruto plaće iskazani su u iznosu od 2.205.314 KM i u odnosu na plan ostvareni su manje za 409.686 KM ili 15,67%. Finansijskim planom planirano je 106 zaposlenika, što je u momentu sačinjavanja plana na 30. 9. 2019. godine više za 20 od stvarnog broja zaposlenih. Obrazloženje za planirano povećanje broja radnika dato je u finansijskom planu, gdje se navodi planirani prijem većeg broja nedostajućih stručnih radnika (kontrolori izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama u nekoliko poslovnica Zavoda, samostalni stručni suradnik iz oblasti farmacije, interni revizori i dr) u skladu sa zahtjevima pojedinačnih službi koje su nam dostavljene na uvid. Na 31. 12. 2020 godine broj zaposlenih je 93, što je rezultiralo smanjenom realizacijom planirane stavke rashoda za bruto plaće. **Na navedenoj poziciji evidentirana je i isplata naknade za 24 lica angažovana po osnovu programa sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva.** U 2020. godini direktor Zavoda je zaključio tri ugovora o sufinansiranju zapošljavanja nezaposlenih lica različitih stručnih sprema sa Federalnim zavodom za zapošljavanje i JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona, te jedan sa Ministarstvom za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona i JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona o sufinansiranju zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca koji se vode na evidenciji nezaposlenih osoba. Služba za zapošljavanje finansira neto plaće za radnike po programu, a doprinose za zaposlene po programima finansira Zavod iz sredstava planiranih u finansijskom planu sa pozicije bruto plaće. **Ukupna sredstva realizovana na teret Zavoda na doprinose za 23 radnika angažovana po programima u 2020. godini i jedan iz 2019. godine iznosila su 67.294 KM. Imenovanima su isplaćene i naknade za troškove toplog obroka u iznosu od 40.390 KM i troškove prevoza u ukupnom iznosu od 2.536 KM, što u konačnici iznosi 110.220 KM ukupno utrošenih sredstava Zavoda po ovom osnovu, za koje ne možemo potvrditi opravdanost jer angažmanli nisu planirani u Finansijskom planu Zavoda za 2020. godinu.**

Pravilnikom o radu Zavoda utvrđen je obračun plaće množenjem bruto satnice, koja se utvrđuje mjesečno i usklađuje prema mjesečnom fondu sati sa pripadajućim koeficijentom radnog mjesta. Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca koji su potpisali direktor i predsjednik sindikalne organizacije službenika Zavoda regulisana su prava i obaveze Zavoda kao poslodavca i radnika Zavoda, te definisani rasponi koeficijenata za pojedine stručne sprema koji su u manjem procentu viši od onih utvrđenih Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i radnika u zdravstvu na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona¹⁸ iz 2018. godine, čiji Zavod nije potpisnik.

Odlukom direktora o utvrđivanju koeficijenta vrijednosti radnih mjesta (u daljem tekstu: Odluka o koeficijentima) razrađeni su koeficijenti radnih mjesta za svako radno mjesto u okviru raspona utvrđenog važećim Kolektivnim ugovorom, na osnovu kojeg su sa zaposlenicima zaključeni novi ugovori o radu u martu 2020. godine, kada je stavljen u primjenu.

Članom 64. Pravilnika o radu definisano je da neposredni rukovodilac predlaže stimulatívni dio plaće radniku u sljedećim slučajevima: ako radnik pokaže samoinicijativnost i kreativnost u radu; ako radi van radnog vremena; ako prekine korištenje godišnjeg odmora radi povećanja obima posla; ako svojim sugestijama pomaže rukovodiocu u organizaciji rada; ako duži period mijenja odsutnog radnika i uz to obavlja svoje redovne zadatke itd. Također članom 66. Pravilnika o radu je regulisano da direktor odobrava stimulaciju radnika u maksimalnom iznosu od 20%, na osnovu obaveznog kratkog obrazloženja nadležnog rukovodioca o kriterijima kojima se rukovodio prilikom predlaganja stimulacije.

Analizom dokumentacije u vezi obračuna plaća za 2020. godinu utvrđeno je da su na osnovu odluka direktora obračunate stimulacije za određene zaposlenike u rasponu od 10% do 20%, u ukupnom iznosu od 20.762 KM, bez priloženih pojedinačnih obrazloženja kojima bi se potvrdila njihova opravdanost. Prema pismenom obrazloženju rukovodioca sektora u okviru kojeg se vrši obračun plaća, stimulacije se odobravaju na usmeni prijedlog šefova službi. Nismo mogli potvrditi opravdanost iznosa isplate stimulacija imajući u vidu da uz obračun i isplatu nije prezentovana dokumentacija kojom se može potvrditi da su ispunjeni uslovi za isplatu stimulatívnog dijela plaća u skladu sa članom 64. Pravilnika o radu Zavoda.

¹⁸ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 1/18

Pravilnikom o radu definisano je da se radnopravni status direktora uređuje zaključivanjem ugovora o radu između Upravnog odbora i direktora, u skladu sa članom 27. Zakona o radu, a na osnovu rješenja o imenovanju. S tim u vezi, u 2019. godini zaključen je ugovor o radu između Upravnog odbora i direktora, na mandatni period od četiri godine, na osnovu rješenja o imenovanju Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Plaća direktora u prethodnim mandatima bila je regulisana Odlukom Upravnog odbora u visini od tri prosječne mjesečne isplaćene neto plaće Zeničko-dobojskog kantona, uvećana za dodatna primanja, koja bez minulog rada ne prelaze iznos jedne prosječne mjesečne neto plaće Kantona prema posljednjim objavljenim statističkim podacima.

Upravni odbor je posebnom odlukom od 5. 8. 2019. godine utvrdio osnovnu plaću direktora u visini od tri i po prosječne mjesečne neto plaće Zavoda, na koju se obračunava položajni dodatak od 15%, dodatak na složenost poslova i odgovornost od 15% i pripadajući minuli rad od 20%. Pomoćnicima direktora Zavoda osnovna plaća utvrđena je Odlukom Upravnog odbora u visini od 2,1 prosječne mjesečne isplaćene neto plaće Zavoda. Osim Odluke Upravnog odbora nije prezentovana druga dokumentacija kojom bi se potvrdila osnovanost utvrđene osnovne plaće direktoru i pomoćnicima direktora, kao ni obračunati dodatak na plaću direktoru Zavoda od 15% koji se odnosi na složenost poslova i odgovornost, jer je članom 62. Pravilnika o radu regulisan samo položajni dodatak od 5 do 15% na utvrđenu osnovnu plaću. Navedeno je imalo za posljedicu da je prosječna mjesečna plaća direktora iznosila cca 7.710 KM.

Imajući u vidu da se Zavod finansira iz sredstava od prikupljenih doprinosa za zdravstveno osiguranje, ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost visine utvrđene osnovne plaće direktora Zavoda i pomoćnika direktora, kao ni dodatak na složenost poslova i odgovornost od 15%, jer navedeno nije regulisano kantonalnim propisima, niti Pravilnikom o radu Zavoda.

Prosječno isplaćena neto plaća zaposlenika Zavoda za 2020. godinu iznosila je 1.388 KM. Najviša neto plaća isplaćena je u iznosu od 7.797 KM, a najniža u iznosu od 504 KM.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 375.392 KM, od čega se na naknade za topli obrok odnosi 222.814 KM, naknade za prevoz s posla i na posao 26.165 KM, regres za godišnji odmor 61.473 KM, otpremnine zbog odlaska u penziju 6.155 KM, pomoći u slučaju smrti i ostalih bolesti 18.565 KM i na naknade za vjerske i državne praznike 26.812 KM.

Obračun i isplata naknade za topli obrok vršena je u iznosu od 1% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim statističkim podacima, a regres za godišnji odmor u iznosu od 50% prosječne plaće svih zaposlenika Zavoda u mjesecu koji prethodi isplati regresa, što je za 2020. godinu iznosilo 706 KM. Na razliku isplaćenu iznosa od 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji u posljednja tri mjeseca prije isplate, koliko je neoporezivo u skladu sa Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak o porezu na dohodak,¹⁹ Zavod je obračunao i platio pripadajuće poreze i doprinose.

Preporuke:

- *planirati u Finansijskom planu Zavoda sredstva za angažman lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva;*
- *stimulativni dio plaće radniku isplaćivati u skladu s odredbama Pravilnika o radu;*
- *preispitati osnovanost i opravdanost utvrđene osnovice za obračun plaće direktora i pomoćnika direktora s nadležnim Institucijama Zeničko-dobojskog kantona, te dodatke na osnovnu plaću direktora uskladiti s odredbama Pravilnika o radu.*

6.1.2.1.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge stručne službe Zavoda

Izdaci za materijal i usluge Stručne službe Zavoda iskazani su u iznosu od 766.648 KM. Najveće učešće imaju izdaci po osnovu drugih samostalnih djelatnosti i povremenog samostalnog rada (Ijekarske komisije 347.834 KM i upravni odbor 30.586 KM), otpisa nenaplativih potraživanja (88.049 KM), izdaci za komunikacije i internet (82.109 KM) i izdaci za energiju (63.616 KM).

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 67/08, 4/10, 86/10, 10/11, 53/11, 20/12, 27/13, 71/13, 90/13, 45/14, 52/16, 59/16, 38/17, 3/18 i 30/18

Izdaci za rad Ljekarskih komisija u najvećem dijelu se odnose na izdatke za rad Ljekarske komisije za kontrolu bolovanja preko 42 dana od 190.525 KM i na izdatke za rad Ljekarske komisije za upućivanje na liječenje van Kantona u iznosu od 48.480 KM.

Ljekarska komisija za kontrolu bolovanja preko 42 dana – Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za osiguranika²⁰ utvrđeno je da privremenu spriječenost za rad preko 42 dana utvrđuje Prvostepena Ljekarska komisija koju imenuje direktor zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite, odnosno Zavod za medicinu rada s kojim Zavod ima ugovor, ili zajednička Ljekarska komisija koju imenuje Zavod uz pribavljenu saglasnost direktora zdravstvenih ustanova primarne zdravstvene zaštite. Utvrđivanje privremene spriječenosti za rad do 31. 5. 2020. godine vršila je komisija, čije su imenovanje, rad, obaveze i nadležnosti bile definisane Ugovorom sklopljenim sa Zavodom za medicinu rada Kantona koji je na mjesečnom nivou Zavodu dostavljao propisane izvještaje o radu Komisije. Za rad komisije u tom periodu Zavod je isplatio po ugovoru 87.809 KM. S ciljem uspostavljanja adekvatne kontrole nad radom Prvostepene komisije, Upravni odbor Zavoda je 2. 6. 2020. godine donio Odluku kojom se daje saglasnost Direktor za potpisivanje Ugovora sa Zavodom za medicinu rada za tehničku podršku rada prvostepene Ljekarske komisije za vođenje bolovanja preko 42 dana i saglasnost za potpisivanje pojedinačnih ugovora o angažovanju članova komisije o načinu ocjene radne sposobnosti usljed privremene spriječenosti za rad preko 42 dana na mandatni period od četiri godine, uz mogućnost smjene Upravnog odbora Zavoda u slučaju nepoštivanja utvrđenih pravilnika i procedura. Zavod je postupio u skladu sa tim, te sklopio Ugovor o uslovima za rad Komisije u periodu od 1. 6. do 31. 12. 2020. godine, kojim su definisane obaveza Zavoda za medicinu rada u dijelu izrade plana i rasporeda Komisije do kraja tekućeg mjeseca za sljedeći, dostavljanja mjesečnih izvještaja rada Komisije Zavodu, obezbjeđivanja četiri kancelarije i pratećih tehničkih uslova za rad (telefon, Internet, struja itd.), čišćenje prostora te ostalu tehničku podršku radu Komisije. Za pružene usluge Zavod doznachava sredstva u utvrđenom mjesečnom iznosu, koja su za 2020. godinu iznosila 86.768 KM. U sastavu komisije nalaze se tri tima po tri ljekara, od kojih je jedan specijalista medicine rada, šest zamjenskih članova ljekara, te dva lica angažovana na poslovima sekretara Komisije. Ugovorima su definisane međusobne obaveze i prava, a uplata ugovorenih sredstava po izvršenim obavezama članova uplaćuje se na lične transakcijske imenovanih, što je iznosilo 33.948 KM za 2020. godinu.

Kontrolu nad radom Komisije vrši tim Radnog tijela imenovanog rješenjem iz 2019. godine od tri člana koja su zaposlenici Zavoda i koja prisustvuju sjednicama Komisije u prostorijama Zavoda za medicinu rada, te vrše kontrolu rada i postupanja u skladu s Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika²¹ i drugim važećim zakonskim propisima.

Ljekarska komisija za odobravanje liječenja van Kantona – Ugovorom o međusobnim odnosima vezanim za rad Komisije za odobravanje liječenja izvan Kantona u prvom stepenu, koji je Zavod potpisao sa Bolnicom Zenica 1. 9. 2014. godine, regulisano je organizovanje rada Komisije u nadležnosti Bolnice Zenica. U skladu sa Ugovorom, Komisija dostavlja polugodišnji i godišnji izvještaj o radu sa tabelarnim pregledom, te tekstualnim obrazloženjem podataka o broju upućenih lica, kao i pregledima po zdravstvenim ustanovama, te pojedinačnim odjelima, u skladu s donesenim odlukama. Doznachavanje ugovorenih sredstava za rad komisije Zavod vrši se u mjesečnom paušalnom iznosu od 4.040 KM.

Pored navedenih, u toku 2020. godine djelovale su i sljedeće komisije: Komisija za banjsko-klimatsko liječenje, Komisija za odobravanje usluga iz oblasti biomedicinski potpomognute oplodnje, Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranika, Komisija za evaluaciju liste ortopedskih pomagala, Komisija za kontrolu poštivanja kriterija za propisivanje lijekova sa liste, a u čijem sastavu su zaposlenici Zavoda i vanjski saradnici, pretežno ljekari.

Uvidom u donesena rješenja o imenovanju članova komisija utvrđeno je da su određeni zaposlenici angažovani u čak u tri komisije koje djeluju u okviru cijele godine i za koje se isplaćuju naknade u iznosima od 200 do 300 KM mjesečno. Uvidom u primanja uzorkovanih zaposlenika koji su bili angažovani po ovom osnovu utvrđeno je da su ostvarena pojedinačna neto primanja u 2020. godini u iznosu do 8.200 KM. Na navedene isplate obračunati su i isplaćeni pripadajući porezi i doprinosi, u skladu sa zakonskim propisima.

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 03/17

²¹ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 3/17

6.1.2.2 Rashodi zdravstvene zaštite

Rashodi zdravstvene zaštite u 2020. godini iznosili su 175.764.682 KM i u odnosu na plan (180.671.000 KM) manji su za 4.906.318 KM. U strukturi rashoda zdravstvene zaštite na bolničku zdravstvenu zaštitu se odnosi 54.380.243 KM, primarnu zdravstvenu zaštitu 52.091.231 KM, lijekove sa pozitivne Liste lijekova 29.216.985 KM, konsultativno-specijalističku zdravstvenu zaštitu 20.062.442 KM, usluge liječenja van Zavoda u BiH 7.032.346 KM, sufinansiranje tercijarne zdravstvene zaštite u kantonu 5.350.078 KM, ortopedska pomagala 4.570.918 KM, liječenja u inostranstvu 2.604.387 KM, banjsko liječenje u kantonu i van kantona 436.633 KM i usluge održavanja mreže zdravstvenog informacionog sistema u Kantona 10.419,00 KM.

Troškovi primarne i bolničke zdravstvene zaštite iskazani su u iznosu od 106.471.474 KM, što čini 57% ukupnog izvršenja plana za 2020. godinu. Navedena sredstva se putem mjesečnih dotacija doznajavaju zdravstvenim ustanovama na području Kantona, u skladu sa zaključenim ugovorima.

Zavod je donio Planove i Programe zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za područje Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Plan i program zdravstvene zaštite) za 2020. godinu, na koje je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona dalo saglasnost 30. 12. 2019. godine.

Odlukom o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova, koju je donijela Vlada kantona 24. 10. 2019. godine (u daljem tekstu: Odluka o mjerilima),²² kao i primjenom Naredbe o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH²³ (u daljem tekstu: Naredba) i Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove²⁴ (u daljem tekstu: Jedinstvena metodologija), utvrđeni su elementi za zaključivanje ugovora iz oblasti primarne, konzultativno-specijalističke, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite, kao i sa privatnim zdravstvenim ustanovama, te način izračunavanja vrste i obima zdravstvenih usluga, trošenje sredstava rezerve, način izvještavanja o izvršenim zdravstvenim uslugama i način plaćanja izvršenih zdravstvenih usluga. Obim i struktura zdravstvenih usluga koje se pružaju osiguranim osobama utvrđuju se primjenom Odluke o mjerilima i Naredbe, a izraženi su u bodovima. Vrijednost boda za finansiranje zdravstvene zaštite utvrđuje se tako što se raspoloživa sredstva za finansiranje zdravstvene zaštite, utvrđena u Finansijskom planu za 2020. godinu, stavljaju u odnos sa utvrđenim brojem bodova za obim i strukturu primarne, konzultativno-specijalističke, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite. Na opisani način utvrđuje se vrijednost boda, koja je jedinstvena za sve vidove i nivoe zdravstvene zaštite.

Zavod je izvršio obračun za raspodjelu sredstava za zdravstvenu zaštitu po zdravstvenim ustanovama i utvrdio ukupan broj bodova, nakon čega je Upravni odbor Zavoda Odlukom od 4. 2. 2020. godine utvrdio vrijednost boda u iznosu od 0,936, sa primjenom od 1. 1. 2020. godine za sve vidove i nivoe zdravstvene zaštite.

Realizacija Plana i Programa zdravstvene zaštite na području Kantona vrši se sklapanjem ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova, a finansira se iz sredstava Zavoda. Odlukom o mjerilima definisano je da Zavod zaključuje ugovore o pružanju zdravstvene zaštite sa zdravstvenim ustanovama iz oblasti primarne, specijalističko-konzultativne, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite i sa privatnim zdravstvenim ustanovama, pod uslovom da zdravstvene ustanove posjeduju rješenje mjerodavnog ministarstva zdravstva o potrebnim uslovima za rad i rješenje mjerodavnog suda za obavljanje zdravstvene djelatnosti. Međutim, Odluka o mjerilima nije usklađena sa članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i odredbama Jedinstvene metodologije, kojim je utvrđeno da se za provođenje programa zdravstvene zaštite provodi postupak dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga, putem javne nabavke, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.

²² „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 19/19

²³ „Sl. novine FBiH“, br. 82/14; 107/14 i 58/18

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 34/13 i 90/13

U skladu s Odlukom o obračunu sredstava za ugovaranje naknade za zdravstvenu zaštitu za 2020. godinu, koju je Upravni odbor donio 4. 2. 2020. godine, i saglasnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona na planove i programe zdravstvene zaštite, potpisani su ugovori sa nosiocima primarne zdravstvene zaštite (dvanaest domova zdravlja), i to sa domovima zdravlja Breza, Doboju, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visoko, Zavidovići, Zenica, Žepče i za pružanje usluga konzultativno-specijalističke zdravstvene zaštite. Ugovorima su uređeni način pružanja usluge i njihovo finansiranje, a doznaka se vrši mjesečno u utvrđenim iznosima. Pored domova zdravlja, Zavod je zaključio ugovor o pružanju konzilijarno-specijalističke zdravstvene zaštite, vanbolničke dijagnostičke djelatnosti, kao i bolničke sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite sa Bolnicom Zenica i Općom bolnicom Tešanj.

Također, Zavod je u obračunu sredstava za finansiranje zdravstvene zaštite i u ugovorima sa domovima zdravlja za 2020. godinu, prema Naredbi, predvidio namjenska sredstva za unapređenje sistema ugovaranja i ostvarivanja boljih efekata rada timova porodične medicine uvođenjem nagradnog plaćanja s ciljem pojedinačne motivacije timova porodične medicine. Za sve timove porodične medicine u domovima zdravlja predviđena su sredstva u iznosu od 1.081.756 KM. Iznos koji je planiran (1.081.756 KM) po Naredbi kao „uslovni budžet“ trebao bi se isplaćivati ustanovi u slučaju postojanja prihvatljivih pokazatelja kvaliteta rada timova porodične medicine. Upravni odbor je 9. 12. 2020. godine donio Indikatore kvaliteta rada i kriterije za stimulatívno plaćanje timova porodične medicine (u daljem tekstu: Indikatori). Indikatori za kvalitet rada su sljedeći: pravilno propisivanje lijekova, pravilno vođenje privremene spriječenosti za rad do 42 dana, vođenje registra pacijenata sa hroničnim bolestima, evidencija preventivnih obrada pacijenata i procjena riziko faktora. Revizijom je utvrđeno da je u okviru **primarne zdravstvene zaštite** isplaćeno nagradno plaćanje timovima porodične medicine u ukupnom iznosu od 832.047 KM iz planiranog „uslovnog budžeta“. Obaveze za navedena sredstva prema domovima zdravlja evidentirane su na 31. 12. 2020. godine po osnovu Odluke Upravnog odbora od 16. 2. 2021. godine o isplati iznosa nagradnog plaćanja za timove porodične medicine, za koje je utvrđeno da ispunjavaju kriterije propisane u Indikatorima. Naime, domovi zdravlja su bili u obavezi izvršiti plaćanje timovima porodične medicine i dostaviti u roku od 15 dana obavijest o ličnim podacima i potpisu članova timova porodične medicine, uz iznos koji im je uplaćen. Utvrđeno je da u Odluci o mjerilima nije bila usvojena Metodologija nagradnog plaćanja, kao ni indikatori za praćenje ostvarenih rezultata timova porodične medicine koji bi bili osnov za isplate nagradnog plaćanja timovima porodične medicine. Odluka o mjerilima nije usaglašena s Naredbom kojom je regulisano nagradno plaćanje timovima medicine.

Zavod je ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Zeničko-dobojskog kantona vršio na osnovu Plana i programa zdravstvene zaštite na koji je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona dalo saglasnost u skladu s Odlukom o mjerilima, umjesto putem postupka javne nabavke. Obaveza provođenja postupka javne nabavke za usluge zdravstvene zaštite utvrđena je Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.

Također, prema Odluci o obračunu sredstava za ugovaranje naknade za zdravstvenu zaštitu za 2020. godinu, Zavod je zaključio ugovore i sa Institutom za zdravlje i sigurnost hrane (u daljem tekstu: Institut), Kantonalnim zavodom za bolest ovisnosti i Zavodom za medicinu rada i sportsku medicinu Zeničko-dobojskog kantona.

Zavod je zaključio i ugovore o međusobnim odnosima u pružanju sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite sa Kliničkim centrom univerziteta Sarajevo i JZU Univerzitetski klinički centar Tuzla, prema kojem se vrše plaćanja u skladu sa zaključenim ugovorima.

Pored navedenih, zdravstvene usluge pružaju se i u određenim **specijalističkim ustanovama** u kojima su smješteni korisnici – osiguranici sa područja Zeničko-dobojskog kantona i za koje Zavod snosi troškove primarne zdravstvene zaštite i lijekova. Produženi boravak i liječenje pružaju Zavodi za zbrinjavanje mentalno-invalidnih osoba Fojnica, Bakovići, Pazarić, JU Dom za lica sa invaliditetom Višegrad, JU „Gerontološki centar“ Sarajevo i dr. U skladu sa zaključenim ugovorima, zdravstvene ustanove su obavezne ispostavljati mjesečni račun za protekli mjesec za pružene usluge sa spiskom korisnika – osiguranih lica. Utvrđeni iznos po danu za jednog korisnika se kreće od 7,07 KM do 7,20 KM i plaća se po broju dana u mjesecu, u roku od 15 dana od dana ispostavljanja fakture.

U 2020. kao i u prethodnim godinama, na snazi su 24 potpisane i ovjerene bjanko mjenice Zavoda, sa klauzulom „bez protesta“ i mjenična ovlaštenja, date Bolnici Zenica, koje Bolnica Zenica može iskoristiti za naplatu svojih dospjelih potraživanja po ugovorima o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite zaključno sa 31. 12. 2023. godine, na šta je dobivena saglasnost Upravnog odbora Zavoda i Vlade Zeničko-dobojskog kantona u 2016. godini. S tim u vezi 2. 11. 2016. godine zaključen je Ugovor o zalogu i ustupu potraživanja između Zavoda, Bolnice Zenica i UniCredit banke d.d. Mostar u svojstvu banke agenta Sberbanke BH d.d. Sarajevo, Union banke d.d. Sarajevo i Investiciono-komercijalne banke d.d. Zenica (u daljem tekstu: Banka). Prema ugovoru, strane su se usaglasile da Banka, u svojstvu Kreditora, ima potraživanje prema Bolnici Zenica u iznosu od 16.000.000 KM, kao i 160.000 KM naknade i pripadajućeg iznosa kamate, koji će biti poznat po otplati kredita, a na osnovu Ugovora o sindiciranom dugoročnom kreditu, zaključenog između Grupe ponuđača (banki) i Bolnice Zenica. Članom 2. ovog Ugovora definisano je da Bolnica Zenica ima potraživanje od Zavoda na osnovu kontinuiranog pružanja zdravstvenih usluga bolničke zdravstvene zaštite osiguranim licima Zavoda, te da se svake godine potpisuje ugovor o međusobnim odnosima, na koji će se primjenjivati ovaj Ugovor sve do momenta naplate ukupnih kreditnih potraživanja Banke. Radi osiguranja potraživanja Banke, Bolnica Zenica bezuvjetno zalaže i ustupa svoje potraživanje Banci od Zavoda u minimalnom iznosu od 120% glavnice kredita, tj. u minimalnom iznosu od 19.200.000 KM. Ugovor ostaje na snazi sve do namirenja cjelokupnog potraživanja Banke od Bolnice Zenica.

Preporuka:

- **ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Kantona vršiti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.**

Troškovi lijekova na recept i naknade za obradu recepata na 31. 12. 2020. godine iskazani su u iznosu od 29.216.955 KM i u odnosu na plan više su ostvareni za 896.985 KM, odnosno 3,17% KM. Utvrđena prekoračenja na rashodima lijekova sa liste u odnosu na Finansijski plan u cjelokupnom iznosu su pokrivena odlukama o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu, kojim je uvećana planska veličina za iznos od 1.066.661 KM.

U okviru navedenih troškova na lijekove sa Esencijalne liste odnosi se 23.285.162 KM, a 5.931.823 KM za inzuline, koji se također nalaze na Esencijalnoj listi.

Odlukom Vlade Federacije BiH o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH²⁵ utvrđene su dvije liste lijekova i njihove cijene, i to: A lista lijekova za koju nije moguće utvrditi neposredno učešće osiguranika u nabavci i koja je obligatorna za sve kantone i B lista lijekova sa učešćem kantonalnih zavoda u procentualnom iznosu određenom odlukom vlade kantona u skladu sa finansijskim mogućnostima kantona.

Pozitivna Lista lijekova na nivou Zeničko-dobojskog kantona utvrđena je Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona i načinu propisivanja i izdavanja lijekova²⁶ (u daljem tekstu: Odluka Vlade Kantona o listi lijekova) iz 2018. godine sa dvije izmjene iz 2019. godine. Ukupno na svim listama se nalazi 1.226 zaštićenih naziva oblika, jačina i pakovanja lijekova, koji se finansiraju prema utvrđenom procentu iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Odlukom o mjerilima, koja je u primjeni od 1. 1. 2020. godine, Zavod je oslobođen raspisivanja javnog poziva za zaključivanje ugovora sa davaocima usluga iz oblasti apotekarske djelatnosti. Članom 26. Odluke definisano je da će Zavod svim ustanovama apotekarske djelatnosti, koje su imale zaključen ugovor za Zavodom u prethodnoj godini, dostaviti prijedlog ugovora za narednu godinu, a one se obavezuju dostaviti Zavodu uvjerenje Porezne uprave o izmirenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa. Zbog nemogućnosti izdavanja Potvrda iz Porezne uprave za sve ustanove apotekarske djelatnosti usljed pandemije, Zavod je sačinio pregled uplata doprinosa za sve ustanove.

²⁵ Sl. novine FBiH, br. 33/19, 56/19

²⁶ Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 9/18, 2/19 i 15/19

U skladu s odredbama Odluke o mjerilima, Zavod je sklopio ugovore sa apotekama za period od 1. 1. 2020. do 31. 3. 2020. godine po cijeni za realizovane recepte u iznosu od 1,70 KM, shodno Odluci upravnog odbora od 31. 12. 2019 godine. Nakon pregovora sa Kantonalnom farmaceutskom komorom, naknada za realizovane recepte je novom Odlukom Upravnog odbora od 16. 3. 2020. godine utvrđena u iznosu od 1,75 KM, te su sklopljeni novi ugovori sa apotekama na period od 1. 4. do 31. 12. 2020. godine. Fakturisanje troškova lijekova vršilo se po cijenama koje su utvrđene važećom Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, koja je bila na snazi sve do 20. 3. 2021. godine, a naknade u skladu s važećom Odlukom Upravnog odbora.

Propisivanje lijekova sa utvrđene liste za potrebe osiguranika ljekari vrše preko aplikacije e-recept. Propisani lijek se evidentira u ugovornoj apoteci i Zavodu, sa svim pratećim podacima o nadležnom ljekaru koji ga je propisao i nadležnoj ustanovi primarne zdravstvene zaštite (Dom zdravlja), imenom i prezimenom osiguranika pacijenta, njegovim JMBG-om, te nazivom pripadajuće zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite, sa potpunim uvidom u elektronski zdravstveni karton osiguranika.

U skladu s članom 29. Odluke o mjerilima, kontrolu propisivanja i potrošnje lijekova na recept vrši Zavod i zdravstvene ustanove koje provode primarnu zdravstvenu zaštitu. Domovi zdravlja obavezni su vršiti kontrolu propisivanja i potrošnje lijekova po vrsti, obimu i šiframa doktora. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrdili smo da Služba za kontrolu u Zavodu (kontrolori receptata) vrši kontrolu dostavljenih faktura apoteka, usaglašavanje elektronske i papirne forme fakture, te pojedinačni pregled ispravnosti svakog recepta u skladu sa načinom propisivanja i izdavanja lijekova utvrđenog Odlukom Vlade Kantona o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona. Pregledane fakture potpisom ovjerava kontrolor, koje se potom likvidiraju i dostavljaju na knjigovodstveno evidentiranje u Službu za finansijsko-računovodstvene poslove.

Potrošnja lijekova prati se putem aplikacije e-recept na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou za sve ugovorne zdravstvene ustanove, te se utvrđuju eventualna prekoračenja i uštede u odnosu da iznose utvrđene ugovorima. U skladu sa članom 17. Odluke o listi lijekova Zeničko-dobojskog kantona, komisije formirane pri ugovornim zdravstvenim ustanovama vršile su kontrolu propisivanja lijekova ovlaštenih ljekara u zdravstvenoj ustanovi, te sačinjene izvještaje o radu i uočenim propustima.

Zavod je u toku 2020. godine domovima zdravlja koji su iskazali prekoračenje ugovorene potrošnje slao periodična upozorenja pozivajući se na zakonske propise kojima je definisano propisivanje lijekova sa liste, te zahtjeve za postupanje u kojima se traži provjera i kontrola propisivanja lijekova sa lista po doktorima koji su imali najveći udio u prekoračenju potrošnje lijekova te zdravstvene ustanove. Ugovorne zdravstvene ustanove dostavile su blagovremena izjašnjenja i izvještaje o radu sa analizom traženih stavki. Prema pismenom obrazloženju, usljed pandemije nisu vršene terenske kontrole potrošnje lijekova u zdravstvenim ustanovama za primarnu zdravstvenu zaštitu, kako je bila praksa u prethodnom periodu, nego je kontrolu elektronski vršila ovlaštena doktorica koja ima pristup elektronskim zdravstvenim kartonima svih osiguranika. U skladu s izvještajima o propisanim lijekovima, te uvidom u zdravstvenu anamnezu svakog osiguranika i zdravstvenu dokumentaciju koja je unesena u modul e-recepta, vršena je kontrola opravdanosti propisivanja određenih lijekova. **U skladu s članom 11. Odluke Vlade Kantona o listi lijekova, Zavod je bio u obavezi u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Odluke donijeti poseban pravilnik kojim se propisuje postupak izdavanja, oduzimanja i privremenog oduzimanja šifre propisivanja lijekova ljekarima kod kojih se kontrolom utvrdi da ne propisuju lijekove sa Liste sa važećim kriterijima, ali Upravni odbor je navedeni pravilnik donio tek 31. 8. 2020. godine, što nije u skladu s odredbama Odluke Vlade Kantona.**

Prema članu 8. Pravilnika, Direktor je u oktobru 2020. godine imenovao Komisiju za kontrolu poštivanja kriterija za propisivanje lijekova sa Liste lijekova, koja je vršila terensku kontrolu u određenim domovima zdravlja, prilikom koje su konstatovani značajni propusti u radu ovlaštenih doktora u dijelu poštivanja zakonskih okvira za propisivanje lijekova sa liste. Shodno odredbama Pravilnika, izdata su pismena upozorenja sa periodom provjere od 180 dana. Uvidom u kvartalni izvještaj Stručne službe Zavoda o potrošnji lijekova u 2021. godini utvrđeno je smanjenje periodičnih prekoračenja u odnosu na 2020. godinu.

Prema članu 31. Odluke o mjerilima od 1. 1. 2020. godine, 20% prekoračenja potrošnje lijekova u odnosu na opredijeljena sredstva snose zdravstvene ustanove, a 80% pada na teret sredstava Zavoda. U slučaju da se ostvare uštede u potrošnji lijekova, kompletan iznos uštede se ustupa zdravstvenim ustanovama, a obračun prekoračenja potrošnje vrši se na kraju poslovne godine. Postupajući po navedenom članu Odluke, Upravi odbor je 16. 2. 2021. godine donio Odluku kojom se prekoračenja ugovorene potrošnje lijekova u ukupnom iznosu od 1.990.356 KM evidentira na teret Zavoda, dok se iznos od 497.589 KM evidentira na teret zdravstvenih ustanova koje su prekoračile ugovorom odobrene iznose za lijekove, te je isto knjigovodstveno evidentirano sa 31. 12. 2020. godine.

Prema završnom računu, pripadajući iznos prekoračenja (497.589 KM) evidentiran je kao umanjene obaveza prema zdravstvenim ustanovama koje su ostvarile prekoračenja, u skladu sa odredbama zaključenih ugovora sa zdravstvenim ustanovama za 2020. godinu. To je i potvrđeno izvodima otvorenih stavki zdravstvenih ustanova sa 31. 12. 2020. godine.

Nakon umanjenog iznosa troškova lijekova od 497.589 KM na teret zdravstvenih ustanova, i pored uspostavljenog sistema kontrola utvrđena su prekoračenja u potrošnji lijekova sa liste za 2020. godinu u ukupnom iznosu od 896.985 KM, koja su pokrivena internim preraspodjelama Finansijskog plana za 2020. godinu.

Preporuka:

- *nastaviti aktivnosti na kontinuiranoj kontroli potrošnje i kontroli propisivanja lijekova sa Esencijalne liste, kako bi se omogućila racionalnija potrošnja lijekova i smanjili troškovi lijekova koji padaju na teret Zavoda.*

Troškovi ortopedskih pomagala i drugih medicinskih pomagala iskazani su u iznosu od 4.570.918,00 KM, što je 71,42% planiranih sredstava i manje za 1.107.317,00 KM ili 19,5% u odnosu na 2019. godinu. Ortopedske sprave i pomagala se odobravaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja po prijedlogu ljekara specijaliste osiguranog lica.

Pravo na ortopedska, optička i druga pomagala propisano je članom 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju, a način i uslovi ostvarivanja tih prava Odlukom o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka,²⁷ koja je u primjeni od 21. 9. 2018. godine.

Zavod je 4. 12. 2019. godine u okviru aktivnosti na pripremi ugovora za snabdijevanje osiguranih lica Zeničko-dobojskog kantona sa medicinskim sredstvima-ortopedskim i drugim pomagalima uputio poziv za dostavu dokumentacije svim ugovornim ortopedskim kućama za zaključenja ugovora u 2020. godini. U periodu do od 1. 1. do 31. 3. 2020. godine nabavu pomagala osiguranici su vršili u ortopedskim kućama, sa kojima je Zavod zaključio ugovore o isporuci pomagala po važećem cjenovniku iz 2018. godine uz provođenje daljih aktivnosti na pregovaranju novih cijena za pružanje ugovornih usluga. Odlukom Upravnog odbora od 1. 4. 2020. godine usvojen je novi cjenovnik kojim su cijene pomagala smanjene za 5-10% bez promjene vrste i kvaliteta pomagala. Sve ugovorne ortopedske kuće dale su pismenu izjavu kojom se obavezuju na poštivanje novog cjenovnika, uz napomenu da neće tražiti doplatu od osiguranika za nabavku standardnih pomagala iz utvrđenog Cjenovnika.

U prilogu faktura ortopedskih kuća su ovjerene potvrde ljekara o potrebi za ortopedskim pomagalom, te ovjerene potvrde Zavoda na kojima su naznačene šifre i cijena standardnog ortopedskog pomagala čiju nabavku refundira Zavod u skladu sa važećim cjenovnikom.

Rješenjem Direktora od 28. 5. 2020. godine imenovana je četveročlana Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranih lica koja, između ostalih, razmatra i zahtjeve za refundaciju i sufinansiranje nabavke ortopedskih pomagala. Direktor je u oktobru 2020. godine donio Procedure za pripremu zahtjeva za navedenu Komisiju te Procedure odobravanja zaprimljenih zahtjeva za nabavku ortopedskih i drugih pomagala, liječenju van kantona, entiteta, nabavci lijekova po posebnom odobrenju i lijekova za ležeće pacijente u ugovornim kliničkim centrima te refundaciju sredstava ta plaćene zdravstvene usluge. Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju, nismo utvrdili nepravilnosti.

²⁷ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 10/18

Izdaci za liječenje u inostranstvu po međunarodnim ugovorima iskazani su u iznosu od 96.330 KM. Izdaci se odnose na „Međusobni obračun stvarnih troškova“ sa Republikom Hrvatskom, Republikom Slovenijom, Srbijom i Republikom Austrijom po osnovu Međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i drugih država potpisnica. Nije nam prezentiran usaglašen Izvod otvorenih stavki po međunarodnim ugovorima sa Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH.

Kontrola izvršenja programa zdravstvene zaštite

U skladu sa tačkom XXIII Jedinstvene metodologije, predmet kontrole u provođenju Programa zdravstvene zaštite o pružanju zdravstvenih usluga iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (u daljem tekstu: Program) su između ostalog: pridržavanje zakonskih i podzakonskih propisa, ugovornih odredbi i općih akata Zavoda, izvršavanje ugovornih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, tačnost podataka, koji se dostavljaju Zavodu i evidentiraju u knjigovodstvenim evidencijama, kao i namjensko trošenje ugovorenih sredstava za provođenje zdravstvene zaštite. Tačkom XXIV Jedinstvene metodologije definisano je da kontrolu izvršenja zaključenih ugovora o Programu, vrše zavodi zdravstvenih osiguranja kontrolom ugovorenih zdravstvenih usluga i programa. Također je tačkom XXV definirano da se kontrola ostvaruje pregledom materijalno-finansijske i medicinske dokumentacije, te neposrednim uvidom u rad i dokumentaciju zdravstvene ustanove. Kontrola se obavlja na osnovu utvrđenog plana i programa i po nalogu direktora. Istom je propisana i forma Izvještaja o izvršenoj kontroli, kao i kome se isti dostavlja. Zaključenim ugovorima je regulisano da zdravstvene ustanove pruže punu saradnju Zavodu u procesu monitoringa i evaluacije ugovora u skladu sa načelima Jedinstvene metodologije bez preciziranja obaveza zavoda po tačkama XXIII i XXV Jedinstvene metodologije.

Članom 15. Odluke o mjerilima, definisano je da Zavod, odnosno ustanova koju Zavod odredi, ima pravo kontrole izvršenja zaključenih ugovora o pružanju zdravstvenih usluga. U skladu sa zaključenim ugovorima definisano je da Zavod ili drugi organ kojeg imenuje, imaju pravo kontrole provođenja svih obaveza iz ugovora a s mogućnošću umanjavanja sredstava iz mjesečnih tranši do iznosa nenamjenski utrošenih sredstava. U Zavodu je u Službi za sprovođenje zdravstvenog osiguranja i analitičko-planske poslove u okviru grupe poslova kontrole sistematizovano šest radnih mjesta „kontrolora izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama“ (u daljem tekstu: Kontrolori). U opisu poslova kontrolora izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama su da obavljaju: kontrolu izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama; kontrolu naplate neposrednog učešća osiguranih lica za zdravstvene usluge za osiguranike koji nisu uplatili premiju osiguranja; kontrolu primjene premije osiguranja, sastavljanju mjesečnih izvještaja o izvršenim kontrolama i dr. poslove. Na 31. 12. 2020. godine u Zavodu su bila zaposlena dva kontrolora.

Direktor Zavoda je 7. 1. 2020. donio Opći plan kontrole ugovora o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama (u daljem tekstu: Opći plan kontrole). Predmeti kontrole ugovora su: pridržavanje zakonskih i podzakonskih propisa, ugovornih odredbi i općih akata Zavoda; namjensko trošenje ugovorenih sredstava za provođenje zdravstvene zaštite i izvršavanje ugovorenih obaveza u vezi pružanju zdravstvene zaštite osiguranih lica. Na osnovu Općeg plana sačinjeni su operativni planovi kontrole ugovora o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite za svaki dom zdravlja i bolnicu. Općim planom kontrole zaposlenici Zavoda Kontrolori su bili u obavezi vršiti navedene kontrole u zdravstvenim ustanovama i nakon obavljenih kontrola sačinjavati izvještaje o provedenim aktivnostima. Također, i u sačinjenim operativnim planovima kontrole zdravstvenih ustanova za 2020. godinu sadržani su zadaci Kontrolora kao i metodologija rada. S tim u vezi, u Planu rada Zavoda za 2020. godinu planiran je kontinuiran nadzor nad izvršenjem ugovorenih obaveza sa zdravstvenim ustanovama na način direktnog obilaženja ustanova, uvidom u njihov rad, kontroli izvršenja posebno postavljenih zadataka uz davanje pismenih i usmenih upozorenja kao i sastavljanja izvještaja za Upravni odbor Zavoda, Kantonalno ministarstvo zdravstva i ugovorene zdravstvene ustanove. Kontrolori Zavoda u toku 2020. godine nisu provodili kontrolu u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama zbog proglašenja epidemije COVID-19 i zbog toga nisu sačinjavani izvještaji o provedenim kontrolama. Stručni kolegij Zavoda je tek 30. 10. 2020. godine donio zaključak da se zbog pogoršane epidemiološke situacije na Kantonu i povećanog rizika po život i zdravlje radnika u zdravstvenim ustanovama prolongiraju kontrole zaposlenika Zavoda u zdravstvenim ustanovama do poboljšanja situacije. Do tog Zaključka stručnog kolegija Zavoda, kontrolori nisu pisanim dokumentom bili oslobođeni provođenja kontrola u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama.

S obzirom da Kontrolori u toku 2020. godine nisu provodili kontrolu u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama, Zavod je kreirao setove anketnih listića prilagođenih ugovornom nivou zdravstvene zaštite svake zdravstvene ustanove, koje je poslao zdravstvenim ustanovama, te prikupljene podatke od zdravstvenih ustanova sortirao, analizirao, obradio i sačinio Izvještaj o obavljenoj kontroli izvršenja zaključenih ugovora po programima zdravstvene zaštite u pružanju zdravstvenih usluga iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za 2020. godinu. Upravni odbor je usvojio Izvještaj 25. 3. 2021. godine u kojem se u zaključku navodi da se zbog limitiranosti postojećeg bolničkog informacionog sistema Kantonalne bolnice Zenica nije moglo doći do potpunih podataka o izvršenju ugovorenih programa. Zaključeno je da su zdravstvene ustanove pružale zdravstvene usluge u skladu sa ugovorenim obavezama u 2020. godini. Zbog aktuelne epidemiološke situacije u 2020. godini dolazilo je do prolongiranja pružanja zdravstvenih usluga tzv. „hladnog programa“ ali i pojava evidentnog opterećenja pojedinih službi zbog epidemiološke situacije. Također, u Bolnici Zenica postoje liste čekanja za „hladni program“ u periodu od 30 dana do 60 dana. Konstatovan je i nedostatak doktora specijalista pojedinih specijalizacija u nekim manjim općinama, što je za posljedicu imalo slabiju dostupnost zdravstvene zaštite. U istom Izvještaju su u cilju unapređenja funkcionisanja zdravstvenog sistema dati sljedeći prijedlozi: da se provede istraživanje o zadovoljstvu osiguranika i dostupnosti zdravstvene zaštite; utvrde rizici nepružanja ili djelimičnog pružanja ugovorenih usluga; izvrši procjena rizika za provođenje ugovora; nastavi proces doedukacije kadra u timovima porodične medicine i dr.

Tokom 2020. godine Zavod nije vršio kontinuirano praćenje i kontrolu izvršenja ugovorenih obaveza, u skladu s Planom rada Zavoda za 2020. godinu, Općim planom kontrole i članom 15. Odluke o mjerilima i članom 22. zaključenih ugovora o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite sa zdravstvenim ustanovama.

U zaključenim ugovorima sa zdravstvenim ustanovama je definisano da zdravstvene ustanove Institutu dostavljaju izvještaje o izvršenim zdravstvenim uslugama (na propisanim obrascima), kao i da Institut izvrši obradu izvještaja i iste dostavi Zavodu. Institut je Zavodu dostavio izvještaje o zdravstvenim uslugama, bolestima, stanjima i povredama u primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti za period 1. 1. - 31.12. 2020. godine.

Preporuka:

- **provoditi kontinuiranu kontrolu i praćenje izvršenja ugovorenih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, u skladu sa zaključenim ugovorima, Programom rada Zavoda i ostalim pratećim zakonskim i internim aktima.**

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Izdaci za tekuće transfere iskazani su u iznosu od 8.542.594 KM i u odnosu na plan ostvareni su manje za 6.027.406 KM ili 58,63% planiranih sredstava. U strukturi tekućih transfera na refundaciju naknada bolovanja preko 42 dana odnosi se 6.765.856 KM, lijekove koji nisu na listi 782.417 KM, tekući transfer Zavodu za borbu protiv ovisnosti Kantona 293.810 KM, potpomognutu oplodnju, genetska ispitivanja i PET/CT 391.657 KM, ustupljenu participaciju 189.440 KM, refundaciju troškova liječenja u inostranstvu 97.242 KM i tekuće transfere zdravstvenim ustanovama 22.172 KM.

Rashodi po osnovu refundacija naknada bolovanja preko 42 dana su iskazani u iznosu od 6.765.856,00 KM ili 58,83% planiranih sredstva, što je manje za 6.266.163,00 KM ili 48,08% u odnosu na isti period prošle godine. Pravilnikom o refundaciji naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad na teret sredstava Zavoda, koji je donio Upravni odbor 2013. godine, uređuje se način i postupak ostvarivanja prava na naknadu plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad. Shodno Pravilniku, Zavod je refundirao 80% iznosa osnovice za naknadu plaće i iznos obračunatih i uplaćenih doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje iz osnovice. Za osnovicu se uzimala plaća osiguranika isplaćena u prethodnom mjesecu prije nastupanja slučaja, na osnovu kojeg osiguranik stiče pravo na naknadu. Upravni odbor je na sjednici održanoj 23. 3. 2020. godine usvojio novi Pravilnik o refundaciji naknade plate za vrijeme privremene spriječenosti za rad na teret sredstava Zavoda kojim je maksimalan iznos koji se refundira utvrđen u iznosu od 80% osnovice za naknadu plaće (ili u posebnim slučajevima 100%), a za osnovicu se koristi podatak o prosječnoj neto plati osiguranika isplaćenoj u posljednjih šest mjesecu prije nastupanja privremene spriječenosti za rad, ne

uzimajući u obzir mjesec koji prethodi mjesecu u kojem je nastupila privremena spriječenost za rad a maksimalno do visine prosječne neto plaće u Federaciji BiH ostvarene u periodu od I-XII mjeseca iz prethodne kalendarske godine. Ukoliko osiguraniku nije isplaćivana plaća u posljednjih šest mjeseci, najviši iznos koji će zavod refundirati je od 80% posljednje objavljene prosječne plaće kantona, a ne više od 80% iznosa neto plaće koja je osiguraniku isplaćena u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome je nastupila privremena spriječenost za rad.

Najniži iznos naknade plaće koju Zavod refundira je najniža neto plaća utvrđena Općim kolektivnim ugovorom na teritoriji Federacije BiH, a ne više od iznosa koji je Poslodavac isplatio osiguraniku u mjesecu koji prethodi mjesecu kada je nastupila privremena spriječenost za rad. U skladu sa članom 9. navedenog Pravilnika, Direktor Zavoda je 2. 6. 2020. godine donio Uputstvo o postupku obrade zahtjeva za refundaciju naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad kojim je definisan postupak podnošenja i obrade zahtjeva, obračun i isplata naknade, obrazac Zahtjeva i propisani obrasci koji se prilažu uz Zahtjev, Evidencioni list u kojem se vodi evidencija o svim odobrenim zahtjevima na nivou Poslovnice Zavoda te elektronsko vođenje evidencije u aplikaciji HCFIS.

Novim Pravilnikom o refundaciji naknade plaća za bolovanje preko 42 dana izjednačen je način obračuna naknade koja se refundira poslodavcima u Zeničko dobojskom kantonu sa obračunom u drugim kantonima u Federaciji BiH.

Na poziciji obaveza po osnovu refundacije naknada bolovanja preko 42 dana na 31. 12. 2020. godine iskazan je iznos 1.179.408 KM sa dospeljećem do 60 dana. Uvidom u prezentirane uzorke nismo konstatovali nepravilnosti.

Lijekovi po posebnom odobrenju iskazani su u iznosu od 782.417,00 KM. Lijekovi po posebnom odobrenju su lijekovi koji se ne nalaze na pozitivnoj listi lijekova, a odobravaju u skladu sa Odlukom o utvrđivanju liste lijekova po posebnom odobrenju prema Odluci Vlade Zeničko-dobojskog kantona²⁸, a na osnovu medicinskih dokaza za određena dijagnostična stanja najčešće se odobravaju: specijalna hrana za oboljele od celijakije i fenilketonurije hormon rasta, ampule Clexanea, itd. Lijekove po posebnom odobrenju odobrava Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranih lica Zeničko-dobojskog kantona. Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranih lica postupa po svakom pojedinačnom zahtjevu i daje svoje mišljenje odnosno Odluku na osnovu koje se odobrava ili odbija refundacija odnosno nabavka lijekova po posebnom odobrenju prema dostavljenoj ljekarskoj dokumentaciji. Prilikom utvrđivanja iznosa koji se odobrava odnosno refundira, Komisija priznaje iznos maksimalne veleprodajne cijene utvrđene Tarifnikom na nivou BiH uvećanog za maržu u iznosu 16% i PDV 17% odnosno iznos prema dostavljenim računima u zavisnosti šta je niže. Evidencija zaprimljenih i riješenih zahtjeva lijekova po posebnom odobrenju se vodi elektronski sa iskazanim datumima zaprimanja zahtjeva, donošenja zasjedanja komisije, te datum Rješenja Komisije. Uvidom u iste kao i pojedinačne uzrokovane predmete, nisu uočene nepravilnosti te je konstatovano da se navedeni predmeti rješavaju sa periodom od podnošenja zahtjeva do isplate ne dužim od 60 dana.

Za lijekove koji se ne nalaze na listi lijekova po posebnom odobrenju a finansiranje istih nije regulisano ni jednim drugim zakonskim propisom, Zavod formira listu čekanja i vrši refundaciju troškova po priloženoj ljekarskoj dokumentaciji i računima u skladu sa finansijskim mogućnostima. U skladu sa Poslovnikom o radu Komisije za razmatranje zahtjeva osiguranih lica Zeničko-dobojskog kantona prilikom razmatranja zahtjeva osiguranih lica za odobravanje lijekova sa Liste lijekova po posebnom odobrenju Komisija uzima u obzir životnu dob osiguranika, zdravstveno stanje pacijenta i težina oboljenja, cijena lijeka i da se lijek ne nalazi ni na jednoj važećoj listi lijekova Kantona niti je njegovo finansiranje regulisano nekim drugim zakonskim kriterijem.

Na kraju svake godine, Komisija u zavisnosti od raspoloživih finansijskih sredstava predviđenih za tu namjenu, razmatra predmete koji se nalaze na listi čekanja i prema gore navedenim kriterijima donosi odluku o odobravanju sredstava za refundaciju u maksimalnom iznosu do 5.000 KM.

Zaključno sa 31. 12. 2020. godine svi predmeti sa liste čekanja su riješeni.

²⁸ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 9/18

Troškovi liječenja u inostranstvu u 2020. godini iskazani su u ukupnom iznosu od 97.241 KM. Od ukupnih troškova 71.125 KM se odnosi na troškove liječenja u inostranstvu a preostali dio se odnosi na troškove liječenja van kantona u BiH a u slučajevima hitnog pružanja medicinske pomoći.

Odlukom o utvrđivanju kriterija i načina ostvarivanja prava osiguranih lica na liječenje u inostranstvo od 18. 9. 2019. godine (u daljem tekstu: Odluka o utvrđivanju kriterija) utvrđeni su uslovi po kojima bi osigurano lice moglo ostvariti prava na priznavanje dijela troškova liječenja u inostranstvu na teret sredstava Zavoda. U istoj Odluci o utvrđivanju kriterija navedeno je da Zavod učestvuje i direktnim troškovima liječenja prema originalnoj fakturi zdravstvene ustanove koja je provela liječenje u procentu od 30% do maksimalnog iznosa od 60.000 KM. Formirana je tročlana komisija, na osnovu čijeg mišljenja direktor donosi rješenje o priznavanju ili ne priznavanju učešća dijela troškova liječenja u inostranstvu.

Na osnovu uzorkovane dokumentacije uočeni su propusti koji nisu u skladu sa definisanim uslovima Odluke o utvrđivanju kriterija za sticanje prava na priznavanje dijela troškova liječenja na teret Zavoda: da su potvrde da liječenje nije moguće u BiH pribavljene naknadno poslije obavljenih zahvata a u Odluci o utvrđivanju kriterija definisano je da se ova potvrda izdaje prije odlaska u inostranstvo; pojedine odobrene zahtjeve potpisivao je samo jedan doktor specijalista umjesto najmanje dva doktora specijalista kako je propisano Odlukom o utvrđivanju kriterija; zahtjevi za priznavanje učešća od strane osiguranika su dostavljani nakon utvrđenog roka za predaju a prema Odluci o utvrđivanju kriterija rok za predaju 60 dana od dana završetka liječenja. Na navedeno je ukazano i u Izvještaju o obavljenoj reviziji liječenja u inostranstvu koju je sačinio interni revizor Zavoda u decembru 2020. godine.

Preporuka:

- **osigurati dosljednu primjenu odredbi Odluke o utvrđivanju kriterija i načina ostvarivanja prava osiguranih lica na liječenje u inostranstvu.**

Troškovi za potpomognutu oplodnju, PET/CT dijagnostika i dr. u 2020. godini iskazani su u ukupnom iznosu od 391.657 KM. Direktor je donosio rješenja na osnovu prijedloga komisije Zavoda a u skladu sa Odlukom Zavoda o sufinansiranju određenih zdravstvenih usluga na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja od 18. 9. 2019. godine.

Tekući transfer JZU Zavodu za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 293.810 KM za nabavku lijeka Metadone i Suboksone na osnovu Aneksa A Okvirnog dogovora o sufinansiranju projekta i Sporazuma o sufinansiranju između razvojnog programa UNDP i Zeničko-dobojskog kantona (Ministarstvo zdravlja Kantona, Zavoda i JZU Zavodu za bolesti ovisnosti Kantona) potpisanog 9. 12. 2016. godine te sporazuma o finansiranju između UNDP-a i JZU Zavodu za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona potpisanog 10.2.2020. godine.

6.1.2.4 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 185.254 KM, što je u odnosu na planirana sredstva (2.337.000 KM) izvršenje od 8%. Struktura iskazanih izdataka je sljedeća: kompjuterska oprema 67.916 KM, uredski strojevi 34.352 KM, motorno vozilo 63.500 KM, stalna sredstva u obliku prava (licence) 17.253 KM, strojevi i uređaji (1.433 KM) i nabavka opreme za prenos podataka i glasa (195 KM).

Finansijskim planom i Planom javnih nabavki za 2020. godinu planiran je i iznos od 1.500.000 KM za nabavku softvera za integralni zdravstveni JIS u Zeničko-dobojskom kantonu, koji nije realizovan u 2020. godini niti je pokrenuta procedura javne nabavke (što je detaljnije objašnjeno u tački 8.1. Izvještaja).

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2020. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi: prihodi i primici ostvareni u iznosu od 188.845.285 KM i rashodi i izdaci od 188.071.940 KM. Finansijskim izvještajima na 31. 12. 2020. godine iskazan je akumulirani višak prihoda nad rashoda u iznosu od 1.842.702 KM. Odlukom Upravnog odbora Zavoda od 26. 2.2021. godine iznos od 1.000.000 KM se izdvaja u zakonske rezerve, a ostatak viška prihoda nad rashodima sa 31. 12. 2020. godine u iznosu 842.702 KM će se koristiti za tekuće namjene.

Uvidom u dokumentaciju Zavod je tokom 2020. godine knjigovodstveno evidentirao povrate pogrešno uplaćenih doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u iznosu 18.581 KM (dugovno) i refundacije bolovanja u iznosu 94.650 KM (potražno) na kontu neraspoređenog viška prihoda i rashoda, iako se na istom vrši knjiženje viška prihoda nad rashodima, odnosno viška rashoda nad приходima pri zatvaranju konta na kraju godine.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Novčana sredstva na transakcijskim računima na 31. 12. 2020. godine, iznosila su 17.857.62 KM dok je na blagajni gotovina iznosila 349 KM.

Depozitni, transakcijski i podračun za blagajničko poslovanje otvoreni su kod ASA banke d.d. Sarajevo, sa kojom je 29. 10. 2020. godine Zavod zaključio Ugovor o pružanju bankarskih usluga bez naknade na osnovu provedenog poziva za dostavljanje prijave za pružanje usluga od strane poslovne banke bez naknade od 24.9.2020. U prethodnom periodu, Zavod je poslovao preko iste banke (ranija Investiciono-komercijalna banka d. d. Zenica) po osnovu ugovora iz 2016. godine. Depozitni račun otvoren je za prikupljanje doprinosa za zdravstveno osiguranje, dok je transakcijski račun otvoren za redovno poslovanje.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu 3.239.263 KM. U strukturi kratkoročnih potraživanja najznačajnija su potraživanja: za unaprijed plaćenu robu i usluge-avansi 1.087.941 KM, od Zavoda za osiguranje i reosiguranje FBiH na osnovu stvarnih troškova (ino-osiguranje) 849.528 KM, na osnovu regresnog postupka 816.703 KM, od doprinosa za nezaposlene osobe od Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona 301.680 KM, za pripravnike od biroa za zapošljavanje 116.866 KM, od Vlade Zeničko-dobojskog kantona 42.047 KM i od domova zdravlja za plaćenu participaciju 18.812 KM

Potraživanja na osnovu regresnog postupka iskazana su u iznosu od 816.703 KM i odnose se na potraživanja Zavoda u skladu sa članovima 66. i 71. Zakona o zdravstvenom osiguranju, prema kojima Zavod je obavezan zahtijevati naknadu prouzrokovane štete od lica koje je prouzrokovalo bolest, povredu ili smrt osiguranog lica, kao i naknadu štete kada je ista nastala upotrebom motornog vozila, neposredno od pravnog lica za osiguranja imovine i lica, kod koga je štetnik sklopio ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štete prouzrokovane trećim licima. Upravni odbor Zavoda je 7. 2. 2007. godine donio Odluku, prema kojoj fakturisane troškove zdravstvene zaštite uzrokovane saobraćajnim nesrećama, tučama i drugim slučajevima, gdje se vodi regresni postupak, Zavod priznaje u visini od 50% i doznachava u vidu granta odgovarajućoj bolnici sa područja Kantona a za ostale zdravstvene ustanove, koje nisu sa područja Kantona, su plaćane u 100% iznosu. U istim iznosima Zavod je iskazivao potraživanja na osnovu regresnih postupaka, bez obzira da li su ispunjeni uslovi za naplatu od trećih lica, kao i da li se može pokrenuti regresni postupak. Po Odluci iz 2007. godine, Zavod na 31. 12. 2020. godine ima iskazana potraživanja u iznosu od 227.575 KM. Nije nam prezentiran dokument koji bi potvrdio da je izvršena detaljna analiza opravdanosti iskazanih potraživanja na osnovu regresnih postupaka iz ranijih perioda po odluci iz 2007. godine.

Novom odlukom o načinu fakturisanja i plaćanja u pravnim stvarima regresnog postupka koju je Upravni odbor donio 18. 6. 2018. godine, Zavod prihvata fakture zdravstvenih ustanova sa područja Zeničko-dobojskog kantona po osnovu regresnog postupka za iznose veće od 200 KM. Zavod po dobivanju faktura od zdravstvenih ustanova izvrši prethodnu analizu da li se ima pravni osnov za pokretanje regresnog postupka. Ukoliko se utvrdi da nema pravnog osnova za pokretanje regresnog postupka, Zavod vraća fakture zdravstvenim ustanovama uz pismeno obrazloženje razloga neosnovanosti pokretanja regresnog postupka. Za fakture za koje se utvrdi opravdanost vođenja regresnog postupka, zdravstvene ustanove Zavodu umanjuju mjesečnu fakturu za ugovoreni paušal. Po istoj odluci Upravni odbor Zavoda na kraju svake godine donosi odluku o procentu iznosa regresnog duga koji će biti ustupljen zdravstvenoj ustanovi koja je izvršila uslugu. Upravni odbor je donio Odluku o obračunu 50% sredstava od naplaćenog prihoda po osnovu regresnog postupka u 2020. godini Bolnici Zenica u iznosu 11.766 KM.

Po odluci od 18. 6. 2018. godine, Zavod na 31. 12. 2020. godine ima iskazana potraživanja za zdravstvene ustanove u Kantonu u iznosu od 488.644 KM i za zdravstvene ustanove van kantona u iznosu od 100.484 KM.

Prezentirani su nam tabelarni pregledi otvorenih regresnih postupaka u kojima su navedeni osnovni podaci: fakture, iznos fakture, ime osiguranika i u nekim slučajevima status regresnog postupka. Iz prezentiranih pomoćnih evidencija o regresnim postupcima konstatovali smo da ne sadrže cjelovite podatke o broju i vrsti zaprimljenih predmeta po dospelosti, pokrenutih i realizovanih regresnih postupaka kao ni potpune podatke o osnovu i statusu regresnih postupaka. Prema dostavljenim uzorcima iskazanih potraživanja po regresnim postupcima nismo se uvjerili da su potraživanja iskazana na osnovu validne knjigovodstvene isprave (nakon poduzetih svih radnji za pribavljanje dokumentacije za provođenje regresnog postupka i poduzetih vansudskih i sudskih postupaka) prema Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Iz dostavljenih tabelarnih pregleda otvorenih regresnih postupaka na 31. 12. 2020. godine ne može se potvrditi da se vodi adekvatna i sveobuhvatna evidencija o regresnim postupcima iz prethodnog i tekućeg perioda (posebno potraživanja po osnovu Odluke iz 2007. godine), kao ni potpuna evidencija o poduzetim aktivnostima u vezi naplate i trenutnom statusu regresnih postupaka (naročito onih koji se odnose na više budžetskih perioda). Također, popisna komisija nije sa 31. 12. 2020. godine izvršila popis potraživanja po regresnim postupcima, niti je sačinila Informaciju o statusu ovih potraživanja.

Tokom 2020. godine izvršen je otpis potraživanja u ukupnom iznosu od 88.049 KM. Na osnovu Informacija o nenaplativim potraživanjima regresnog duga od strane Službe za pravne i opće poslove evidentiran je otpis u poslovnim knjigama Zavoda. Dati su pregledi potraživanja koja su predložena za otpis i razlozi otpisa. Otpisana potraživanja datiraju iz perioda od 2015. -2018. godine. Prema navedenom, može se zaključiti da je u prethodnom periodu Zavod vršio plaćanja faktura, a da prethodno nisu bili ispunjeni uslovi za provođenje regresnog postupka u skladu s Internim procedurama. Plaćene fakture evidentirane su na poziciji potraživanja, iako su zbog nespunavanja uslova za provođenje regresnog postupka predstavljale trošak Zavoda u pripadajućem obračunskom periodu. Ističemo da u Izvještaju o izvršenju Finansijskog plana Zavoda za 2020. godinu nije navedeno da je izvršen otpis potraživanja na osnovu regresnih postupaka. Također, uvidom u Izvještaj o izvršenom popisu potraživanja za 2020. godinu nije izvršena analiza naplativosti potraživanja po regresnom postupku, koja datiraju iz ranijeg perioda. Treba imati u vidu da iskazana potraživanja zastarijevaju u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u roku od pet godina, ne računajući do kraja godine u kojoj je dospjela obaveza potraživanja.

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge – avansi iskazana su u iznosu od 1.087.941 KM i odnose se na potraživanja za pretplaćene lijekove sa Esencijalne liste od Doma zdravlja Zenica. Navedena potraživanja su nastala na osnovu ranije zaključenih ugovora Zavoda sa Domom zdravlja Zenica o isporuci lijekova sa Esencijalne liste, prema kojima je Dom zdravlja ispostavljao Zavodu fakture za isporučene lijekove. Prema važećoj Odluci o mjerilima zaključivanja ugovora Zavoda sa zdravstvenim ustanovama iz ranijih perioda, ustanove apotekarske djelatnosti su vršile fakturiranje izdatih lijekova domovima zdravlja, koji su vršili kontrolu propisivanja i izdavanja lijekova. Zavod je doznačavao domovima zdravlja mjesečne tranše za lijekove. U skladu sa članom 26. nove Odluke o mjerilima i kriterijima zaključivanja ugovora Zavoda sa zdravstvenim ustanovama iz 2019. godine, promijenjena je dotadašnja praksa rada i nabavka lijekova sa Esencijalne liste se počela direktno ugovarati sa ustanovama apotekarske djelatnosti.

Utvrđeno je da je navedeni iznos pretplate za izdane lijekove nastao zaključivanjem ugovora o ustupanju potraživanja (cesija) između Zavoda, Doma zdravlja Zenica, apoteka i veledrogerija. Tako je konstatovano da je na 31. 10. 2015. godine iznos pretplate iznosio 1.554.202 KM, iako je u tom periodu Zavod zaključio ugovore direktno sa apotekama i nije bilo fakturisanja za lijekove od strane Doma zdravlja Zenica. Prema zaključenim cesijama, Zavod je obaveze prema Domu zdravlja Zenica, prenosio u najvećem broju slučajeva na veledrogerije, prema kojima je izmirivao utvrđene obaveze. Prema Protokolu zaključenom između Zavoda i Doma zdravlja Zenica 16. 9. 2016. godine, angažovan je sudski vještak ekonomske struke, sa zadatkom da utvrdi iznos međusobnih obaveza i potraživanja. Prema nalazu vještaka od 10. 1. 2017. godine, utvrđeno je da pretplata Zavoda iznosi 1.554.202 KM, koja se odnosi na pretplate nastale na osnovu plaćanja obaveza za lijekove prema apotekama u iznosu od 505.543 KM, a ostatak se odnosi na pretplate Zavoda u iznosu od 1.048.659 KM iz 2007. i 2008. godine, koje su utrošene za plaćanje drugih tekućih obaveza Doma zdravlja Zenica.

Prema Ugovoru o poravnanju zaključenim 2. 3. 2017. godine, Dom zdravlja Zenica je dužan vratiti Zavodu iznos od 1.554.202 KM. Dug se vraća u periodu od 10 godina u 120 jednakih mjesečnih rata, s tim da je prva rata vraćena 1. 1. 2018. godine umanjnjem mjesečne tranše Domu zdravlja za pružanje zdravstvenih usluga. Potraživanja Zavoda na 31. 12. 2020. godine su potvrđena od strane Doma zdravlja Zenica.

Potraživanja od Zavoda za osiguranje i reosiguranje FBiH po osnovu stvarnih troškova iskazana su u iznosu od 849.527 KM i odnose se na potraživanja po osnovu stvarnog obračuna troškova za inozemne osiguranike, kojima se zdravstvene usluge pružene u zdravstvenim ustanovama.

Preporuka:

- *nastaviti aktivnosti na analizi regresnih postupaka u saradnji s drugim sektorima, unaprijediti pomoćne evidencije na način da osiguraju cjelovite podatke o regresnim postupcima, a potraživanja po osnovu regresnih postupaka iskazivati u poslovnim knjigama na osnovu validne knjigovodstvene isprave, prema Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Zavoda na 31.12.2020. godine iskazana su stalna sredstva nabavne vrijednosti 9.604.166 KM, otpisane vrijednost 3.845.552 KM i sadašnje vrijednosti od 5.758.614 KM. Tokom revidirane godine izvršeno je povećanje stalnih sredstva u iznosu od 185.254 KM (kompjuterska oprema 67.916 KM, uredski strojevi 34.352 KM, motorno vozilo 63.500 KM, stalna sredstva u obliku prava (licence) 17.253 KM i dr.).

U poslovnim knjigama Zavoda u okviru građevina evidentirana su tri stana i jedna garaža sadašnje vrijednosti 66.455 KM (nabavna vrijednost 96.553 KM i ispravka vrijednosti 30.100 KM). Imajući u vidu da Zavod ne posjeduje adekvatnu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu navedenih građevina, a koje su evidentirane kao stalna sredstva Zavoda, smatramo da stalna sredstva u finansijskim izvještajima i Glavnoj knjizi nisu iskazana na osnovu vjerodostojne dokumentacije.

Uvidom u Izvještaj centralne popisne komisije, Izvještaj o popisu imovine, sitnog inventara i zaliha konstatovano je da nije ukazano na nedostatak dokumentacije (zemljišnoknjižni izvadak, izvod iz posjedovnog lista i dr.) kojim bi se potvrdilo da Zavod ima pravo vlasništva i posjeda na navedenim građevinama (stanovi i garaža). Imajući u vidu navedeno, smatramo da Zavod nije poduzeo sve aktivnosti koje je potrebno obaviti pri redovnom godišnjem popisu u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Preporuka:

- *obezbjediti dokumentaciju o vlasništvu i posjedu građevina (stanovi i garaža) koje su evidentirane na stalnim sredstvima u Glavnoj knjizi.*

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 19.254.539 KM od čega se najveći dio odnosi na obaveze a ostatak na kratkoročna razgraničenja.

Obaveze na 31. 12. 2020. godine iskazane su u iznosu od 18.260.667 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 7.936.538 KM i odnose se na kratkoročne tekuće obaveze 18.029.713 KM i obaveze prema zaposlenim 230.654 KM.

Kratkoročne tekuće obaveze najvećim dijelom se odnose na obaveze prema zdravstvenim ustanovama 16.970.014 KM, obaveze za refundaciju bolovanja preko 42 dana 1.179.408 KM, obaveze za materijalne troškove 40.007 KM, obaveze za komisije i Upravni odbor 14.463 KM i obaveze za stvarne troškove zdravstvenih usluga u inostranstvu 3.130 KM i druge. Obaveze prema zdravstvenim ustanovama se odnose na decembar 2020. godine koje su izmirene početkom 2021. godine.

Obaveze prema radnicima se odnose na plaću za decembar 2020. godine, koje su izmirene početkom 2021. godine.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su iznosu 993.872 KM. Uvidom u finansijske izvještaje utvrđeno je da navedeni iznos koji se vodi na poziciji „kratkoročnih razgraničenja“ ne odgovara knjigovodstvenim evidencijama gdje je na istoj poziciji evidentiran iznos 0 (nula). U vezi s tim, u knjigovodstvenim evidencijama konstatovan je iznos -993.872 KM na poziciji „kratkoročno razgraničeni prihodi“, koji je u finansijskim izvještajima iskazan u iznosu 0 (nula). Nismo se uvjerali da su salda konta stanja iz Glavne knjige adekvatno prenesena u Bilans stanja, u skladu s članom 23. Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *Bilans stanja popunjavati preuzimanjem salda sa konta stanja iz glavne knjige, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

6.2.4 Popis sredstava i obaveza

Direktor je 3. 11. 2020. godine donio odluku o obavljanju redovnog godišnjeg popisa na 31. 12. 2020. godine, te imenovao komisije za popis. Izvještaj Centralne popisne komisije je usvojen 16. 2. 2021. godine.

Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza za popis je izvršila na način da je stanje obaveza u iznosu od 18.030.013 KM i potraživanja u iznosu od 3.239.263 KM popisala u tabelarnom prikazu sa stanjem na 31. 12. 2020 godine iz bruto bilansa, bez navođenja broja dokumenta po osnovu koga je nastala pojedinačna obaveza ili potraživanje. Nismo se uvjerali da je Komisija izvršila uvid u analitičke evidencije, niti da je provjerila usklađenost sa stanjem u Glavnoj knjizi.

Preuzimanjem stanja iz knjigovodstvenih evidencija značajnih iznosa potraživanja i obaveza, Komisija nije izvršila stvarni popis, odnosno nije izvršila analizu i ocjenu postojećeg stanja, što predstavlja važan uslov za sačinjavanje istinitih i fer finansijskih izvještaja. Ovo nije u skladu sa članovima 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *godišnji popis obaveza i potraživanja vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH*

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 187.034.266 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 193.898.893 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom u iznosu od 6.864.627 KM. Izvještaj je sačinjen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

7. JAVNE NABAVKE

Prema prezentiranim podacima Zavoda, u 2020. godini provedena su ukupno 54 postupka javnih nabavki, a pregled po vrstama provedenih postupaka za nabavku roba, usluga i radova dajemo u tabeli:

R. Br.	Vrsta postupka	Planirani iznos nabavke	Broj provedenih postupaka	Vrijednost zaključenog ugovora	Vrijednost revidiranih nabavki
1	Otvoreni postupak	135.500	2	127.474	127.474
2	Direktni sporazum	108.181	48	94.464	26.605
3	Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda	48.090	3	35.848	21.946
4	ANEKS II DIO B ZAKONA	800.000	1	799.920	799.920
	Ukupno	1.091.771	54	1.057.705	975.944

Finansijskim planom Zavoda za 2020. godinu planirani su kapitalni izdaci u iznosu od 2.337.000 KM i to: nabavka namještaja za poslovnice Zavoda 40.000 KM, nabavka kompjuterske opreme 180.000 KM, nabavka opreme za sanaciju mrežne infrastrukture 450.000 KM, nabavka opreme za prenos podataka i glasa 5.000 KM, nabavka ostalih uredskih strojeva 37.000 KM, nabavka motornog vozila 65.000 KM, nabavka stalnih sredstava u obliku prava (licenci) 50.000 KM, nabavka softvera za integralni zdravstveni sistem IS u Kantonu 1.500.000 KM i adaptaciju rampi za pristup osobama sa umanjenim tjelesnim sposobnostima 10.000 KM. Plan javnih nabava Upravni odbor je usvojio 16. 1. 2020. godine sa pet dodatnih izmjena i dopuna.

Uzorkom su obuhvaćena dva otvorena postupka, šest direktnih, jedan konkurentski i jedan postupak Aneks 2 dio B za koje nisu utvrđene nepravilnosti.

Zavod je za potrebe pružanja usluga imunohistohemijske tipizacije tumora zaključio u 2020. godinu ugovor sa grupom ponuđača – Konzorcij JU „Moja klinika“ Sarajevo kao predstavnik grupe, Bolnica Zenica i Opća bolnica Tešanj kao članovi konzorcija. U visini od 799.920 KM na godišnjem nivou sa utvrđenom pojedinačnom cijenom 110 KM po usluzi. Procedura je provedena u skladu sa Pravilnikom o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavama, koji je donijelo Vijeće ministara krajem 2014. godine. Poziv za dostavljanje ponuda Zavod je objavio na web stranici. U utvrđenom roku za dostavljanje ponuda, ponudu je dostavio jedan ponuđač – konzorcij JU „Moja klinika“ Sarajevo kao predstavnik grupe, Bolnica Zenica i Opća bolnica Tešanj kao članovi konzorcija. Pregledom o ocjenom ponuda utvrđeno je da su svi ponuđači dostavili potrebnu dokumentaciju i dokaze tražene Pozivom.

8. OSTALI NALAZI

8.1 IT revizija

Informatizacija primarne zdravstvene zaštite i objedinjavanje informacionih sistema zdravstvenih ustanova na području Kantona

U okviru informatizacije primarne zdravstvene zaštite u FBiH, iz sredstava projekta jačanja zdravstvenog sektora HSEP-AP (2015 godina), Federalno ministarstvo zdravstva je provelo nabavu ambulantnog informacionog sistema (AIS-a) za podršku radu timovima porodične medicine (TPM), potrebne računarske opreme, aktivne i pasivne računarske mreže u ambulantama porodične medicine u domovima zdravlja u osam kantona. Projektom implementacije AIS-a je predviđeno da Zavod i domovi zdravlja vrše poslove administracije AIS-a i u tu svrhu je izvršena obuka IT administratora Zavoda i domova zdravlja. Vlada Kantona je zaključkom prenijela vlasnička prava nad korisničkim licencama softverskog rješenja AIS-a i serverskom opremom smještenom u Zavodu, a na zdravstvene ustanove (domovi zdravlja) isporučenu opremu, te zadužila Zavod za dalje održavanje licenci i kupovinu za nove korisnike kao i za integrisanje podataka na centralni server AIS-a i ranije implementiranih informacionih sistema u zdravstvenim ustanovama (domovima zdravlja, Kantonalnoj bolnici u Zenici): ambulantni informacioni (AIS), bolnički informacioni sustav (BIS), sistema za slikovnu dijagnostiku PACS/RIS (digitalni radiološki, ultrazvučni, magnetni snimci). AIS nije povezan u realnom vremenu sa ranije implementiranim LIS, BIS (bolnički elektronski karton pacijenta), PACS sistemima, sa kojima treba da razmjenjuje elektronsku dokumentaciju, osim Dom zdravlja Zenica sa BIS-om KB Zenica, gdje se i koriste elektronske uputnice. AIS nije povezan sa bazom osiguranih lica koja se vodi u HCFIS-u, a podaci o statusu osiguranja se unose sa zdravstvene knjižice.

Po implementaciji AIS-a Zavod je izvršio analizu korištenja softvera AIS-a i punjenja baze podataka u kojoj je ustanovljeno da je u bazi registrovano 57% od ukupnog broja osiguranih lica. Kao razlozi nedovoljnog korištenja AIS-a navedeni su: zakonska obaveza dvojnog vođenja medicinske dokumentacije, što opterećuje zdravstveno osoblje i usporava rad i neadekvatna telekomunikaciona infrastruktura u zdravstvenim ustanovama. Zavod je izvještavao Vladu Kantona o korištenju AIS-a (godišnje), a Vlada je zaključcima obavezivala zdravstvene ustanove (domove zdravlja) na unos podataka u elektronski karton, a Zavod na monitoring. U ugovore o uslugama sa zdravstvenim ustanovama Zavod je uključio i odredbe o obavezi korištenja AIS-a. U izvještajnoj godini broj registrovanih osiguranih lica u bazi AIS-a iznosio je 87%, što predstavlja značajno povećanje.

U cilju daljeg provođenja informatizacije zdravstva, Zavod je 2018. godine nakon nekoliko ponavljanja postupka nabavki zbog izjavljenih žalbi, izvršio nabavku softverskog rješenja za elektronski recept (e-recept), u kojem je najpovoljniji ponuđač bio Cuspis d.o.o. Brčko Distrikt (i Cuspis d.o.o. Zagreb). Navedeno rješenje nije integrisano sa AIS-om na način da međusobno razmjenjuju podatke. Liječnik paralelno koristi oba softverska rješenja i oba unosi podatke, umjesto da se podaci unose u jednom sistemu i automatski prenose u drugi i obrnuto.

Zavod je po isteku garantnog roka iz projekta u cilju osiguranja održavanja proveo otvorene postupke nabavke u 2017. i 2018. godini i zaključio ugovore o održavanju sa Isporučiocem softvera Medit d.o.o. Sarajevo za eMedsolutions-elektronski karton pacijenata Kantona, što uključuje AIS, BIS i softversko rješenje za specijalističke ambulante u Domu zdravlja Visoko. Po isteku ugovora u 2019. godini da su provedena dva postupka nabavke u kojima se ponuđač Cuspis d.o.o. Zagreb žalio i koja su poništena. U izvještajnoj godini je ponovo pokrenut otvoreni postupak javne nabavke u kojem se ponuđač Cuspis d.o.o. Zagreb, žalio na tendersku dokumentaciju. Žalba je prosljeđena Uredu za razmatranje žalbi, koji je žalbu djelimično uvažio i poništio postupak. Zavod je zatim pokrenuo pregovarački postupak bez objave obavještenja i Cuspis d.o.o. Zagreb je izjavio žalbu na tendersku dokumentaciju i postupak nabavke. Zavod je djelimično uvažio žalbu i izmijenio tendersku dokumentaciju, ali se Cuspis d.o.o. Zagreb ponovo žalio i žalba je prosljeđena Uredu za razmatranje žalbi, koji je djelimično usvojio žalbu i postupak poništio. Zavod je krajem izvještajne godine ponovo pokrenuo otvoreni postupak i 2021. godini donio odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača Medit d.o.o. Sarajevo, na koju se Cuspis d.o.o. Zagreb žalio i žalba je prosljeđena Uredu za razmatranje žalbi, koja je odbijena kao neosnovana. U izvještajnoj godini proveden je i postupak nabavke za održavanje softvera eRecept za izbor najpovoljnijeg ponuđača, u kojem je ponuđač Medit d.o.o. Sarajevo izjavio žalbu na tendersku dokumentaciju, koja je rješenjem Ureda za razmatranje žalbi uvažena i postupak je poništen.

Zavod je 2019. godine formirao radnu grupu sa ciljem analize stanja informatizacije zdravstva na području Kantona kao i prijedloga rješenja i daljih aktivnosti. U analizi je ocijenjeno da informatizacija nije završena u potpunosti jer AIS/BIS nisu implementirani u svim zdravstvenim ustanovama. U AIS/BIS nisu uključene: Opća bolnica u Žepču, Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu, Zavod za liječenje bolesti ovisnosti i Institut za zdravlje i sigurnost hrane. Nisu implementirani sistemi e-pomagala, e-božovanje e-legitimacija i nije izvršena integracija AIS-a sa e-receptom. E-uputnice se parcijalno koriste. Ustanovljeno je da su sredstva potrebna za održavanje postojećih licenci cca 440,000 KM godišnje, te da su potrebna dalja ulaganja u licence za nove korisnike implementiranih sistema i licence za preostale informacione sisteme koji nisu implementirani i njihovo održavanje. U vezi s navedenim zaključeno da je jeftinija zamjena postojećih rješenja od više autora i implementatora sa Integralnim informacionim sistemom koji će imati jednog autora i implementatora za sve zdravstvene sisteme, a sa više pogodnosti za Zavod: pravom raspolaganja izvornim kodom i IT administracijom, i jeftinijim održavanjem. Analiza ne sadrži rješenja koja su raspoloživa na tržištu. U vezi s navedenim Zavod je dostavio informaciju Vladi Kantona koja je zaključkom zadužila Zavod provede nabavku cjelovitog integrisanog informacionog sistema zdravstva na području kantona, sa svim potrebnim funkcionalnostima za sve nivoe zdravstvene zaštite i ugovorne zdravstvene ustanove, sa prihvatljivom cijenom održavanja softvera, uz obezbjeđenje vlasništva izvornog koda. Istim zaključkom Zavod je zadužen da izvrši sanaciju komunikacijske mreže integralnog informacionog sistema u zdravstvenim ustanovama. Za realizaciju navedenog Zavod je izvještajnoj godini planirao sredstva u iznosu od 1.282,051 KM, koja su zbog vanredne situacije prouzrokovane pandemijom otkazana. Zavod je izradio i usvojio strategiju razvoja IT za period 2020.-2025. godine.

Iz svega navedenog može se zaključiti da projektna aktivnost Strateškog plana razvoja Kantona za period 2016-2020. godine – Izgradnja Integralnog informacionog sistema u zdravstvu u cijelosti nije provedena. Suočen sa teškoćama provođenja dalje informatizacije, Zavod se opredijelio za nabavku integralnog informacionog sistema, koji prema definiranim zahtjevima može realizirati novim softverskim rješenjima, iako su u informatizaciju do sada uložena značajna finansijska sredstva.

Preporuke:

- izvršiti sveobuhvatnu analizu raspoloživih rješenja za integralni informacijski sistem u zdravstvu, izraditi i usvojiti akcijske planove strategije IT razvoja, te u okviru nadležnosti i ovlaštenja osigurati adekvatne materijalne i ljudske resurse za provođenje informatizacije zdravstvenih ustanova i povezivanja informacijskih sistema u zdravstvenim ustanovama u integralni informacijski sistem;
- kontinuirano jačati interne IT ljudske resurse za podršku implementiranim informacijskim sistemima, u svrhu racionalizacije i smanjenja izdataka za angažovanje vanjske podrške.

HCFIS (Health Care Financial Information System)

Zavod koristi HCFIS sustav za vođenje evidencija o osiguranicima zdravstvenog osiguranja i to module za vođenje evidencija o obveznicima osiguranja, osiguranicima i osiguranim licima, evidencije ino-osiguranja, ortopedskim pomagalicama i evidencije uplata doprinosa. Održavanje i razvoj softverskog rješenja HCFIS je u nadležnosti FZZOIR po osnovu zakonske obveze -Zakon o zdravstvu FBiH (član 18).

Kantonalni zavodi koji koriste HCFIS nisu našli adekvatan model zajedničkog finansiranja njegovog održavanja i razvoja. Navedeno je rezultiralo nedovoljnim korištenjem funkcionalnosti sistema. HCFIS raspolaže sa modulom za evidenciju potrošnje lijekova, a za kontrolu potrošnje lijekova sa esencijalne liste zavodi koriste druga softverska rješenja, koja nisu povezana sa bazom HCFIS-a. Za korištenje dijela funkcionalnosti sistema nisu obezbijeđeni tehnički preduvjeti. Iako je JMBG korisnika zdravstvenog osiguranja na zdravstvenim knjižicama barkodiran funkcionalnost se ne koristi šalterima poslovnica, jer nisu opremljeni barkod čitačima. Navodimo i da HCFIS nije povezan sa AIS-om iako je projektom implementacije AIS-a predviđeno. Zavod je zajedno sa Federalnim i kantonalnim zavodima usaglasio da će zajednički osigurati finansijska sredstva za održavanje i razvoj HCFIS-a, ali svi zavodi nisu ispoštovali dogovor, tako da navedeno nije realizirano.

Preporuka:

- osigurati adekvatno održavanje i razvoj HCFIS-a u saradnji s drugim korisnicima, te implementirati automatski podatkovni interfejs između HCFIS-a i AIS-a s ciljem bolje kontrole osiguranja.

8.2 Sudski sporovi

Prema podacima nadležne Službe za pravne i opće poslove na 31. 12. 2020. godine, Zavod je podnio dvije tužbe za naplatu duga ukupne vrijednosti od 20.724.543 KM. Prema prezentiranom pregledu na 31. 12. 2020. godine, protiv Zavoda je podneseno 10 tužbi ukupne vrijednosti od 13.741.327 KM.

Smatramo da sudski sporovi trenutno nemaju direktan uticaj na sredstva i izvore sredstava, ali su uslovna potraživanja i obaveze te koje bi u budućnosti mogle uticati na sredstva i izvore sredstava. Stoga bi sudske sporove trebalo evidentirati na vanbilansnoj evidenciji, u skladu s odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- u vanbilansnim evidencijama Zavoda evidentirati podatke o sudskim sporovima, u skladu s odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Zavod je 22. 7. 2021. godine dostavio komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu. U njemu su navedena obrazloženja koja se odnose na: sistem internih kontrola u dijelu imenovanja direktora Zavoda u prethodnom periodu, zapošljavanje u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o prijemu u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu, isplate stimulacija zaposlenicima, utvrđivanje osnovice plaće direktora i pomoćnika direktora i dodatka na složenost poslova i odgovornosti direktora, iskazivanje aktivnih i pasivnih vremenskih razgraničenja, postupak odabira ugovorne banke, popis obaveza i potraživanja, postupanje Ureda za razmatranje žalbi po uloženoj žalbi jednog od ponuđača u postupku javne nabavke usluga održavanja eMedsolutions softvera za zdravstvene ustanove Zeničko-dobojskog kantona.

Obrazloženja, na osnovu dostavljene dokumentacije, koja smo prihvatili i ugradili u tekst izvještaja odnose se na: imenovanje direktora u prethodnom periodu, zaključivanje ugovora o pružanju bankarskih usluga bez naknade i postupanje Ureda za razmatranje žalbi po uloženoj žalbi ponuđača „Cuspis“ d.o.o. Zagreb u postupku javne nabavke usluga održavanja eMedsolutions softvera za zdravstvene ustanove Zeničko-dobojskog kantona.

Obrazloženja i dostavljenu dokumentaciju koja nije bila adekvatna i nije uticala na utvrđene nalaze u Izvještaju nismo prihvatili, a odnosi se na:

- zapošljavanje u Zavodu, jer nam nije priložena dodatna relevantna dokumentacija koja bi nas uvjerila da je zapošljavanje izvršeno u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru Zeničko-dobojskog kantona. Ističemo da je Zavod u 2020. godini po ovom osnovu izvršio zapošljavanje na sljedeća radna mjesta: domar, referent za javne nabavke, rukovodilac poslovnice u Žepču, referent za ino osiguranje i za druge poslove. Naime, cilj Uredbe i izmjena Uredbe bio je da se menadžmentu ustanova iz oblasti zdravstva omogući zaključivanje ugovora o radu na određeno vrijeme, radi nesmetanog odvijanja procesa rada u vremenu prirodne nesreće i pandemije COVID-19. S tim u vezi, izuzeci utvrđeni Uredbom trebali bi se primjenjivati na način da se njihovom primjenom ne izbjegava provođenje procedure obaveznog javnog oglašavanja;
- Analizu iskaza (tekstualni dio), koja nije sačinjena sa računovodstvenim izvještajima Zavoda u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, a prezentirani izvještaj o izvršenju finansijskog plana Zavoda nije dokument Analiza iskaza (tekstualni dio);
- stimulacije zaposlenicima Zavoda koje nisu isplaćene u skladu s Pravilnikom o radu. Naime, nisu nam data pojedinačna obrazloženja neposrednih rukovodilaca kojima bi se potvrdila njihova opravdanost;
- osnovanost i opravdanost visine utvrđene osnovne plaće direktora i pomoćnika direktora Zavoda, kao i dodatka na složenost poslova i odgovornosti direktora, koje nisu regulisane kantonalnim propisima i Pravilnikom o radu Zavoda;
- iskazana aktivna i pasivna vremenska razgraničenja, čija salda nisu adekvatno prenesena iz glavne knjige u bilans stanja, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;

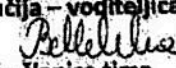
• popis obaveza i potraživanja, za koji nam nije dostavljena dodatna dokumentacija na osnovu koje bismo se uvjerali da je popis, kao kontrolna i korektivna aktivnost, izvršen na način da je utvrđeno stvarno stanje obaveza i potraživanja i usaglašeno sa knjigovodstvenim stanjem, s ciljem njihovog pravilnog iskazivanja u finansijskim izvještajima, prema Zakonu o računovodstvu i reviziji, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju

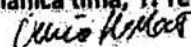

Mirsada Janjčević

Tim za reviziju:

Mellha Baručija – voditeljica tima

Belma Đulić – članica tima

Derviša Harbaš – članica tima, IT revizorka

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu					
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj Godini		
1	2	3	4	5	6
I PRIHODI (od 1 do 16)	205.336.000	188.845.285	198.814.365	-16.490.715	0,92
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	203.405.472	187.386.246	197.128.811	-16.019.226	0,92
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0
Porezi na dobit preduzeća	0	0	0	0	0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	203.405.472	187.386.246	197.128.811	-16.019.226	0,92
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	0
7. Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	0
8. Ostali porezi	0	0	0	0	0
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	1.930.528	1.459.039	1.685.554	471.489	0,76
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	25.528	28.375	26.065	2.847	1,11
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	25.528	27.208	26.065	1.680	1,07
Ostali prihodi od imovine	0	1.167	0	0	0
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	1.905.000	1.430.664	1.659.489	-474.336	0,75
Administrativne takse	0	0	0	0	0
Sudske takse	0	0	0	0	0
Komunalne naknade i takse	0	0	0	0	0
Ostale budžetske naknade i takse	0	0	0	0	0
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	0	0	0	0	0
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	1.800.000	1.400.950	1.619.714	-399.050	0,78
Neplanirane uplate – prihodi	105.000	29.714	39.775	-75.286	0,28
Novčane kazne	0	0	0	0	0
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	0	0	0	0	0
11. Primijeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0
12. Primijeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	0	0

13.	Priljubljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0
14.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0
15.	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0
16.	Donacije	0	0	0	0	0
II RASHODI (od 1 do 7)		202.999.000	187.886.686	197.837.151	-15.112.314	0,93
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	3.100.000	2.580.706	2.121.169	-519.294	0,83
	Bruto plaće i naknade plaća	2.615.000	2.205.314	1.804.955	-409.686	0,84
	Naknade troškova zaposlenih	485.000	375.392	316.214	-109.608	0,77
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	275.000	241.056	193.454	-33.944	0,88
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	182.154.000	176.522.330	179.937.962	-5.631.670	0,97
	Putni troškovi	10.000	4.774	5.361	-5.226	0,48
	Izdaci za energiju	80.000	63.616	60.413	-16.384	0,80
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	180.000	103.801	103.356	-76.199	0,58
	Nabavka materijala i sitnog inventara	34.800.000	33.819.226	34.431.515	-980.774	0,97
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	10.000	7.529	4.139	-2.471	0,75
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	8.000	6.510	7.840	-1.490	0,81
	Izdaci za tekuće održavanje	445.000	28.641	109.952	-416.359	0,06
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	25.000	11.420	11.813	-13.580	0,46
	Ugovorene i druge posebne usluge	146.596.000	142.476.813	145.202.973	-4.119.187	0,97
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	14.570.000	8.542.594	15.585.166	-6.027.406	0,59
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	1.500.000	505.423	1.056.085	-994.577	0,34
	Tekući transferi pojedincima	13.050.000	8.037.171	1.484.251	-5.012.829	0,62
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Subvencije javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
	Drugi tekući rashodi	20.000		44.830	-20.000	0,00
5.	Kapitalni transferi	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0
6.	Izdaci za kamate	0	0	0	0	0
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0
	Izdaci za inostrane kamate	0	0	0	0	0
	Kamate na domaće pozajmljivanje	0	0	0	0	0
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0
7.	Tekuća budžetska rezerva	2.900.000	0	0	-2.900.000	0,00
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	0	0	0	0	0
III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA		0	0	0	0	0
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	2.337.000	185.254	152.963	-2.151.746	0,08
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	0	0	0	0	0
	Nabavka građevina	0	0	0	0	0

	Nabavka opreme	777.000	168.001	63.136	-608.999	0,22
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	1.550.000	17.253	88.197	-1.532.747	0,01
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	10.000	0	2.630	-10.000	0,00
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	2.337.000	185.254	153.963	-2.151.746	0,08
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)		773.345	823.251	773.345	
	IV TRANSAKCIJE U FINANSUSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	0
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
	Vanjske otplate	0	0	0	0	0
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
	Otkup duga	0	0	0	0	0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	0	0	0	0	0
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	0	773.345	823.251	773.345	

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu odobrilo 16. 2. 2021. godine.

Direktor
Omer Škaljo

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine			
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	21.097.241	28.187.685	75
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	17.857.978	24.722.605	72
2. Vrijednosni papiri	0	0	0
3. Kratkoročna potraživanja	3.239.263	3.465.080	93
4. Kratkoročni plasmani	0	0	0
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0
8. Kratkoročna razgraničenja	0	0	0
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	5.758.614	6.032.128	95
9. Stalna sredstva	9.604.166	9.424.298	102
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	3.845.552	3.392.170	113
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	5.758.614	6.032.128	95
12. Dugoročni plasmani	0	0	0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	0	0	0
15. Vrijednosni papiri	0	0	0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0
18. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA (A+B)	26.855.855	32.219.813	78
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	19.254.539	27.194.397	71
19. Kratkoročne tekuće obaveze	18.030.013	25.966.551	69
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0
22. Obaveze prema zaposlenicima	230.654	191.822	120
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
24. Kratkoročna razgraničenja	993.872	1.036.024	96
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	0	0	0
25. Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0
26. Ostale dugoročne obaveze	0	0	0
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	7.601.316	7.025.416	108
28. Izvori stalnih sredstava	5.758.614	6.032.128	95
29. Ostali izvori sredstava	0	0	0
30. Izvori sredstava rezervi	1.000.000	0	0
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	842.702	993.288	186
32. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	0	0	0
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	26.855.855	34.219.813	78

Rukovodstvo je Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine odobrilo 16. 2. 2021. godine.

Direktor
Omer Škaljo

Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine		
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
I NOVČANI PRIMICI		
1	Prihodi (od 2 do 6)	
2	Prihodi od poreza	185.203.356
3	Neporezni prihodi	1.457.872
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	0
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	474.038
7	Kapitalni primici i transferi (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	
9	Finansiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	187.034.266
14	II NOVČANE ISPLATE	0
15	Rashodi (od 16 do 21)	193.713.639
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.538.049
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	236.517
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	181.736.73
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	9.202.341
20	Kapitalni transferi	0
21	Izdaci za kamate	0
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	185.254
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	185.254
24	Finansiranje (25 + 26)	0
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	0
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	193.898.893
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	6.864.627
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	24.722.605
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	17.857.978

Rukovodstvo je Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine odobrilo 16. 2. 2021. godine.

Direktor
Omer Škaljo

02/04

2389

T-6

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva zdravstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 131. sjednici, održanoj dana 24.11.2021. godine, d o n o s i

MP
2021

02/04
23.11.21

ZAKLJUČAK

I.

Prima se na znanje Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu, Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine broj: 07-02-08-11-3-2123-3/20 - juli 2021. godine.

II.

Sastavni dio ovog zaključka su Mjere i aktivnosti po Izvještaju o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu, koje su u nadležnosti institucija Zeničko-dobojskog kantona.

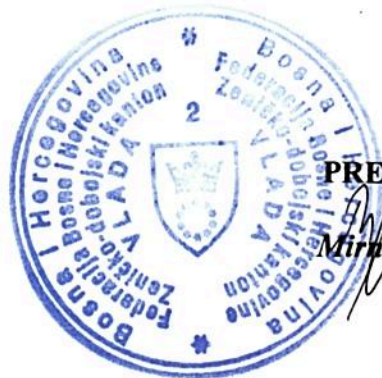
III.

Zadužuje se Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona i Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, da u rokovima koji su utvrđeni Mjerama i aktivnostima iz tačke II. ovog zaključka, dostave Izvještaj Ministarstvu zdravstva, koje će o istom izvijestiti Vladu Kantona.

IV.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-11-15726/21
Datum, 24.11.2021. godine
Zenica

PREMIJER

Mirnes Bašić

DOSTAVLJENO:

- 1x Ministarstvo zdravstva,
- 1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
- 1x Ministarstvo za pravosuđe i upravu,
- 1x Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, putem Ministarstva,
- 1x Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, putem Ministarstva
- 1x Ured za reviziju institucija u FBiH, putem Ministarstva,
- 1x a/a.

Mjere i aktivnosti po Izvještaju o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko – dobojskog kantona za 2020. godinu koje su u nadležnosti institucija Zeničko-dobojskog kantona

Rezime datih preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2020. godinu koje su u nadležnosti institucija Zeničko-dobojskog kantona	Navodi iz Izvještaja o reviziji koji se odnose na datu preporuku sa prijedlogom mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti	Nosilac aktivnosti	Vrijeme poduzimanja mjera i aktivnosti - rok završetka
1.	2.	3.	4.
<p>1. Uskladiti odredbe Statuta sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu utvrđivanja sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca, te u skladu s navedenim poduzeti dalje aktivnosti.</p> <p align="center">Tačka 4. Izvještaja</p>	<p>Na strani 11. Izvještaja o reviziji je navedeno: „Upravni odbor obnaša svoju funkciju u sastavu od osam članova, što nije u skladu s odredbama Statuta, niti je u skladu s članom 101. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojim je utvrđeno da se Upravni odbor sastoji od devet članova, i to: tri člana iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja, dva člana iz reda poslodavaca i četiri člana iz reda zdravstvenih radnika. Članom 17. Statuta Zavoda u dijelu utvrđivanja sastava Upravnog odbora navedeno je da se on sastoji od dva člana iz reda poslodavca, a ne dva člana iz reda poslodavaca, kako je propisano članom 101. Zakona o zdravstvenom osiguranju“.</p> <p>Prijedlog mjere: Zadužiti Upravni odbor Zavoda da u skladu sa navedenom preporukom, Ministarstvu zdravstva dostavi izmjenu Statuta Zavoda radi upućivanja u dalju proceduru.</p>	<p>Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja</p>	<p>60 dana</p>
<p>2. Prijem zaposlenika vršiti u skladu s odredbama Zakona o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu.</p> <p align="center">Tačka 4. Izvještaja</p>	<p>Na strani 11.12. i 13. Izvještaja o reviziji je navedeno: Zavod je zaključivao ugovore o radu na određeno vrijeme bez provođenja procedure prijema u radni odnos putem obaveznog javnog oglašavanja, u periodu dužem od 120 dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu.</p> <p>Pravilnik o radu Zavoda, zajedno sa dopunama, nije usklađen sa navedenom Uredbom zajedno sa izmjenama i dopunama, u dijelu definisanja perioda angažovanja zaposlenika (određeno i neodređeno vrijeme), jer je Uredbom o prijemu (zajedno sa izmjenama i dopunama) regulisan prijem u radni odnos u ustanovama iz oblasti zdravstva za vrijeme dok je na snazi Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID 19) na području FBiH, odnosno Naredba Federalnog ministarstva zdravstva o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji FBiH.</p> <p>Vlada Zeničko-dobojskog kantona je u toku 2020. godine donijela Izmjenu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu, koja je ustanovama iz oblasti zdravstva u vrijeme prirodne nesreće i epidemije COVID-19, omogućila prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja.</p> <p>U obrazloženjima za donošenje uredbi o dopuni i izmjeni Uredbe, koja su dostavljena Vladi Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice navelo da je nužno pristupiti dopuni i izmjeni Uredbe zbog novonastale situacije uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) s ciljem omogućavanja brzog zapošljavanja dodatnih zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama na području Kantona, što je bila inicijativa pokrenuta ispred Kriznog štaba Ministarstva zdravstva.</p>	<p>- Vlada Kantona - Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice</p>	<p>Rok utvrđen Mjerama i aktivnostima po izvještaju o finansijskoj reviziji Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu, koje su usvojene Zaključkom Vlade broj: 02-11-12207/21 od 09.09.2021. godine</p>

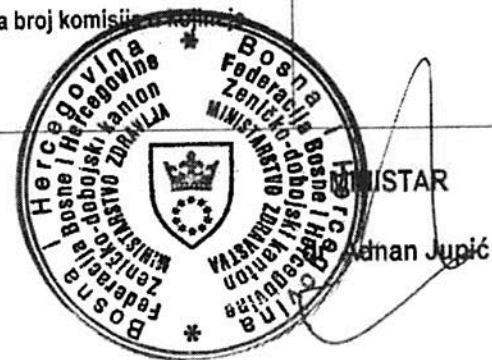
	<p>Prijedlog mjere: Zaključkom Vlade broj: 02-11-12207/21 od 09.09.2021. godine kojim su usvojene mjere i aktivnosti po Izvještaju o finansijskoj reviziji Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu u tački 2. navedeno je: „ Potrebno je da Vlada Kantona preispita odredbe izmjena i dopuna Uredbe o izmjeni Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu („Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 19/20) u dijelu koji se odnosi na prijem u radni odnos bez raspisivanja javnog oglasa“. Nosioci navedenih aktivnosti su Vlada Kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona.</p>		
<p>3. Planirati u Finansijskom planu Zavoda sredstva za angažman lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva.</p> <p>Tačka 6.1.2.1.1 Izvještaja</p>	<p>Na strani 20. Izvještaja o reviziji je navedeno: Na poziciji bruto plaća evidentirana je isplata naknade za 24 lica angažovana po osnovu programa sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva. Ukupna sredstva realizovana na teret Zavoda za doprinose za 23 radnika angažovana po programima sufinansiranja u 2020. godini i jedan iz 2019. godine iznosila su 67.294 KM. Imenovanima su isplaćene i naknade za troškove toplog obroka u iznosu od 40.390 KM i troškovi prevoza u ukupnom iznosu od 2.536 KM, što u konačnici iznosi 110.220 KM ukupno utrošenih sredstava Zavoda po ovom osnovu. <u>Navedene isplate su teretile poziciju bruto plaća, a iste nisu planirane Finansijskim planom Zavoda za 2020. godinu.</u></p> <p>U Izvještaju o reviziji, na strani 9. u okviru poglavlja <u>„Djelimično realizovane preporuke iz 2016. godine“</u> u tački 6. navedeno je: „Zavod je iz prikupljenih sredstava doprinosa za zdravstveno osiguranje koji se odnose na zdravstvenu zaštitu u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju finansirao izdatke za angažman 24 lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa ili bez radnog iskustva, što je znatno manji broj angažovanih u odnosu na prethodni period“.</p> <p>U Izvještaju o reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja za 2016. godinu, na strani 15. i 16. obrazloženo je zapošljavanje 67 pripravnika po osnovu dva ugovora o sufinansiranju osposobljavanja za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva, koje je direktor Zavoda zaključio u 2015. godini. Isplate naknada pripravniciima evidentirane su na poziciji izdaci za bruto plaće za što nije dato obrazloženje u Finansijskom planu Zavoda, te je navedeno: <u>„Postavlja se pitanje sufinansiranja iz sredstava Zavoda za angažiranje 67 pripravnika, imajući u vidu da su prihodi Zavoda prikupljeni od doprinosa za zdravstveno osiguranje, koji su namijenjeni isključivo za financiranje zdravstvene zaštite sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju“.</u> <u>Na osnovu navedenog data je sljedeća preporuka:</u> <u>„Osigurati da Zavod iz prikupljenih sredstava doprinosa za zdravstveno osiguranje finansira isključivo izdatke koji se odnose na zdravstvenu zaštitu sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju.“</u></p> <p>Ministarstvo zdravstva ukazuje na činjenicu da su sredstva po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, namjenjena isključivo za finansiranje zdravstvene zaštite.</p> <p>Prijedlog mjere: Ministarstvo zdravstva će prilikom predlaganja Vladi Kantona Finansijskog plana Zavoda, posebno voditi računa da Zavod na posebnoj stavci u Finansijskom planu Zavoda planira ograničena sredstva za prijem pripravnika po programima</p>	<p>- Ministarstvo zdravstva - Zavod zdravstvenog osiguranja</p>	<p>Kontinuirano kroz izradu Finansijskog plana Zavoda</p>

	sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva, uz detaljno i razumno obrazloženje razloga za prijem pripravnika po navedenom osnovu.		
4. Stimulativni dio plaće radniku isplaćivati u skladu s odredbama Pravilnika o radu. Tačka 6.1.2.1.1 Izvještaja	<p>Na strani 20. Izvještaja o reviziji je navedeno: Pravilnikom o radu Zavoda (član 64.) definisano da neposredni rukovodilac predlaže stimulativni dio plaće radniku u sljedećim slučajevima: ako radnik pokaže samoinicijativnost i kreativnost u radu, ako radi van radnog vremena, ako prekine korištenje godišnjeg odmora radi povećanja obima posla, ako svojim sugestijama pomaže rukovodiocu u organizaciji rada, ako duži period mijenja odsutnog radnika i uz to obavlja svoje redovne zadatke itd. Pored toga navedeno je da je članom 66. Pravilnika o radu regulisano da direktor odobrava stimulaciju radnika u maksimalnom iznosu od 20%, na osnovu obaveznog kratkog obrazloženja nadležnog rukovodioca o kriterijima kojima se rukovodio prilikom predlaganja stimulacije. Kada je u pitanju navedena preporuka bitno je ukazati na činjenicu da Upravni odbor Zavoda donosi Pravilnik o radu. Stimulacija treba biti motivirajući faktor za zaposlene, te biti dodjeljivana za izuzetne učinke koje radnik ostvari na svom radnom mjestu, a nikako za učinak za koji je radnik prima plaću.</p> <p>Prijedlog mjere: Zadužiti Upravni odbor Zavoda da preispita odredbe Pravilnika o radu, koje se odnose na utvrđivanje prava na stimulaciju i visinu (procenat) stimulacije, na način da se precizira pod kojim uvjetima radnik može ostvariti pravo na stimulaciju, s tim da prekid godišnjeg odmora ne može biti osnov za stimulaciju. Uvjeti za sticanje prava na stimulaciju trebaju biti restriktivni, a obrazloženje rukovodioca ne može biti kratko, treba biti argumentovano, a procenat stimulacije treba odgovarati učinku za koji se dodjeljuje stimulacija.</p>	- Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja	30 dana
5. Izvršiti sveobuhvatnu analizu raspoloživih rješenja za integralni informacioni sistem u zdravstvu, izraditi i usvojiti akcione planove strategije IT razvoja, te u okviru nadležnosti i ovlaštenja osigurati adekvatne materijalne i ljudske resurse za provođenje informatizacije zdravstvenih ustanova i povezivanja informacionih sistema u zdravstvenim ustanovama u integralni informacioni sistem. Tačka 8.1. Izvještaja	<p>Na strani 37. Izvještaja o reviziji u okviru IT revizije je navedeno: „Projektna aktivnost Strateškog plana razvoja Kantona za period 2016-2020. godine – izgradnja integralnog informacionog sistema u zdravstvu u cijelosti nije provedena. Suočen sa teškoćama provođenja dalje informatizacije, Zavod se opredijelio za nabavku integralnog informacionog sistema, koji prema definiranim zahtjevima može realizirati novim softverskim rješenjima, iako su u informatizaciju do sada uložena značajna finansijska sredstva“.</p> <p>Prijedlog mjere: Zadužiti Upravni odbor Zavoda da sačini Informaciju u vezi sa izgradnjom integralnog informacionog sistema u zdravstvu i istu dostavi Ministarstvu zdravstva, radi upućivanja na razmatranje Vladi Kantona.</p>	- - Ministarstvo zdravstva - Vlada kantona	30 dana

<p>6. Preispitati osnovanost i opravdanost utvrđene osnovice za obračun plaće direktora i pomoćnika direktora s nadležnim institucijama Zeničko-dobojskog kantona, te dodatke na osnovnu plaću direktora uskladiti s odredbama Pravilnika o radu</p> <p>Tačka 6.1.2.1.1 Izvještaja</p>	<p>Plaća direktora u prethodnim mandatima bila regulisana Odlukom Upravnog odbora u visini od tri prosječne mjesečne isplaćene neto plaće Zeničko-dobojskog kantona, uvećane za dodatna primanja, koja bez minolog rada ne prelaze iznos jedne prosječne mjesečne neto plaće Kantona prema posljednjim objavljenim statističkim podacima.</p> <p>Upravni odbor je posebnom odlukom od 05.08.2019. godine, utvrdio osnovnu plaću direktora u visini od tri i po prosječne mjesečne plaće Zavoda, na koju se obračunava položajni dodatak od 15%, dodatak na složenost poslova i odgovornost od 15% i pripadajući minuli rad od 20%. Pomoćnicima direktora Zavoda osnovna plaća utvrđena je Odlukom Upravnog odbora u visini od 2,1 prosječne mjesečne isplaćene neto plaće Zavoda. Osim Odluke Upravnog odbora Zavoda nije prezentovana druga dokumentacija kojom bi se potvrdila osnovanost utvrđene osnovne plaće direktoru i pomoćnicima direktora, kao ni obračunati dodatak na plaću direktoru Zavoda od 15% koji se odnosi na složenost poslova i odgovornost, jer je članom 62. Pravilnika o radu regulisan samo položajni dodatak od 5 – 15% na utvrđenu osnovnu plaću. Navedeno je imalo za posljedicu da je prosječna mjesečna plaća direktora iznosila cca 7.710 KM.</p> <p>Na strani 10. Izvještaja o reviziji u dijelu: <u>„Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja“</u>, pod tačkom 1. je navedeno: „Zavod je u 2020. godini potpisao Kolektivni ugovor sa sindikalnom organizacijom, koji nije usklađen sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH, zbog čega nije vršena ocjena preporuke da se preispita Odluka o utvrđivanju koeficijenta vrijednosti radnih mjesta, kojima su utvrđena prava zaposlenika na osnovu Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH, čiji Zavod nije potpisnik.“</p> <p>Pravilnikom o radu Zavoda utvrđen je obračun plaće množenjem bruto satnice, koja se utvrđuje mjesečno i usklađuje prema mjesečnom fondu sati sa pripadajućim koeficijentom radnog mjesta. Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca koji su potpisali direktor i predsjednik sindikalne organizacije službenika Zavoda regulisana su prava i obaveze Zavoda kao poslodavca i radnika Zavoda, te definisani rasponi koeficijenta za pojedine stručne sprema koji su u manjem procentu viši od onih utvrđenih Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u zdravstvu na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona iz 2018. godine, čiji Zavod nije potpisnik.</p> <p>Odlukom direktora o utvrđivanju koeficijenta vrijednosti radnih mjesta (u daljem tekstu: Odluka o koeficijentima) razrađeni su koeficijenti radnih mjesta za svako radno mjesto u okviru raspona utvrđenog važećim Kolektivnim ugovorom, na osnovu kojeg su sa zaposlenicima zaključeni novi ugovori o radu u martu 2020. godine, kada je stavljen u primjenu.</p> <p>Na strani 21. Izvještaja o reviziji je navedeno: „Imajući u vidu da se Zavod finansira iz sredstava od prikupljenih doprinosa za zdravstveno osiguranje, ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost visine utvrđene osnovne plaće direktora Zavoda i pomoćnika direktora, kao ni dodatak na složenost poslova i odgovornost od 15%, jer navedeno nije regulisano kantonalnim propisima, niti Pravilnikom o radu Zavoda.“</p> <p>Ministar zdravstva je sa ciljem upoznavanja Vlade Kantona sačinio Informaciju u vezi sa odlukama upravnih odbora kojim je utvrđena plaća direktora i pojedinačnim iznosima plaća direktora ustanova iz oblasti zdravstva, čiji je osnivač Zeničko-dobojski kanton, a koje se najvećim dijelom finansiraju iz doprinosa za zdravstveno osiguranje iz bruto plaće osiguranika i istu uputio na razmatranje Vladi Kantona.</p> <p>Navedenom informacijom je ukazano Vladi Kantona, da Kanton nema propis koji uređuje plaće direktora ustanova čiji je osnivač i predloženo je Vladi Kantona da donese odgovarajući pravni akt kojim će regulisati plaće direktora.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Upravi odbor Zavoda - Ministarstvo zdravstvenog osiguranja - Vlada Kantona - Ministarstvo zdravstva - Ministarstvo rada, socijalne politike i izbjeglica - Ministarstvo za pravosuđe - Vlada Kantona 	<p>90 dana</p>
--	---	--	----------------

	<p>Imajući u vidu činjenicu da se Zavod finansira iz doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, koji su namjenjeni finansiranju zdravstvene zaštite, potrebno je kroz davanje saglasnosti Vlade Kantona na navedeni Kolektivni ugovor, osigurati kontrolisano regulisanje osnovice i koeficijenata radnih mjesta.</p> <p>Prijedlog mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zadužiti Upravi odbor Zavoda da preispita odluku od 05.08.2019. godine, kojim je utvrđena plaća direktora i pomoćnika direktora Zavoda, u skladu sa primjedbama iz izvještaja o reviziji. - Plaće direktora vanbudžetskih fondova regulisati posebnom odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona ili kantonalnim Zakonom o plaćama, - Zadužiti Ministarstvo zdravstva da u saradnji sa Ministarstvom rada, socijalne politike i izbjeglica i Ministarstvom za pravosuđe i upravu, preispita Kolektivni ugovor zaključen između Zavoda i Sindikalne organizacije Zavoda u 2020. godini, iz sljedećih razloga: <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo zdravstva nije bilo konsultovano niti upoznato sa navedenim Kolektivnim ugovorom. Imajući u vidu činjenicu da je Kanton osnivač Zavoda, kao i činjenicu da se finansira iz doprinosa obaveznog zdravstvenog osiguranja, navedeni Kolektivni ugovor treba podlijegati saglasnosti Vlade Kantona, kao i Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Zeničko-dobojskog kantona i Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u zdravstvu na području Zeničko-dobojskog kantona i svi drugi kolektivni ugovori koji se finansiraju iz budžeta i vanbudžetskih fondova i biti objavljen u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona. - radi utvrđivanja da li navedeni sindikat ima reprezentativnost u skladu sa članom 138. stav 4. Zakonom o radu, - Kolektivnim ugovorom su utvrđeni koeficijenti radnih mjesta, na osnovu kojih je donesen Pravilnik o radu, sa konkretnim koeficijentima za radna mjesta Zavoda, kao i ostalim pravima radnika, a što se odrazilo na način da direktor, pomoćnici i radnici Zavoda imaju izuzetno visoke plaće i ostala primanja, tako da prosječna plaća u Zavodu iznosi 1.388,00 KM. 		
<p>(NEREALIZOVANE PREPORUKE)</p> <p>7. U saradnji s nadležnim organima uprave Zeničko-dobojskog kantona usaglasiti iznose potrebnih sredstava za doprinose za zdravstveno osiguranje neosiguranih lica,</p>	<p>Na strani 17. Izvještaja o reviziji, tačka 6.1.1 „Prihodi i primici“ konstatovano je da se u Budžetu Kantona ne planira dovoljan iznos sredstava po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje neosiguranih lica u skladu sa Odlukom o osnovicama i stopama doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u Zeničko-dobojskom kantonu („Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 12/13 i 14/13). Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona uplaćuje, u skladu s odlukom, osigurana sredstva, ali ona nisu dovoljna. Naime, iako je Zavod dopisom od 15. 12. 2020. godine, na osnovu podataka o broju osiguranih lica za koje je obveznik uplate doprinosa navedeno Ministarstvo, tražio uplatu iznosa od 328.643 KM, uplaćeno je 135.000 KM, koliko je planirano u Budžetu Kantona za 2020. godinu za ove namjene.</p> <p>Prijedlog mjere:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo finansija - Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice - Zavod zdravstvenog osiguranja 	<p>Kontinuirano kroz izradu Budžeta Zeničko-dobojskog kantona i Finansijskog plana Zavoda</p>

<p>na osnovu kojih će se planirati sredstva u Budžetu Kantona i Finansijskom planu Zavoda.</p> <p>Tačka 6.1 Izvještaja</p>	<p>Zadužiti Ministarstvo finansija i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice i Zavod zdravstvenog osiguranja da prije konačne verzije usvajanja Budžeta Zeničko-dobojskog kantona i Finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona, usaglase planirana sredstva na pozicijama tekućih transfera u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona i prihodovnih stavki po tom osnovu (doprinosi za zdravstveno osiguranje neosiguranih lica) u okviru Finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja.</p>		
<p>(NISU DATE PREPORUKE)</p> <p>8. Konstatacije revizora za koje nisu date preporuke</p>	<p>1. Na strani 21. Izvještaja je navedeno: „Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 375.392 KM, od čega se na naknade za topli obrok odnosi 222.814 KM, naknade za prevoz s posla i na posao 26.165 KM, regres za godišnji odmor 61.473 KM, otpremnine zbog odlaska u penziju 6.155 KM, pomoći u slučaju smrti i ostalih bolesti 18.565 KM i na naknade za vjerske i državne praznike 26.812 KM“.</p> <p>2. Na strani 21. Izvještaja je navedeno: „Obračun i isplata naknade za topli obrok vršena je u iznosu od 1% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim statističkim podacima, a regres za godišnji odmor u iznosu od 50% prosječne plaće svih zaposlenika Zavoda u mjesecu koji prethodi isplati regresa, što je za 2020. godinu iznosilo 706 KM. Na razliku isplaćenog iznosa od 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji u posljednja tri mjeseca prije isplate, koliko je neoporezivo u skladu sa Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, Zavod je obračunao i platio pripadajuće poreze i doprinose.“</p> <p>3. Na strani 22. Izvještaja je navedeno: „Uvidom u donesena rješenja o imenovanju članova komisija utvrdili da su određeni zaposlenici angažovani u čak u tri komisije koje djeluju u okviru cijele godine i za koje im se isplaćuju naknade u iznosima od 200 do 300 KM mjesečno. Uvidom u primanja uzorkovanih zaposlenika koji su bili angažovani po ovom osnovu utvrđeno je da su ostvarena pojedinačna neto primanja u 2020. godini u iznosu do 8.200 KM.“</p> <p>Prijedlog mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zadužiti Upravni odbor Zavoda da preispita opravdanost isplate naknade za regres iznad neoporezivog iznosa, iz razloga što to uzrokuje dodatne neopravdane troškove (uplata poreza i doprinosa) te Odluku o isplati regresa donositi uz prethodnu saglasnost Ministarstva zdravstva. - Zadužiti Upravni odbor Zavoda da donese pravni akt kojim će regulisati: <ul style="list-style-type: none"> - osnivanje komisija samo za obavljanje poslova koji nisu u opisu radnog mjesta, - visinu naknade za rad u komisijama, - maksimalan iznos naknade koju radnik može ostvariti u toku jednog mjeseca, bez obzira na broj komisija u kojima je angažovan, - da se rad komisija obavezno odvija poslije radnog vremena. 	<p>- Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja</p> <p>-Ministarstvo zdravstva</p>	

Broj: 08-11-3-2123-7/20
Sarajevo, 5. 8. 2021. godine

VLADA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
n/p Mimes Bašić, premijer Vlade

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
n/p Adnan Jupić, ministar

PREDMET: Dostava Izvještaja o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu

Poštovani,

U skladu s članom 16. stav 1) Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj 22/06), Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH dostavio Vam je Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu na e-mail adrese: uredpremijera@zdk.ba i min.zdravstva@zdk.ba 5. 8. 2021. godine.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- Naslovu
- Dosje
- a/a

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

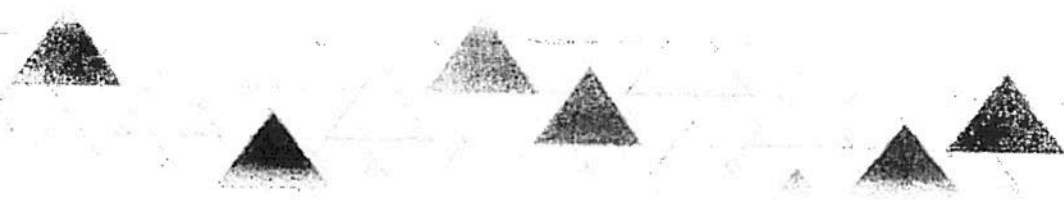
ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

2020.

Broj: 01-02-08-11-3-2123-3/20

Sarajevo, juli 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSUSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA	4
III	KRITERIJI ZA FINANSUSKU REVIZIJU	6
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	8
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSUSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	15
6.	FINANSUSKI IZVJEŠTAJI	17
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA	17
6.1.1	Prihodi i primici	17
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	19
6.1.2.1	Rashodi stručne službe Zavoda	19
6.1.2.2	Rashodi zdravstvene zaštite	23
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi.....	29
6.1.2.4	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	31
6.1.3	Finansijski rezultat.....	31
6.2	BILANS STANJA	32
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	32
6.2.2	Stalna sredstva	34
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	34
6.2.4	Popis sredstava i obaveza.....	35
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	35
7.	JAVNE NABAVKE	35
8.	OSTALI NALAZI	36
8.1	IT revizija	36
8.2	Sudski sporovi.....	38
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	39
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSUSKI IZVJEŠTAJI	41
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu.....	42
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine	45
	Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine	46

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izveštaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Zavod)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izveštaj o novčanim tokovima, Izveštaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Zavoda na 31. 12. 2020. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Zavoda odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovio Zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazjenje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Zavoda;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Zavoda za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Ugovori o radu na određeno vrijeme za period duži od 120 dana zaključivani su bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu (tačka 4. Izvještaja).
2. Popisom utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza i usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem nije izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.4 Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Vlada Zeničko-dobojskog kantona je u toku 2020. godine donijela Izmjenu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu, kojom nije definisan period angažovanja zaposlenika, a koja je ustanovama iz oblasti zdravstva (uključujući i Zavod) u vrijeme prirodne nesreće i pandemije COVID-19 omogućila prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja (tačka 4. Izvještaja).**
- **Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Zeničko-dobojskog kantona sa zdravstvenim ustanovama nije vršeno putem postupka javne nabavke, kako je propisano Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove. Zavod je ugovaranje vršio na osnovu Plana i programa zdravstvene zaštite na koji je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona dalo saglasnost (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).**
- **Zavod je na kraju 2020. godine putem anketnih listića obavio samo jednu kontrolu izvršenja ugovora kojima su regulisani međusobni odnosi u pružanju zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama, iako je prema Općem planu kontrole Zavoda i Programa rada Zavoda za 2020. godinu bio u obavezi vršiti kontinuirano praćenje i kontrolu izvršenja ugovorenih usluga (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Zavoda odgovorno je da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

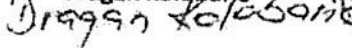
Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Zavoda, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 30. 7. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Potrebno je uskladiti odredbe Statuta sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu utvrđivanja sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca, te u skladu s navedenim poduzeti dalje aktivnosti.	tačka 4
2.	Obezbjediti primjenu postojećih internih akata i procedura donesenih u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim pratećim propisima.	tačka 4.
3.	Prijem zaposlenika vršiti u skladu s odredbama Zakona o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu.	tačka 4.
4.	Uspostaviti funkcionalnu Jedinicu za internu reviziju i popuniti je adekvatnim brojem zaposlenih, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i ostalim pratećim propisima.	tačka 4.
5.	Sredstva rezerve izdvajati u propisanoj visini, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.	tačka 5.
6.	U Izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda navesti detaljna obrazloženja o izvršenju pojedinih planiranih pozicija.	tačka 5.
7.	Analizu iskaza uz računovodstvene izvještaje sačiniti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	tačka 6.
8.	Preispitati osnovanost iskazivanja na bilansnim pozicijama razgraničenih prihoda i razgraničenih rashoda po osnovu zaključenih sporazuma i aneksa sporazuma o izmirenju duga za doprinose za socijalno osiguranje.	tačka 6.1.1
9.	Poduzeti aktivnosti prema zdravstvenim ustanovama na redovnoj mjesečnoj uplati participacije i na izvještavanju o naplaćenom iznosu participacije, u skladu sa donesenim kantonalnim odlukama koje regulišu navedena pitanja.	tačka 6.1.1
10.	Planirati u Finansijskom planu Zavoda sredstva za angažman lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva.	tačka 6.1.2.1.1
11.	Stimulativni dio plaće radniku isplaćivati u skladu s odredbama Pravilnika o radu.	tačka 6.1.2.1.1
12.	Preispitati osnovanost i opravdanost utvrđene osnovice za obračun plaće direktora i pomoćnika direktora s nadležnim institucijama Zeničko-dobojskog kantona, te dodatke na osnovnu plaću direktora uskladiti s odredbama Pravilnika o radu	tačka 6.1.2.1.1

13.	Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Kantona vršiti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.	tačka 6.1.2.2
14.	Nastaviti aktivnosti na kontinuiranoj kontroli potrošnje i kontroli propisivanja lijekova sa Esencijalne liste, kako bi se omogućila racionalnija potrošnja lijekova i smanjili troškovi lijekova koji padaju na teret Zavoda.	tačka 6.1.2.2
15.	Provoditi kontinuiranu kontrolu i praćenje izvršenja ugovorenih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, u skladu sa zaključenim ugovorima, Programom rada Zavoda i ostalim pratećim zakonskim i internim aktima.	tačka 6.1.2.2
16.	Osigurati dosljednu primjenu odredbi Odluke o utvrđivanju kriterija i načina ostvarivanja prava osiguranih lica na liječenje u inostranstvu.	tačka 6.1.2.3
17.	Nastaviti aktivnosti na analizi regresnih postupaka u saradnji s drugim sektorima, unaprijediti pomoćne evidencije na način da osiguraju cjelovite podatke o regresnim postupcima, a potraživanja po osnovu regresnih postupaka iskazivati u poslovnim knjigama na osnovu validne knjigovodstvene isprave, prema Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.1
18.	Obezbijediti dokumentaciju o vlasništvu i posjedu građevina (stanovi i garaža) koje su evidentirane na stalnim sredstvima u Glavnoj knjizi.	tačka 6.2.2
19.	Bilans stanja popunjavati preuzimanjem salda sa konta stanja iz glavne knjige, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.3
20.	Godišnji popis obaveza i potraživanja vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.4
21.	Izvršiti sveobuhvatnu analizu raspoloživih rješenja za integralni informacioni sistem u zdravstvu, izraditi i usvojiti akcione planove strategije IT razvoja, te u okviru nadležnosti i ovlaštenja osigurati adekvatne materijalne i ljudske resurse za provođenje informatizacije zdravstvenih ustanova i povezivanja informacionih sistema u zdravstvenim ustanovama u integralni informacioni sistem.	tačka 8.1
22.	Kontinuirano jačati interne IT ljudske resurse za podršku implementiranim informacionim sistemima, u svrhu racionalizacije i smanjenja Izdataka za angažovanje vanjske podrške.	tačka 8.1
23.	Osigurati adekvatno održavanje i razvoj HCFIS-a u saradnji s drugim korisnicima, te implementirati automatski podatkovni interfejs između HCFIS-a i AIS-a s ciljem bolje kontrole osiguranja.	tačka 8.1
24.	U vanbilansnim evidencijama Zavoda evidentirati podatke o sudskim sporovima, u skladu s odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 8.2

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Finansijski plan Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu;
- Odluka o izvršavanju finansijskog plana za 2020. godinu Zavoda za zdravstveno osiguranje Zeničko-dobojskog kantona;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o organizaciji organa uprave u FBiH
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Jedinствена методологija kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove;
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu;
- Statut Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona;
kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Zavod) osnovan je Zakonom o osnivanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona¹, u skladu sa članom 37. tačka h) Ustava Zeničko-dobojskog kantona i članom 15. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Zavod ima svojstvo pravnog lica sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o Zavodu i Statutom Zavoda. Zavod je javna ustanova u državnoj svojini sa poslovnicama u općinama Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kantona). Pokriva područje 12 općina, gdje su smještene poslovnice: Breza, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Vareš, Visoko, Zavidovići, Zenica, Žepče, Doboj Jug i Usora.

Djelatnost Zavoda odnosi se na: provođenje politike razvoja i unapređenja zdravstvene zaštite koja se osigurava obaveznim zdravstvenim osiguranjem, obavljanje poslova ugovaranja sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima, te plaćanje usluga zdravstvenim ustanovama na bazi zaključenih ugovora, određivanje visine naknade plaće i najvišeg iznosa naknade plaće na teret kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja, učestvovanje u izradi i provođenju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje, učestvovanje u izradi i provođenju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje, vršenje obračuna dugovanja i potraživanja troškova zdravstvenog osiguranja i drugih poslova u skladu sa ovim ugovorima, kao i obavljanje drugih djelatnosti utvrđenih navedenim aktima.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Zavoda regulisano je da Zavod osniva Stručnu službu radi provođenja obveznog zdravstvenog osiguranja i drugih vrsta zdravstvenog osiguranja.

Unutrašnja organizacija Stručne službe Zavoda utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji je donio direktor Zavoda 21. 1. 2020. godine, uz saglasnost Upravnog odbora i Vlade Kantona.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizirana su radna mjesta za 133 izvršioaca, dok je broj zaposlenih na 31. 12. 2020. godine bio 96. Zavodom rukovodi direktor Omer Škaljo, koji je imenovan 25. 7. 2019. godine, na mandatni period od četiri godine.

Upravni odbor čini predsjednik Almir Redžić i članice i članovi: Eldina Čerim, Arnesa Memić, Faruk Dumić, Jasmin Hodžić, Bakir Škaljo, Mersiha Bećirović i Slaven Radoš.

Sjedište Zavoda je u Zenici, u Ulici Dr. A. A. Borića 28 b.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Zavoda za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, sa prekidima u periodu od novembra 2020. do maja 2021. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

¹ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 11/97, 2/98 i 11/98

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Zavoda za 2016. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Zavod je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio je o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

1. Donesene su interne procedure kojima je definisana metodologija planiranja, kao i procedure koje osiguravaju praćenje efikasnosti i ekonomičnosti planiranih aktivnosti.
2. Zavod je ispoštovao Zakon o budžetima u FBiH u dijelu korištenja sredstava samo do visine sredstava utvrđenih finansijskim planom po pojedinim pozicijama (posebni dio).
3. Sačinjen je Plan nabavke stalnih sredstava, a u Finansijskom planu je realno planiran broj zaposlenika za koje se planiraju plaće i naknade, kao i kvalifikaciona strukturu zaposlenih.
4. Zavod nije isplaćivao stimulacije timova ljekara prvostepene Ljekarske komisije za kontrolu bolovanja preko 42 dana.
5. Zavod za medicinu rada je do juna 2020. godine dostavio jedan polugodišnji Izvještaj, u skladu sa zaključenim ugovorom o načinu ocjene radne sposobnosti usljed privremene spriječenosti za rad iz prethodnog perioda, a novim zaključenim ugovorom iz juna 2020. godine predviđeno je mjesečno dostavljanje izvještaja, što je i realizovano.
6. Kantonalna bolnica Zenica dostavlja izvještaj o radu Komisije za upućivanje na liječenje van kantona na šestomjesečnoj osnovi, u skladu sa ugovorom, sa tekstualnim obrazloženjem.
7. Zavod je isplaćivao nagradno plaćanje za motivaciju timova porodične medicine u skladu sa Naredbom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH.
8. Zavod je kod iskazivanja finansijskog rezultata na kraju fiskalne godine izvršio zatvaranje salda prihoda i rashoda prenosom na konto Neraspoređeni višak prihoda i rashoda, u skladu sa članom 50. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
9. Zavod je izvršio popis stalnih sredstava i usaglašavanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
10. Članovi popisne komisije imenovani su u skladu sa članom 68. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
11. Plan javnih nabavki za budžetsku 2020. godinu usklađen je sa Finansijskim planom.
12. Osigurana su sredstva i izvršena je nabavka softverskog rješenja za e-recept, vršeno je poboljšanje komunikacija: zamijenjeni su komunikacijski uređaji u Zavodu i domovima zdravlja, a poboljšani su i internetski linkovi.
13. Zavod je sa ostalim kantonalnim zavodima inicirao izmjenu zakonske regulative u vezi dvojnog vođenja medicinske dokumentacije (pisane i elektronske), ali izmjena zakonske regulative još nije izvršena.
14. Zavod je uputio dopis Federalnom ministarstvu zdravstva u kojem je traženo da se osigura dostupnost izvornog koda AIS-a, ali Federalno ministarstvo zdravstva je odgovorilo da ne raspolaže datim izvornim kodom.
15. Zavod je postojeće softversko rješenje za računovodstvo i finansije dogradio za funkcionalnost trezorskog poslovanja. U softverskom rješenju su implementirane kontrole operativnog budžeta i ograničenja u realizaciji fakture, ukoliko na poziciji nisu raspoloživa sredstva.

Djelimično realizovane preporuke

1. Sačinjeni su radni dokumenti upravljanja rizicima po pojedinačnim procesima, uputstva za uspostavu revizorskog traga za procese sa ocjenom najvećeg rizika, detaljno razrađen popis i mapa poslovnih procesa, te dijagrami toka za ključne procese koje je potrebno implementirati u narednom periodu s ciljem boljeg funkcionisanju sistema Internih kontrola.
2. Odredbe Statuta nisu usklađene sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu utvrđivanja sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca, ali su ispoštovane odredbe istog Zakona u imenovanju sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca.
3. Zavod je uspostavio internu reviziju u skladu sa Zakonom o Internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH, ali pošto je popunjeno samo jedno radno mjesto, ne mogu se ispuniti ciljevi i zadaci predviđeni propisima koji regulišu internu reviziju.
4. Finansijski plan i Izvještaj o ostvarenju Finansijskog plana sadrže dio potrebnih informacija i obrazloženja za planske veličine i njihovo izvršenje.
5. Zavod je slao upite Poreznoj FBiH o poduzetim zakonom propisanim mjerama i aktivnostima na naplati doprinosa za zdravstveno osiguranje po zaključenim sporazumima o izmirenju duga, ali u 2020. godini nije bilo naplate doprinosa za zdravstveno osiguranje po zaključenim sporazumima.
6. Zavod je iz prikupljenih sredstava doprinosa za zdravstveno osiguranje koji se odnose na zdravstvenu zaštitu u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju finansirao izdatke za angažman 24 lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa ili bez radnog iskustva, što je znatno manji broj angažovanih u odnosu na prethodni period.
7. Zavod je poduzimao aktivnosti na kontroli i propisivanju lijekova sa Esencijalne liste u domovima zdravlja, ali su, i pored toga, u toku 2020. godine evidentna značajna prekoračenja u potrošnji lijekova u određenom broju domova zdravlja.
8. Zavod je obezbijedio saradnju između nadležnih sektora s ciljem zadovoljenja principa pouzdanosti i fer prezentacije informacija o regresnim postupcima, ali nije izvršio detaljnu analizu za dio regresnih postupaka nastalih u periodu od 2015. do 2018. godine.
9. Zavod je iskazao otpis potraživanja na propisanim pozicijama u skladu s Analitičkim kontnim planom za budžetske korisnike, ali za njega nisu data obrazloženja u izvještaju o izvršenju finansijskog plana.
10. Zavod je zapošljavanjem jednog IT specijaliste pojačao IT ljudske resurse Zavoda, ali u narednom periodu treba raditi na jačanju internih IT ljudskih resursa za podršku implementiranim informacionim sistemima, kako bi se smanjili izdaci za angažiranje vanjskih IT resursa za podršku.
11. Zavod je učestvovao u nekoliko radnih sastanaka koje je organizovao FZZOIR u vezi s razvojem i održavanjem HCFIS-a, na kojima je usaglašeno da će zavodi koji koriste HCFIS u svojim budžetima osigurati finansijska sredstva, a da će Federalni zavod provesti postupak nabavke navedenih usluga jer svi zavodi nisu planirali sredstva.
12. Zavod je izradio i usvojio Strateški plan IT razvoja Zavoda za period 2020-2025. godine, ali nisu usvojeni akcioni planovi po godinama.

Nerealizovane preporuke

1. U saradnji s nadležnim organima uprave Zeničko-dobojskog kantona usaglasiti iznose potrebnih sredstava za doprinose za zdravstveno osiguranje neosiguranih lica, na osnovu kojih će se planirati sredstva u Budžetu Kantona i Finansijskom planu Zavoda.
2. Zahtijevati od zdravstvenih ustanova redovnu mjesečnu uplatu participaciju na račun zavoda, te osigurati da zdravstvene ustanove dostavljaju šestomjesečne i godišnje izvještaje o naplaćenom iznosu participacije, u skladu s članom 12. Odluke o neposrednom učešću osiguranih lica u troškovima korištenja zdravstvene zaštite.

3. Postupiti shodno tački XXIII i XXV Jedinственe metodologije u dijelu vršenja kontrole ugovorenih zdravstvenih usluga i programa, putem pregleda materijalno-finansijske i medicinske dokumentacije, te neposrednim uvidom u rad.
4. Kod planiranja i izvršenja kapitalnih izdataka u Finansijskom planu i izvještaju o izvršenju Finansijskog plana sačinjavati detaljna obrazloženja po pojedinim pozicijama kako bi se omogućila analiza planiranih i izvršenih sredstava.
5. Zavod je planirao realizaciju integracije HCFIS-a kao baze osiguranih lica sa elektronskim kartonom pacijenta u okviru ugovora o održavanju AIS-a, ali zbog nemogućnosti da se provede postupak nabavke navedene usluge, ovo nije ni realizirano. Podatak o statusu zdravstvenog osiguranja pacijenta u AIS se unosi sa zdravstvene knjižice (papirne).

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

1. Zavod je u 2020. godini potpisao Kolektivni ugovor sa sindikalnom organizacijom, koji nije usklađen sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH, zbog čega nije vršena ocjena preporuke da se preispita Odluka o utvrđivanju koeficijenta vrijednosti radnih mjesta, kojima su utvrđena prava zaposlenika na osnovu Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH, čiji Zavod nije potpisnik.
2. Timovima porodične medicine izvršena je isplata nagradnih plaćanja u 2020. godini, u skladu sa Naredbom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH iz 2018. godine, a nije bilo isplate za neke druge namjene, zbog čega nije vršena ocjena preporuke da je potrebno preispitati nagradno plaćanje za motivaciju timova porodične medicine, te u skladu s konstatovanim poduzeti potrebne aktivnosti u smislu dosljedne primjene propisa i osiguranja transparentnosti kod odobravanja sredstava zdravstvene zaštite.
3. Nismo vršili ocjenu preporuke da se fakturisanje usluga medicinske obrade za upućivanje osiguranih lica na Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja vrši prema broju i vrsti urađenih medicinskih obrada osiguranih lica u određenom mjesecu s ciljem kontrole troškova, iz razloga što u uzorkovanoj dokumentaciji nisu obuhvaćene fakturisane usluge prema Institutu za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja.
4. Za preporuku da se osigura da se, u skladu s ugovorom sa Institutom za zdravlje i sigurnost hrane, u predviđenom roku sačinjava i odobrava detaljan plan monitoringa i evaluacije izvršenja ugovora, sa jasno definisanim aktivnostima, rokovima, timovima, analizama i izvještajima, nije vršena ocjena postupanja jer Institut za zdravlje i sigurnost hrane u 2020. godini nije vršio monitoring i evaluaciju izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama, nego je to preuzeo Zavod.
5. Na bilansnim pozicijama Zavoda u 2020. godini nije bilo iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja, te s tim u vezi nije vršena ocjena postupanja po preporuci da se izvrši analiza iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja i u skladu sa njom poduzmu potrebne aktivnosti.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu date su ukupno 24 preporuka, od čega je 14 novih i deset preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2016. godinu (četiri nerealizovane i šest djelimično realizovanih).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Zavod u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada rukovodstvo je odgovorno za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole s ciljem osiguranja zakonitog, transparentnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog upravljanja javnim sredstvima.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH², Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH³ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema Internih kontrola na osnovu COSO modela.⁵

Statutom i izmjenama i dopunama Statuta Zavoda⁶ utvrđeno je: sjedište, djelatnost, naziv, organizacija, stručna služba Zavoda, planiranje, finansiranje, finansijsko poslovanje i kontrola provođenja obaveznog zdravstvenog osiguranja, javnost rada, donošenje Statuta i drugih općih akata Zavoda, prava, obaveze i odgovornosti organa upravljanja i rukovođenja. U skladu sa članom 29. Statuta, Zavodom rukovodi direktor, kojeg imenuje i razrješava Vlada Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona) na prijedlog ministra zdravstva Zeničko-dobojskog kantona na period od četiri godine.

Po provedenoj konkursnoj proceduri, na prijedlog Ministarstva zdravstva Kantona, 25. 7. 2019. godine Rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona imenovan je Omer Škaljo za novog direktora na mandatni period od četiri godine. Do imenovanja novog direktora Zavodom je rukovodila Mirzeta Subašić, koja je 24. 5. 2019. godine Rješenjem Vlade Kantona prijevremeno razriješena dužnosti, a Rješenjem o imenovanju na kraći period direktora Zavoda od 24. 5. 2019. godine imenovana je Haša Begić, koja je obnašala funkciju do 25. 7. 2019. godine. Istog dana, 25. 7. 2019. godine, imenovan je i novi Upravni odbor od osam članova, i to tri člana iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja, jednog člana iz reda poslodavaca i četiri iz reda zdravstvenih radnika, uz napomenu da se Ministarstvo zdravstva zadužuje da objavi oglas za popunu još jednog člana Upravnog odbora iz reda poslodavaca. **Do okončanja revizije popunjavanje pozicije člana nije se realizovalo i Upravni odbor obnaša svoju funkciju u sastavu od osam članova, što nije u skladu s odredbama Statuta, niti je u skladu s članom 101. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojim je utvrđeno da se Upravni odbor sastoji od devet članova, i to: tri člana iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja, dva člana iz reda poslodavaca i četiri člana iz reda zdravstvenih radnika. Članom 17. Statuta Zavoda u dijelu utvrđivanja sastava Upravnog odbora navedeno da se on sastoji od dva člana iz reda poslodavca, a ne dva člana iz reda poslodavaca, kako je propisano članom 101. Zakona o zdravstvenom osiguranju.**

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uređen je način rada i rukovođenja Zavodom, te opis radnih mjesta u okviru sljedećih organizacionih jedinica: Služba direktora, Služba za pravne i opće poslove, Služba za provođenje zdravstvenog osiguranja i analitičko-planske poslove i Služba za finansijske i računovodstvene poslove. Kao poseban organizacijski oblik organizovane su poslovnice, i to: Breza, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Zavidovići, Zenica i Žepče. Od januara 2020. godine na snazi je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Stručnoj službi Zavoda, kojim su sistematizovana ukupno 133 radna mjesta.

Pravilnikom o radu od 5. 8. 2019. godine regulisan je prijem zaposlenika u radni odnos na određeno i neodređeno vrijeme nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja sa izuzećem od provođenja procedure javnog oglašavanja u slučaju otkaza sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu; prijema u radni odnos na određeno vrijeme po programima zapošljavanja putem službi zapošljavanja

² „Sl. novine FBiH“ br. 38/16

³ „Sl. novine FBiH“ br. 6/17 i 3/19

⁴ „Sl. novine FBiH“ br. 76/18

⁵ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema Internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁶ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 11/16, 9/19

i prijema u radni odnos ako se radi o poslovima koji ne trpe odlaganje, a najduže 120 dana sa istim izvršiocem, u kojem periodu se mora okončati procedura prijema u radni odnos u slučajevima prestanka radnog odnosa zbog smrti radnika, otkaznog roka, porodijskog odsustva ili bolovanja, te neophodnog hitnog radnog angažovanja radnika zbog povećanog obima poslovanja, sprečavanja nastanka veće štete itd., što je usklađeno sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu⁷ (u daljem tekstu: Uredba o prijemu) iz 2019. godine. Uredbom o prijemu, Uredbom o dopuni Uredbe o prijemu od 24. 3. 2020. godine i Uredbom o izmjeni Uredbe o prijemu od 3. 11. 2020. godine stavljena je mogućnost prijema bez obaveznog javnog oglašavanja i u slučaju prijema u radni odnos u zdravstvenim ustanovama u Zeničko-dobojskom kantonu (gdje je naveden i Zavod), za vrijeme dok je na snazi Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID 19) na području FBiH⁸, odnosno Naredba Federalnog ministarstva zdravstva o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji FBiH⁹.

Pozivajući se na Uredbu o dopuni Uredbe o prijemu, Upravni odbor je 6. 5. 2020. godine donio Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu, kojim se omogućuje prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja i u slučaju prijema na određeno i neodređeno vrijeme za vrijeme dok je na snazi Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID 19) na području FBiH. Pravilnik o radu, zajedno sa dopunama, nije usklađen s Uredbom o prijemu, zajedno sa izmjenama i dopunama, u dijelu definisanja perioda angažovanja zaposlenika (određeno i neodređeno vrijeme), jer je Uredbom o prijemu (zajedno sa izmjenama i dopunama) regulisan prijem u radni odnos u ustanovama iz oblasti zdravstva za vrijeme dok je na snazi Odluka o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID 19) na području FBiH, odnosno Naredba Federalnog ministarstva zdravstva o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji FBiH.

U 2020. godini zaključeni su ugovori o radu sa 34 zaposlenika, od kojih su dva na neodređeno vrijeme (jedan ugovor o zasnivanju radnog odnosa po provedenoj konkursnoj proceduri i jedan po osnovu Presude Općinskog suda u Žepču), te 32 ugovora na određeno vrijeme. Od 32 ugovora na određeno vrijeme, 24 je sklopljeno po Programima za sufinansiranje zapošljavanja koje su Službe za zapošljavanje raspisale u 2020. godini, a osam bez provođenja procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos zaključno sa 31. 12. 2020. godine.

Uvidom u dostavljene ugovore o radu utvrđeno je da je sa jednom zaposlenicom sklopljen ugovor o radu 5. 5. 2020. godine na period od šest mjeseci bez javnog oglašavanja, što nije u skladu s Pravilnikom o radu (koji je važio do 6. 5. 2020. godine) kojim je propisano obavezno javno oglašavanje za angažovanje na period duži od 120 dana, kako je propisano i Uredbom o prijemu.

Također, sa jednom zaposlenicom, sa kojom je prvobitno zaključen ugovor 12. 3. 2020. godine na period od 12 mjeseci po osnovu Programa sufinansiranja zapošljavanja „Tvoja prilika – 2020“, zaključen je novi ugovor o radu 28. 4. 2020. godine bez stavljanja van snage prethodnog ugovora i bez provedene konkursne procedure na tri godine, počev od 1. 5. 2020. godine do 1. 5. 2023. godine, što također nije u skladu s odredbama Uredbe o prijemu i Pravilnika o radu (koji je važio do 6. 5. 2020. godine). Članom 22. i 23. Zakona o radu FBiH¹⁰ definisano je da, ukoliko radnik sa istim poslodavcem zaključi uzastopne ugovore na određeno vrijeme na period duži od tri godine bez prekida dužeg od 60 dana, on će se smatrati ugovorom na neodređeno vrijeme. S obzirom na to da je na ovaj način sa imenovanom ugovoren radni angažman u ukupnom trajanju od tri godine, jedan mjesec i 12 dana, stečeni su uslovi da ovaj ugovor dobije status ugovora na neodređeno vrijeme.

Konstatovali smo i da su još sa tri zaposlenika zaključeni ugovori o radu na jedan mjesec (u aprilu i maju 2020. godine), nakon čega su zaključeni novi ugovori o radu u maju 2020. godine na određeno vrijeme od tri godine, što nije u skladu sa Uredbom o prijemu.

Zaključen je i jedan ugovor o radu u skladu s Uredbom o prijemu na period od 14. 12. 2020. do 14. 1. 2021. godine, a u januaru 2021. godine zaključena su dva nova ugovora sa imenovanom na tri godine (za

⁷ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 8/19, 6/20, 19/20

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 21/20

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 48/20

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 28/16 i 89/18

period od 15. 1. 2021. do 15. 1. 2024. godine i period od 1. 2. 2021. do 1. 2. 2024. godine) za dva sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu s odredbama Uredbe o prijemu, s obzirom na to da su zaključeni na period duži od 120 dana bez provedene konkursne procedure. Budući da je ugovoren radni angažman za zaposlenicom na period duži od tri godine, time su stiču uslovi da i ovaj ugovor dobije status ugovora na neodređeno. Ističemo da je imenovana Odlukom direktora od 19. 1. 2021. godine upućena na polaganje ispita za Internog revizora o trošku Zavoda.

Imajući u vidu navedeno, konstatujemo da je Zavod zaključivao ugovore o radu na određeno vrijeme bez provođenja procedure prijema u radni odnos putem obaveznog javnog oglašavanja, u periodu dužem od 120 dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o prijemu.

Skrećemo pažnju na to da je u obrazloženjima za donošenje uredbi o dopuni i izmjeni Uredbe, koja su dostavljena Vladi Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice navelo da je nužno pristupiti dopuni i izmjeni Uredbe zbog novonastale situacije uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) s ciljem omogućavanja brzog zapošljavanja dodatnih zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama na području Kantona. Sadržaj navedenih obrazloženja objavljen je i na zvaničnoj web-stranici Zeničko-dobojskog kantona¹¹.

Zavod je u 2020. godini po ovom osnovu izvršio zapošljavanje na sljedeća radna mjesta: domar, referent za javne nabavke, rukovodilac poslovnice u Žepču, referent za lno osiguranje, i za druge poslove. Zapošljavanje jednog doktora na neodređeno vrijeme izvršeno je na osnovu provedene konkursne procedure.

Radni odnos prestao je za 20 zaposlenika, od kojih je jedan stekao uslove za penziju, a za 19 zaposlenika istekli su ugovori o radu na određeno vrijeme (od kojih su tri primljena u 2020. godini).

Nedostaci internih kontrola utvrđeni su kod: zapošljavanja, sačinjavanja finansijskog plana, izdvajanja sredstava obavezne rezerve, sačinjavanja analize iskaza uz finansijske izvještaje, otpisa potraživanja po osnovu regresnih postupaka, provođenja kontrole izvršenih zdravstvenih usluga po osnovu zaključenih ugovora sa zdravstvenim ustanovama, provođenja kontrole potrošnje lijekova sa esencijalne liste i provođenja popisa obaveza i potraživanja.

Zavod je, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, imenovao koordinatora i formirao radnu grupu za finansijsko upravljanje i kontrolu, koja kontinuirano radi na uspostavljanju i jačanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole (u daljem tekst: FUK). Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole dostavljen je 25. 2. 2021. godine Centralnoj harmonizacijskoj jedinici.

U periodu od 2017. do 2020. godine radna grupa je radila na ažuriranju i dopuni potrebnih internih akata radi uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, te su u zapisnicima sa održanih sastanaka radne grupe isticali problemi i izazovi s kojima se susreću, te prijedlozi za njihovo otklanjanje, koji se odnose na razvijanje IT podrške koja bi omogućila praktičnu primjenu sistema FUK-a, uspostavljanje sistema o najznačajnijim rizicima i dr. U toku implementacije sistema FUK-a evidentirane su određene dileme i nejasnoće koje su karakteristične za zavode za zdravstveno osiguranje, te je zaključkom sa sastanka direktora kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i direktora Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH, održanog 10. 10. 2018. godine, zatraženo od Federalnog ministarstva finansija da se edukacije o uspostavi sistema FUK-a vrše sektorski i jednobrazno za sve zavode, što do okončanja revizije nije realizovano. Revizorskom timu su na uvid dostavljeni radni dokumenti upravljanja rizicima po pojedinačnim procesima, uputstva za uspostavu revizorskog traga za procese sa ocjenom najvećeg rizika, detaljno razrađen popis i mapa poslovnih procesa, te dijagrami toka za ključne poslovne procese koje je sačinila radna grupa, a koje nije usvojilo ovlašteno lice, čime je onemogućeno da budu adekvatno implementirani, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH i Standardima Interne kontrole u javnom sektoru u FBiH.

¹¹ <https://zdk.ba/vijesti/item/9201-obrazlozenje-dopuna-uredbe-o-postupku-prijema-u-radni-odnos-u-javnom-sektoru-zdk>

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Ministarstvu finansija Zeničko-dobojskog kantona u skladu s članom 12. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuke:

- *potrebno je uskladiti odredbe Statuta sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu utvrđivanja sastava članova Upravnog odbora iz reda poslodavaca, te u skladu s navedenim poduzeti dalje aktivnosti;*
- *obezbjediti primjenu postojećih internih akata i procedura donesenih u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim pratećim propisima;*
- *prijem zaposlenika vršiti u skladu s odredbama Zakona o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu;*

Interna revizija

U skladu sa Zakonom o Internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH¹² (u daljem tekstu: Pravilnik), Zavod je uspostavio Jedinicu za Internu reviziju. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizirana su tri radna mjesta, rukovodilac jedinice za internu reviziju i dva interna revizora, a popunjeno je radno mjesto internog revizora.

Sačinjeni su i odobreni Pravilnik o Internoj reviziji, Strateški plan Interne revizije 2020-2021. godine i Godišnji plan rada za 2020. godinu. Godišnji izvještaj interne revizije sačinjen je i dostavljen Centralnoj harmonizacijskoj jedinici pri Federalnom ministarstvu finansija u zakonskom roku. Navedene dokumente je pripremio interni revizor, što nije u skladu sa članom 14. Zakona o Internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, kojim je propisano da ih priprema Rukovodilac jedinice za internu reviziju, i članom 6. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH, kojim je propisano da rukovodilac jedinice za internu reviziju funkcionalno odgovara rukovodiocu organizacije.

S obzirom na to da su Finansijskim planom Zavoda za 2020. godinu planirana sredstva u iznosu od 205.336.000 KM i da se Zavod finansira najvećim dijelom iz doprinosa za zdravstveno osiguranje iz bruto plaća osiguranika, smatramo da na ovakav način uspostavljena interna revizija ne može ispuniti ciljeve i zadatke definisane Zakonom o Internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavu interne revizije, kao ni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda.

Godišnjim planom za 2020. godinu planirano je pet revizija, od kojih su izvršene četiri (Obračun plaća za radnike Zavoda za februar 2020. godine, Troškovi reprezentacije, Troškovi refundacija naknada za bolovanja preko 42 dana za period I-X 2020. godine i Liječenje u inostranstvu). U sačinjenim izvještajima o završenim revizijama istaknuti su manje značajni propusti u internim kontrolama, te su date četiri preporuke, od kojih je ispoštovana jedna, dok je za ostale tri u toku provođenje aktivnosti na realizaciji. **Potrebno je istaći da je interni revizor bio privremeno spriječen za rad više od pet mjeseci u toku 2020. godine zbog bolesti, a imajući u vidu da je imenovan jedini zaposlenik u Jedinici za internu reviziju, nismo se mogli osloniti na rad Interne revizije u 2020. godini.** Zavod je u 2021. godini poduzeo aktivnosti na edukaciji i osposobljavanju određenih zaposlenika u oblasti interne revizije, ali do okončanja revizije upražnjena mjesta rukovodioca Interne revizije i internog revizora u Jedinici za Internu reviziju nisu bila popunjena. **Ne može se potvrditi da je Zavod uspostavio Jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.**

Preporuka:

- *uspostaviti funkcionalnu Jedinicu za internu reviziju i popuniti je adekvatnim brojem zaposlenih, u skladu sa Zakonom o Internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i ostalim pratećim propisima.*

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

Prevenција korupcije

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je 2017. godine sačinila Akcioni plan za borbu protiv korupcije 2017–2019. godine, u skladu s kojim je Zavod formirao radnu grupu i sačinio Plan djelovanja protiv korupcije i Plan integriteta. Zavod je provodio utvrđene aktivnosti, te Timu Vlade za borbu protiv korupcije Kantona dostavio izvještaj o provođenju Plana integriteta 26. 8. 2019, a izvještaj o realizaciji akcionog plana 4. 2. 2020. godine.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Upravni odbor je 5. 12. 2019. godine usvojio Finansijski plan Zavoda za 2020. godinu, sa Odlukom o načinu izvršenja Finansijskog plana u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o budžetima u FBiH i Statutom Zavoda. Vlada Kantona i Skupština Kantona su u decembru 2019. godine dale saglasnost na Finansijski plan Zavoda za 2020. godinu, sa Odlukom o načinu izvršenja Finansijskog plana za 2020. godinu. Finansijskim planom su planirani uravnoteženi prihodi i primici, rashodi i izdaci u ukupnom iznosu od 205.336.000 KM. Osnov za donošenje Finansijskog plana za 2020. godinu je Zakon o doprinosima i podzakonski akti kojima su utvrđuju osnovice, stope i način obračuna i uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Odluka o osnovicama i stopama doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u Zeničko-dobojskom kantonu,¹¹ te Odluka o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova¹² (u daljem tekstu: Odluka o mjerilima), pokazatelj o ostvarenim prihodima i rashodima Zavoda, te procjena ostvarenja za 2019. godinu. Planiran je rast prihoda po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje iz radnog odnosa za 2,2% više u odnosu na 2019. godinu. Polazni osnov za utvrđivanja plana ostalih prihoda bila je realizacija prihoda u 2019. godini.

U strukturi ukupno planiranih prihoda najveći dio planiran je na osnovu doprinosa za socijalno osiguranje (203.405.472 KM), koji čine 99% ukupno planiranih prihoda Zavoda.

Planirani rashodi i izdaci odnose se na rashode za medicinske i laboratorijske usluge u iznosu od 180.671.000 KM (88%), na tekuće transfere date pojedincima i neprofitnim organizacijama od 14.570.000 KM (7,1%), na rashode plaća i naknada troškova zaposlenih Zavoda od 3.100.000 KM (1,5%), na tekuću rezervu od 2.900.000 KM (1,4%), na kapitalne izdatke od 2.337.000 KM (1,2%), na izdatke za materijal, sitni inventar i druge posebne usluge od 1.483.000 KM (0,7%) i na doprinose poslodavca od 275.000 KM (0,1%).

Rashodi za medicinske i laboratorijske usluge planirani su u iznosu od 180.671.000 KM, a najznačajniji iznosi odnose se: za finansiranje bolničke zdravstvene zaštite (61.851.000 KM), primarne zdravstvene zaštite (51.935.000 KM), konsultativno-specijalističke zdravstvene zaštite (22.715.000 KM), lijekove (28.320.000 KM), ortopedska pomagala (6.400.000 KM) i za liječenje u inostranstvu (3.000.000 KM).

Zavod je donio Proceduru za izradu finansijskog plana Zavoda u novembru 2019. godine, kojom su definisani: sadržaj, izrada i usvajanje finansijskog plana, dobivanje saglasnosti na plan i sačinjavanje izjave o finansijskoj odgovornosti.

Upravni odbor je u toku 2020. godine donio pet odluka o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu, u skladu s članom 59. Zakona o budžetima u FBiH. Odlukama se nedovoljno predviđeni rashodi uvećavaju iz ostvarenih ušteda, odnosno smanjenjem sredstava na drugim stavkama, najviše do 10% ukupno utvrđenih rashoda u Finansijskom planu za 2020. godinu, na koje je kantonalni ministar zdravstva davao saglasnosti. Prema obrazloženjima, a na osnovu analiza izvršenja Finansijskog plana za određeni period 2020. godine, utvrđeno je da se na određenim pozicijama ostvaruju značajne uštede, a da se ukazuje potreba za uvećanjem određenih pozicija rashoda. Po osnovu odluka o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda (za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu Zavoda za 2020. godinu u ukupnom iznosu od 1.920.000 KM) umanjene su sljedeće pozicije: tekući transferi pojedincima (refundacija bolovanja): 1.150.000 KM, ortopedska pomagala: 640.000 KM, bolnička zdravstvena zaštita van kantona: 100.000 KM i konsultativno-specijalistička zdravstvena zaštita: 30.000 KM, a uvećani su: lijekovi: 1.066.661 KM, bolnička zdravstvena zaštita u kantonu: 809.240 KM, primarna zdravstvena zaštita u kantonu: 30.000 KM i primarna zdravstvena zaštita štićenika u zavodima i domovima: 14.099 KM.

¹¹ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 12/13, 14/13

¹² „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 19/19

Finansijskim planom za 2020. godinu planirana je tekuća rezerva u iznosu od 2.900.000 KM, što iznosi 1,46% ukupno ostvarenih rashoda Zavoda za prethodnu godinu. Zavod nije izdvojio sredstva u obavezu rezervu u visini 5% ukupnih rashoda ostvarenih u prethodnoj godini u skladu s članom 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Napominjemo da je članom 107. Zakona o zdravstvenom osiguranju definisano da sredstva rezerve služe za osiguranje tekuće likvidnosti i pokriće gubitka, a mogu se koristiti i za komercijalne pozajmice (zdravstvenim ustanovama).

Upravni odbor je u toku 2020. godine donio tri odluke o odobravanju izdvajanja sredstava iz tekuće rezerve za pokriće dijela prekoračenja ostvarenih za period 1. 1. – 31. 12. 2020. godine u ukupnom iznosu od 1.664.394 KM. Sredstva tekuće rezerve odobrena su za: primarnu zdravstvenu zaštitu u kantonu u iznosu od 816.000 KM, bolničku zdravstvenu zaštitu 393.160 KM, konsultativno-specijalističku zaštitu od 324.000 KM, primarnu zdravstvenu zaštitu štićenika u zavodima i domovima od 90.000 KM, otpis nenaplativih potraživanja od 30.000 KM, rashode stručnih usluga od 8.734 KM i kapitalne izdatke u iznosu od 2.500 KM. Članom 20. Odluke Upravnog odbora o načinu izvršenja Finansijskog plana za 2020. godinu utvrđeno je da se sredstva tekuće rezerve koriste samo ako se preraspodjelom sredstava ne mogu pokriti prekoračenja.

Uvidom u Izvještaj o izvršenju finansijskog plana za 2020. godinu konstatovano je da nisu data detaljna obrazloženja po pojedinim pozicijama (potraživanja po regresnim postupcima, otpis potraživanja, kapitalni izdaci i dr.). O otpisu potraživanja po regresnim postupcima data su detaljna obrazloženja u tački 6.2.1 Izvještaja. Također, po planiranim pozicijama stalnih sredstava u finansijskom planu nisu data detaljna obrazloženja o kakvim ulaganjima se radi, niti je izvršenje planiranih pozicija stalnih sredstava, koje iznosi 7,93%, pojašnjeno u Izvještaju o izvršenju finansijskog plana, čime nije omogućena analiza po planiranim pozicijama stalnih sredstava.

U Izvještaju o izvršenju Finansijskog plana za 2020. godinu utvrđena su prekoračenja koja se odnose na: lijekove sa esencijalne liste za 896.985 KM ili za 3,1% više u odnosu na plan, primarna zdravstvena zaštita štićenika u zavodima u domovima za 17.094 KM ili za 1,8% više od plana, bolnička zdravstvena zaštita u kantonu za 480.243 KM ili više za 0,9%. Naime, Zavod je stvarao obaveze iznad planom utvrđenog iznosa, ali je odlukama o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu i odlukama o odobravanju izdvajanja sredstava iz tekuće rezerve za pokriće dijela prekoračenja izvršio pokriće stvorenih prekoračenja po pojedinim pozicijama rashoda.

Prema Izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda, ukupno iskazani prihodi i primici sa 31. 12. 2020. godine iznose 188.845.285 KM, rashodi i izdaci 188.071.940 KM i višak prihoda nad rashodima 773.345 KM. Odluku o usvajanju Izvještaja o izvršenju finansijskog plana Zavoda za 2020. godinu i Odluku o usvajanju završnog računa Zavoda za 2020 godinu donio je Upravni odbor 26. 2. 2021. godine. U Izvještaju o izvršenju Finansijskog plana za 2020. godinu se navodi da je Zavod ostvario u 2020. godini višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima u iznosu od 773.345 KM. Akumulirani višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima na 31. 12. 2020. godine iznosi 1.842.702 KM. Odlukom Upravnog odbora Zavoda 1.000.000 KM se izdvaja u zakonske rezerve, a ostatak viška prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima u iznosu 842.702 KM koristit će se za tekuće namjene.

Na osnovu Strateškog plana rada Zavoda 2020–2023. godine izrađen je Program rada Zavoda za 2020. godinu, koji je Upravni odbor usvojio tek 23. 3. 2020. godine. S tim u vezi Upravni odbor je 16. 2. 2021. godine sačinio i usvojio Izvještaj o radu Zavoda za 2020. godinu.

Preporuke:

- sredstva rezerve izdvajati u propisanoj visini, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju;
- u Izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda navesti detaljna obrazloženja o izvršenju pojedinih planiranih pozicija.

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Računovodstveni izvještaji zajedno sa Analizom iskaza (tekstualnim dijelom) čine godišnji obračun, odnosno godišnje izvještaje korisnika. Zavod je sačinio računovodstvene izvještaje za 2020. godinu i dostavio ih nadležnim organima i institucijama u utvrđenom roku, ali nije sačinio Analizu iskaza (tekstualni dio), što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *Analizu iskaza uz računovodstvene izvještaje sačiniti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju finansijskog plana za 2020. godinu Zavod je iskazao prihode i primitke u iznosu 188.845.285 KM, što je za 16.490.715 KM manje u odnosu na plan.

Strukturu prihoda i primitaka čine prihodi od poreza u iznosu od 187.386.246 KM i neporezni prihodi u iznosu od 1.459.039 KM.

Prihodi Zavoda se najvećim dijelom ostvaruju uplatom doprinosa za zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju¹³ i Zakonom o doprinosima¹⁴. U ukupnim prihodima najznačajniji su prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje i iskazani su u iznosu od 187.386.246 KM, u okviru kojih se na prihode po osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenika odnosi 173.974.870 KM, prihode od ino osiguranja 4.246.136 KM, na osiguranje penzionera 3.936.734 KM, osiguranje nezaposlenih 3.832.831 KM, doprinose za zdravstveno osiguranje od drugih samostalnih djelatnost i samostalnog rada 1.018.177 KM, te na doprinose za zdravstveno osiguranje na teret Budžeta Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Budžet Kantona) 300.496 KM. Odlukom o osnovicama i stopama doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u Zeničko-dobojskom kantonu¹⁵ (u daljem tekstu: Odluka) utvrđene su stope doprinosa, osnovica i obveznici uplate doprinosa, kao i način obračunavanja i uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje iz ličnih i drugih primanja osiguranika i na lična i druga primanja osiguranika. Zavod prema svojim matičnim evidencijama dostavlja broj osiguranika nadležnim ministarstvima kantona koji su obveznici uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje svojih osiguranika. Prema Odluci, obračun tih doprinosa za Ministarstvo rada, socijalne politike i izbjeglica Zeničko-dobojskog kantona je po stopi od 1,25% na osnovicu koju čini 40% prosječne bruto plaće u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku. Uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret Budžeta Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 300.496 KM odnose se na uplate: Ministarstva rada, socijalne politike i izbjeglica Zeničko-dobojskog kantona 135.000 KM, Ministarstva obrazovanja Zeničko-dobojskog kantona 63.001 KM i Ministarstva za bračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona 102.495 KM. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona uplaćuje, u skladu s odlukom, osigurana sredstva, ali ona nisu dovoljna. Naime, iako je Zavod dopisom od 15. 12. 2020. godine, na osnovu podataka o broju osiguranih lica za koje je obveznik uplate doprinosa navedeno Ministarstvo, tražio uplatu iznosa od 328.643 KM, uplaćeno je 135.000 KM, koliko je planirano u Budžetu Kantona za 2020. godinu za ove namjene.

Uplate po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje zaposlenika, penzionera, nezaposlenih se direktno evidentiraju na prihod

¹³Sl. novine FBiH br. 30/97, 07/02, 70/06, 48/11

¹⁴Sl. novine FBiH br. 35/98, 54/00, 18/01, 37/01, 01/02, 17/06 i 14/08

¹⁵Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona br. 12/13 i 14/13

Zavod je u 2020. godini ostvario **prihode od lno osiguranja** u iznosu od 4.246.136 KM, koji su u odnosu na plan veći za 496.136 KM. U skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja koordinira izradu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na paušalne naknade, provodi i koordinira rad kantonalnih/županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje. Također, zbog većeg broja reklamacija i kontra reklamacija samog Zavoda i zemalja s kojima su potpisani sporazumi o socijalnom osiguranju, obračuni troškova i čekanja na naplatu traju po nekoliko godina.

Neporezni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode od premija osiguranja - markica od 1.041.220 KM, prihode od neposrednog učešća u troškovima zdravstvene zaštite (participacija) od 359.730 KM, prihode od zakupnina od 27.209 KM i na naplatu po regresnom postupku u iznosu od 27.616 KM.

Prihodi po osnovu premije osiguranja (markice) iskazani su iznosu od 1.041.220 KM, što iznosi 90,5% od planiranih sredstava. U skladu s Odlukom o neposrednom učestvovanju osiguranih osoba u troškovima korištenja zdravstvene zaštite, Upravni odbor je 5. 12. 2019. godine donio Odluku o visini premije zdravstvenog osiguranja za 2020. godinu, koja iznosi 20 KM godišnje po osiguranoj osobi. Osiguranici obezbjeđuju markice zdravstvenog osiguranja u okviru projekta „Kupi markicu – ne plaćaj participaciju“ uplatom 20 KM na depozitni račun Zavoda. Sa dokazom o uplati i zdravstvenom knjižicom osiguranici dolaze u poslovnice Zavoda, gdje im se aktivira oslobođanje učešća u troškovima korištenja zdravstvene zaštite. Osiguranici koji nisu uplatili markicu plaćaju participaciju zdravstvenim ustanovama u skladu sa Odlukom o neposrednom učestvovanju osiguranih osoba u troškovima korištenja zdravstvene zaštite.

U skladu s članom 18. Zakona o zdravstvenom osiguranju, kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja obavezni su, između ostalog, organizovati praćenje uplata i potrošnje, po obveznicima doprinosa, kao i drugih sredstava i lično za svakog osiguranika. Kontrolu obračuna i uplate doprinosa vrši Porezna uprava FBiH, u skladu sa Zakonom o doprinosima i Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa¹⁶. Zavod ima mogućnost dnevnog praćenja svih uplata doprinosa po obveznicima i tačnu evidenciju redovnih platiša obaveza kao i onih koji vrše uplatu povremeno ili nikako, ali ne i mogućnost poduzimanja mjera prinudne naplate koja je u nadležnosti Porezne uprave. Proces praćenja i analize podataka o naplati doprinosa je svakodnevni proces u Službi za finansijske i računovodstvene poslove. Zavod je u toku 2020. godine poslao 87 opomena neurednim platišama.

Zakonom o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje¹⁷ definisano je da su svi dužnici koji su određeni Zakonom bili obavezni pokrenuti postupak za izmirenje dugovanja na način da se podnese prijava Zavodu po vrsti i visini dugovanja nosiocima osiguranja pojedinačno po vrsti osiguranja. Dužnici su bili u obavezi da na osnovu dokumentacije priložene uz prijavu dužnika usaglase stanje međusobnih dugovanja i potraživanja, kao i da navedu način izmirivanja duga. Zakonom je regulisano da će zavodi osigurati posebnu knjigovodstvenu evidenciju o naplati potraživanja na osnovu doprinosa, kao i obaveza Porezne uprave da učestvuje u postupku i nadzoru nad postupkom naplate dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa. U ranijem periodu, Zavod je po osnovu Zakona o djelimičnom otpisu dospjelih a neuplaćenih sredstava za socijalno osiguranje zaključio sporazume i anekse sporazuma o izmirenju duga sa 20 dužnika.

S tim u vezi, na poziciji „razgraničeni prihodi“ i „razgraničeni rashodi“ na osnovu zaključenih Sporazuma i aneksa sporazuma iz ranijih perioda, evidentirana su potraživanja u iznosu od 24.231.488 KM koja se odnose na dugovanja: Vatrostalna d.d. Zenica 499.036 KM, Izgradnja invest 953.899 KM, Željezara Zenica 6.389.666 KM, Rudnik mrkog uglja Kakanj 3.916.618 KM, Rudnik mrkog uglja Zenica 5.790.716 KM, Rudnik mrkog uglja Breza 4.098.656 KM i drugi. Na osnovu prezentirane dokumentacije, Zavod je u 2018. i 2019. godini izvršio prijavu potraživanja u stečajnom postupku nad Željezalom Zenica i Mapex d. d. Maglaj. Također, Zavod se obraćao Poreznoj upravi sa zahtjevom za poduzimanjem aktivnosti u vezi naplate potraživanja po osnovu zaključenih sporazuma o izmirenju duga određenih obveznika. Porezna uprava je poslala Informacije da su obustavljeni svi izvršni i pokrenuti postupci za naplatu duga potpisivanjem sporazuma, kao i postupci prinudne naplate. U toku 2020. godine nije bilo uplata po osnovu zaključenih sporazuma i aneksa sporazuma.

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 42/09, 100/12, 86/15, 30/18

¹⁷ „Sl. novine FBiH“ br. 25/06

Na 31. 12. 2020. godine popisna komisija nije utvrdila stanje ovih **razgraničenih prihoda i razgraničenih rashoda** po osnovu potpisanih sporazuma i aneksa sporazuma, a nisu utvrđeni ni planovi na poduzimanju daljih aktivnosti u vezi naplate istih potraživanja. Upitna je opravdanost iskazanih vrijednosti na bilansnim pozicijama Zavoda posebno imajući u vidu da ista potraživanja, nastala u prethodnom periodu, zastarijevaju u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u roku od pet godina, ne računajući do kraja godine u kojoj je dospjela obaveza potraživanja.

Prihodi od participacije iskazani su u iznosu od 359.730 KM i za 290.270 KM su manji u odnosu na plan. Odnose se na prihode po osnovu učešća osiguranih lica u troškovima zdravstvene zaštite (participacija). Kao razlog manje ostvarenih prihoda od participacije navodi se smanjen broj izvršenih zdravstvenih usluga u ugovorenim zdravstvenim ustanovama zbog pandemije COVID-19. Prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju, participacija je prihod Zavoda. **Utvrđeno je da zdravstvene ustanove nisu dostavile Zavodu šestomjesečni, niti godišnji izvještaj o naplaćenom iznosu participacije, kako je propisano članom 12. Odluke o neposrednom učešću osiguranih lica u troškovima korištenja zdravstvene zaštite, koju je donijela Vlada Kantona.**

Upravni odbor Zavoda je 8. 7. 2013. godine donio Odluku o utvrđivanju kriterija za ustupanje dijela sredstava neposrednog učešća osiguranih lica u troškovima korištenja zdravstvene zaštite (participacije), prema kojoj su zdravstvene ustanove dužne na kraju svakog tekućeg mjeseca izvršiti uplatu naplaćene participacije za prethodni mjesec na račun Zavoda i dostaviti obavijest o iznosu naplaćenih sredstava. **Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da tokom 2020. godine zdravstvene ustanove nisu na kraju svakog mjeseca uplaćivale naplaćenu participaciju na račun Zavoda, kada je naplaćena od osiguranika. Bolnica Zenica izvršila je 30. 12. 2020. godine jednokratno uplatu za cijelu 2020. godinu, a Opća bolnica Tešanj nije izvršila uplatu participacije za nekoliko mjeseci 2019. godine i za 2020. godinu.**

Preporuke:

- *preispitati osnovanost iskazivanja na bilansnim pozicijama razgraničenih prihoda i razgraničenih rashoda po osnovu zaključenih sporazuma i aneksa sporazuma o izmirenju duga za doprinose za socijalno osiguranje;*
- *poduzeti aktivnosti prema zdravstvenim ustanovama na redovnoj mjesečnoj uplati participacije i na izvještavanju o naplaćenom iznosu participacije, u skladu sa donesenim kantonalnim odlukama koje regulišu navedena pitanja.*

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U finansijskim izvještajima i Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2020. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 188.071.940 KM i u odnosu na Finansijski plan manji su za 17.264.060 KM ili za 8,4%.

Strukturu rashoda i izdataka čine: izdaci za materijal, sitan inventar i usluge u iznosu od 176.522.330 KM, tekući transferi i drugi tekući rashodi od 8.542.594 KM, plaće i naknade zaposlenih od 2.580.706 KM, izdaci za nabavu stalnih sredstava od 185.254 KM i doprinosi poslodavca i ostali doprinosi u iznosu od 241.056 KM.

6.1.2.1 Rashodi Stručne službe Zavoda

Izdaci za troškove Stručne službe iskazani su u iznosu od 3.588.410 KM, u okviru kojih se na troškove bruto plaća i naknada troškova zaposlenih odnosi 2.821.762 KM (bruto plaće 2.205.314 KM, naknade troškova zaposlenih 375.392 KM i doprinosi poslodavca 241.056 KM) i na izdatke za materijal i usluge 766.648 KM.

6.1.2.1.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Izdaci za bruto plaće iskazani su u iznosu od 2.205.314 KM i u odnosu na plan ostvareni su manje za 409.686 KM ili 15,67%. Finansijskim planom planirano je 106 zaposlenika, što je u momentu sačinjavanja plana na 30. 9. 2019. godine više za 20 od stvarnog broja zaposlenih. Obrazloženje za planirano povećanje broja radnika dato je u finansijskom planu, gdje se navodi planirani prijem većeg broja nedostajućih stručnih radnika (kontrolori izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama u nekoliko poslovnica Zavoda, samostalni stručni suradnik iz oblasti farmacije, interni revizori i dr) u skladu sa zahtjevima pojedinačnih službi koje su nam dostavljene na uvid. Na 31. 12. 2020 godine broj zaposlenih je 93, što je rezultiralo smanjenom realizacijom planirane stavke rashoda za bruto plaće. Na navedenoj poziciji evidentirana je i isplata naknade za 24 lica angažovana po osnovu programa sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva. U 2020. godini direktor Zavoda je zaključio tri ugovora o sufinansiranju zapošljavanja nezaposlenih lica različitih stručnih sprema sa Federalnim zavodom za zapošljavanje i JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona, te jedan sa Ministarstvom za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona i JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona o sufinansiranju zapošljavanja djece šehida i poginulih boraca koji se vode na evidenciji nezaposlenih osoba. Služba za zapošljavanje finansira neto plaće za radnike po programu, a doprinose za zaposlene po programima finansira Zavod iz sredstava planiranih u finansijskom planu sa pozicije bruto plaće. Ukupna sredstva realizovana na teret Zavoda na doprinose za 23 radnika angažovana po programima u 2020. godini i jedan iz 2019. godine iznosila su 67.294 KM. Imenovanima su isplaćene i naknade za troškove toplog obroka u iznosu od 40.390 KM i troškove prevoza u ukupnom iznosu od 2.536 KM, što u konačnici iznosi 110.220 KM ukupno utrošenih sredstava Zavoda po ovom osnovu, za koje ne možemo potvrditi opravdanost jer angažmani nisu planirani u Finansijskom planu Zavoda za 2020. godinu.

Pravilnikom o radu Zavoda utvrđen je obračun plaće množenjem bruto satnice, koja se utvrđuje mjesečno i usklađuje prema mjesečnom fondu sati sa pripadajućim koeficijentom radnog mjesta. Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca koji su potpisali direktor i predsjednik sindikalne organizacije službenika Zavoda regulisana su prava i obaveze Zavoda kao poslodavca i radnika Zavoda, te definisani rasponi koeficijenata za pojedine stručne sprema koji su u manjem procentu viši od onih utvrđenih Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i radnika u zdravstvu na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona¹⁸ iz 2018. godine, čiji Zavod nije potpisnik.

Odlukom direktora o utvrđivanju koeficijenta vrijednosti radnih mjesta (u daljem tekstu: Odluka o koeficijentima) razrađeni su koeficijenti radnih mjesta za svako radno mjesto u okviru raspona utvrđenog važećim Kolektivnim ugovorom, na osnovu kojeg su sa zaposlenicima zaključeni novi ugovori o radu u martu 2020. godine, kada je stavljen u primjenu.

Članom 64. Pravilnika o radu definisano je da neposredni rukovodilac predlaže stimulatvni dio plaće radniku u sljedećim slučajevima: ako radnik pokaže samoinicijativnost i kreativnost u radu; ako radi van radnog vremena; ako prekine korištenje godišnjeg odmora radi povećanja obima posla; ako svojim sugestijama pomaže rukovodiocu u organizaciji rada; ako duži period mijenja odsutnog radnika i uz to obavlja svoje redovne zadatke itd. Također članom 66. Pravilnika o radu je regulisano da direktor odobrava stimulaciju radnika u maksimalnom iznosu od 20%, na osnovu obaveznog kratkog obrazloženja nadležnog rukovodilca o kriterijima kojima se rukovodio prilikom predlaganja stimulacije.

Analizom dokumentacije u vezi obračuna plaća za 2020. godinu utvrđeno je da su na osnovu odluka direktora obračunate stimulacije za određene zaposlenike u rasponu od 10% do 20%, u ukupnom iznosu od 20.762 KM, bez priloženih pojedinačnih obrazloženja kojima bi se potvrdila njihova opravdanost. Prema pismenom obrazloženju rukovodioca sektora u okviru kojeg se vrši obračun plaća, stimulacije se odobravaju na usmeni prijedlog šefova službi. Nismo mogli potvrditi opravdanost iznosa isplate stimulacija imajući u vidu da uz obračun i isplatu nije prezentovana dokumentacija kojom se može potvrditi da su ispunjeni uslovi za isplatu stimulatvnog dijela plaća u skladu sa članom 64. Pravilnika o radu Zavoda.

¹⁸ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 1/18

Pravilnikom o radu definisano je da se radnopravni status direktora uređuje zaključivanjem ugovora o radu između Upravnog odbora i direktora, u skladu sa članom 27. Zakona o radu, a na osnovu rješenja o imenovanju. S tim u vezi, u 2019. godini zaključen je ugovor o radu između Upravnog odbora i direktora, na mandatni period od četiri godine, na osnovu rješenja o imenovanju Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Plaća direktora u prethodnim mandatima bila je regulisana Odlukom Upravnog odbora u visini od tri prosječne mjesečne isplaćene neto plaće Zeničko-dobojskog kantona, uvećana za dodatna primanja, koja bez minulog rada ne prelaze iznos jedne prosječne mjesečne neto plaće Kantona prema posljednjim objavljenim statističkim podacima.

Upravni odbor je posebnom odlukom od 5. 8. 2019. godine utvrdio osnovnu plaću direktora u visini od tri i po prosječne mjesečne neto plaće Zavoda, na koju se obračunava položajni dodatak od 15%, dodatak na složenost poslova i odgovornost od 15% i pripadajući minuli rad od 20%. Pomoćnicima direktora Zavoda osnovna plaća utvrđena je Odlukom Upravnog odbora u visini od 2,1 prosječne mjesečne isplaćene neto plaće Zavoda. Osim Odluke Upravnog odbora nije prezentovana druga dokumentacija kojom bi se potvrdila osnovanost utvrđene osnovne plaće direktoru i pomoćnicima direktora, kao ni obračunati dodatak na plaću direktoru Zavoda od 15% koji se odnosi na složenost poslova i odgovornost, jer je članom 62. Pravilnika o radu regulisan samo položajni dodatak od 5 do 15% na utvrđenu osnovnu plaću. Navedeno je imalo za posljedicu da je prosječna mjesečna plaća direktora iznosila cca 7.710 KM.

Imajući u vidu da se Zavod finansira iz sredstava od prikupljenih doprinosa za zdravstveno osiguranje, ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost visine utvrđene osnovne plaće direktora Zavoda i pomoćnika direktora, kao ni dodatak na složenost poslova i odgovornost od 15%, jer navedeno nije regulisano kantonalnim propisima, niti Pravilnikom o radu Zavoda.

Prosječno isplaćena neto plaća zaposlenika Zavoda za 2020. godinu iznosila je 1.388 KM. Najviša neto plaća isplaćena je u iznosu od 7.797 KM, a najniža u iznosu od 504 KM.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 375.392 KM, od čega se na naknade za topli obrok odnosi 222.814 KM, naknade za prevoz s posla i na posao 26.165 KM, regres za godišnji odmor 61.473 KM, otpremnine zbog odlaska u penziju 6.155 KM, pomoći u slučaju smrti i ostalih bolesti 18.565 KM i na naknade za vjerske i državne praznike 26.812 KM.

Obračun i isplata naknade za topli obrok vršena je u iznosu od 1% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim statističkim podacima, a regres za godišnji odmor u iznosu od 50% prosječne plaće svih zaposlenika Zavoda u mjesecu koji prethodi isplati regresa, što je za 2020. godinu iznosilo 706 KM. Na razliku isplaćenu iznosa od 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji u posljednja tri mjeseca prije isplate, koliko je neoporezivo u skladu sa Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak o porezu na dohodak,¹⁹ Zavod je obračunao i platio pripadajuće poreze i doprinose.

Preporuke:

- *planirati u Finansijskom planu Zavoda sredstva za angažman lica po programima sufinansiranja zapošljavanja osoba sa i bez radnog iskustva;*
- *stimulativni dio plaće radniku isplaćivati u skladu s odredbama Pravilnika o radu;*
- *preispitati osnovanost i opravdanost utvrđene osnovice za obračun plaće direktora i pomoćnika direktora s nadležnim institucijama Zeničko-dobojskog kantona, te dodatke na osnovnu plaću direktora uskladiti s odredbama Pravilnika o radu.*

6.1.2.1.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge stručne službe Zavoda

Izdaci za materijal i usluge Stručne službe Zavoda iskazani su u iznosu od 766.648 KM. Najveće učešće imaju izdaci po osnovu drugih samostalnih djelatnosti i povremenog samostalnog rada (lijebarske komisije 347.834 KM i upravni odbor 30.586 KM), otpisa nenaplativih potraživanja (88.049 KM), izdaci za komunikacije i internet (82.109 KM) i izdaci za energiju (63.616 KM).

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 87/08, 4/10, 88/10, 10/11, 63/11, 20/12, 27/13, 71/13, 90/13, 45/14, 52/16, 59/16, 38/17, 3/18 i 30/18

Izdaci za rad ljekarskih komisija u najvećem dijelu se odnose na izdatke za rad Ljekarske komisije za kontrolu bolovanja preko 42 dana od 190.525 KM i na izdatke za rad Ljekarske komisije za upućivanje na liječenje van Kantona u iznosu od 48.480 KM.

Ljekarska komisija za kontrolu bolovanja preko 42 dana – Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za osiguranika²⁰ utvrđeno je da privremenu spriječenost za rad preko 42 dana utvrđuje Prvostepena ljekarska komisija koju imenuje direktor zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite, odnosno Zavod za medicinu rada s kojim Zavod ima ugovor, ili zajednička ljekarska komisija koju imenuje Zavod uz pribavljenu saglasnost direktora zdravstvenih ustanova primarne zdravstvene zaštite. Utvrđivanje privremene spriječenosti za rad do 31. 5. 2020. godine vršila je komisija, čije su imenovanje, rad, obaveze i nadležnosti bile definisane Ugovorom sklopljenim sa Zavodom za medicinu rada Kantona koji je na mjesečnom nivou Zavodu dostavljao propisane izvještaje o radu Komisije. Za rad komisije u tom periodu Zavod je isplatio po ugovoru 87.809 KM. S ciljem uspostavljanja adekvatne kontrole nad radom Prvostepene komisije, Upravni odbor Zavoda je 2. 6. 2020. godine donio Odluku kojom se daje saglasnost Direktor za potpisivanje Ugovora sa Zavodom za medicinu rada za tehničku podršku rada prvostepene ljekarske komisije za vođenje bolovanja preko 42 dana i saglasnost za potpisivanje pojedinačnih ugovora o angažovanju članova komisije o načinu ocjene radne sposobnosti usljed privremene spriječenosti za rad preko 42 dana na mandatni period od četiri godine, uz mogućnost smjene Upravnog odbora Zavoda u slučaju nepoštivanja utvrđenih pravilnika i procedura. Zavod je postupio u skladu sa tim, te sklopio Ugovor o uslovima za rad Komisije u periodu od 1. 6. do 31. 12. 2020. godine, kojim su definisane obaveza Zavoda za medicinu rada u dijelu izrade plana i rasporeda Komisije do kraja tekućeg mjeseca za sljedeći, dostavljanja mjesečnih izvještaja rada Komisije Zavodu, obezbjeđivanja četiri kancelarije i pratećih tehničkih uslova za rad (telefon, Internet, struja itd.), čišćenje prostora te ostalu tehničku podršku radu Komisije. Za pružene usluge Zavod doznachava sredstva u utvrđenom mjesečnom iznosu, koja su za 2020. godinu iznosila 86.768 KM. U sastavu komisije nalaze se tri tima po tri ljekara, od kojih je jedan specijalista medicine rada, šest zamjenskih članova ljekara, te dva lica angažovana na poslovima sekretara Komisije. Ugovorima su definisane međusobne obaveze i prava, a uplata ugovorenih sredstava po izvršenim obavezama članova uplaćuje se na lične transakcijske imenovanih, što je iznosilo 33.948 KM za 2020. godinu.

Kontrolu nad radom Komisije vrši tim Radnog tijela imenovanog rješenjem iz 2019. godine od tri člana koja su zaposlenici Zavoda i koja prisustvuju sjednicama Komisije u prostorijama Zavoda za medicinu rada, te vrše kontrolu rada i postupanja u skladu s Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika²¹ i drugim važećim zakonskim propisima.

Ljekarska komisija za odobravanje liječenje van Kantona – Ugovorom o međusobnim odnosima vezanim za rad Komisije za odobravanje liječenja izvan Kantona u prvom stepenu, koji je Zavod potpisao sa Bolnicom Zenica 1. 9. 2014. godine, regulisano je organizovanje rada Komisije u nadležnosti Bolnice Zenica. U skladu sa Ugovorom, Komisija dostavlja polugodišnji i godišnji izvještaj o radu sa tabelarnim pregledom, te tekstualnim obrazloženjem podataka o broju upućenih lica, kao i pregledima po zdravstvenim ustanovama, te pojedinačnim odjelima, u skladu s donesenim odlukama. Doznachavanje ugovorenih sredstava za rad komisije Zavod vrši se u mjesečnom paušalnom iznosu od 4.040 KM.

Pored navedenih, u toku 2020. godine djelovale su i sljedeće komisije: Komisija za banjско-klimatsko liječenje, Komisija za odobravanje usluga iz oblasti biomedicinski potpomognute oplodnje, Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranika, Komisija za evaluaciju liste ortopedskih pomagala, Komisija za kontrolu poštivanja kriterija za propisivanje lijekova sa liste, a u čijem sastavu su zaposlenici Zavoda i vanjski saradnici, pretežno ljekari.

Uvidom u donesena rješenja o imenovanju članova komisija utvrđeno je da su određeni zaposlenici angažovani u čak u tri komisije koje djeluju u okviru djele godine i za koje se isplaćuju naknade u iznosima od 200 do 300 KM mjesečno. Uvidom u primanja uzorkovanih zaposlenika koji su bili angažovani po ovom osnovu utvrđeno je da su ostvarena pojedinačna neto primanja u 2020. godini u iznosu do 8.200 KM. Na navedene isplate obračunati su i isplaćeni pripadajući porezi i doprinosi, u skladu sa zakonskim propisima.

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 03/17

²¹ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 3/17

6.1.2.2 Rashodi zdravstvene zaštite

Rashodi zdravstvene zaštite u 2020. godini iznosili su 175.764.682 KM i u odnosu na plan (180.671.000 KM) manji su za 4.906.318 KM. U strukturi rashoda zdravstvene zaštite na bolničku zdravstvenu zaštitu se odnosi 54.380.243 KM, primarnu zdravstvenu zaštitu 52.091.231 KM, lijekove sa pozitivne Liste lijekova 29.216.985 KM, konsultativno-specijalističku zdravstvenu zaštitu 20.062.442 KM, usluge liječenja van Zavoda u BiH 7.032.346 KM, sufinansiranje tercijarne zdravstvene zaštite u kantonu 5.350.078 KM, ortopedska pomagala 4.570.918 KM, liječenja u inostranstvu 2.604.387 KM, banjsko liječenje u kantonu i van kantona 436.633 KM i usluge održavanja mreže zdravstvenog informacionog sistema u Kantona 10.419,00 KM.

Troškovi primarne i bolničke zdravstvene zaštite iskazani su u iznosu od 106.471.474 KM, što čini 57% ukupnog izvršenja plana za 2020. godinu. Navedena sredstva se putem mjesečnih dotacija doznaveavaju zdravstvenim ustanovama na području Kantona, u skladu sa zaključenim ugovorima.

Zavod je donio Planove i Programe zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za područje Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Plan i program zdravstvene zaštite) za 2020. godinu, na koje je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona dalo saglasnost 30. 12. 2019. godine.

Odlukom o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova, koju je donijela Vlada kantona 24. 10. 2019. godine (u daljem tekstu: Odluka o mjerilima),²² kao i primjenom Naredbe o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH²³ (u daljem tekstu: Naredba) i Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove²⁴ (u daljem tekstu: Jedinstvena metodologija), utvrđeni su elementi za zaključivanje ugovora iz oblasti primarne, konzultativno-specijalističke, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite, kao i sa privatnim zdravstvenim ustanovama, te način izračunavanja vrste i obima zdravstvenih usluga, trošenje sredstava rezerve, način izvještavanja o izvršenim zdravstvenim uslugama i način plaćanja izvršenih zdravstvenih usluga. Obim i struktura zdravstvenih usluga koje se pružaju osiguranim osobama utvrđuju se primjenom Odluke o mjerilima i Naredbe, a izraženi su u bodovima. Vrijednost boda za finansiranje zdravstvene zaštite utvrđuje se tako što se raspoloživa sredstva za finansiranje zdravstvene zaštite, utvrđena u Finansijskom planu za 2020. godinu, stavljaju u odnos sa utvrđenim brojem bodova za obim i strukturu primarne, konzultativno-specijalističke, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite. Na opisani način utvrđuje se vrijednost boda, koja je jedinstvena za sve vidove i nivoe zdravstvene zaštite.

Zavod je izvršio obračun za raspodjelu sredstava za zdravstvenu zaštitu po zdravstvenim ustanovama i utvrdio ukupan broj bodova, nakon čega je Upravni odbor Zavoda Odlukom od 4. 2. 2020. godine utvrdio vrijednost boda u iznosu od 0,936, sa primjenom od 1. 1. 2020. godine za sve vidove i nivoe zdravstvene zaštite.

Realizacija Plana i Programa zdravstvene zaštite na području Kantona vrši se sklapanjem ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova, a finansira se iz sredstava Zavoda. Odlukom o mjerilima definisano je da Zavod zaključuje ugovore o pružanju zdravstvene zaštite sa zdravstvenim ustanovama iz oblasti primarne, specijalističko-konzultativne, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite i sa privatnim zdravstvenim ustanovama, pod uslovom da zdravstvene ustanove posjeduju rješenje mjerodavnog ministarstva zdravstva o potrebnim uslovima za rad i rješenje mjerodavnog suda za obavljanje zdravstvene djelatnosti. Međutim, Odluka o mjerilima nije usklađena sa članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i odredbama Jedinstvene metodologije, kojim je utvrđeno da se za provođenje programa zdravstvene zaštite provodi postupak dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga, putem javne nabavke, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.

²² „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 19/19

²³ „Sl. novine FBiH“, br. 82/14; 107/14 i 58/18

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 34/13 i 90/13

U skladu s Odlukom o obračunu sredstava za ugovaranje naknade za zdravstvenu zaštitu za 2020. godinu, koju je Upravni odbor donio 4. 2. 2020. godine, i saglasnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona na planove i programe zdravstvene zaštite, potpisani su ugovori sa nosiocima primarne zdravstvene zaštite (dvanaest domova zdravlja), i to sa domovima zdravlja Breza, Doboju, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visoko, Zavidovići, Zenica, Žepče i za pružanje usluga konzultativno-specijalističke zdravstvene zaštite. Ugovorima su uređeni način pružanja usluge i njihovo finansiranje, a doznaka se vrši mjesečno u utvrđenim iznosima. Pored domova zdravlja, Zavod je zaključio ugovor o pružanju konzilijarno-specijalističke zdravstvene zaštite, vanbolničke dijagnostičke djelatnosti, kao i bolničke sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite sa Bolnicom Zenica i Općom bolnicom Tešanj.

Također, Zavod je u obračunu sredstava za finansiranje zdravstvene zaštite i u ugovorima sa domovima zdravlja za 2020. godinu, prema Naredbi, predvidio namjenska sredstva za unapređenje sistema ugovaranja i ostvarivanja boljih efekata rada timova porodične medicine uvođenjem nagradnog plaćanja s ciljem pojedinačne motivacije timova porodične medicine. Za sve timove porodične medicine u domovima zdravlja predviđena su sredstva u iznosu od 1.081.756 KM. Iznos koji je planiran (1.081.756 KM) po Naredbi kao „uslovni budžet“ trebao bi se isplaćivati ustanovi u slučaju postojanja prihvatljivih pokazatelja kvaliteta rada timova porodične medicine. Upravni odbor je 9. 12. 2020. godine donio Indikatore kvaliteta rada i kriterije za stimulatívno plaćanje timova porodične medicine (u daljem tekstu: Indikatori). Indikatori za kvalitet rada su sljedeći: pravilno propisivanje lijekova, pravilno vođenje privremene spriječenosti za rad do 42 dana, vođenje registra pacijenata sa hroničnim bolestima, evidencija preventivnih obrada pacijenata i procjena riziko faktora. Revizijom je utvrđeno da je u okviru primarne zdravstvene zaštite isplaćeno nagradno plaćanje timovima porodične medicine u ukupnom iznosu od 832.047 KM iz planiranog „uslovnog budžeta“. Obaveze za navedena sredstva prema domovima zdravlja evidentirane su na 31. 12. 2020. godine po osnovu Odluke Upravnog odbora od 16. 2. 2021. godine o isplati iznosa nagradnog plaćanja za timove porodične medicine, za koje je utvrđeno da ispunjavaju kriterije propisane u Indikatorima. Naime, domovi zdravlja su bili u obavezi izvršiti plaćanje timovima porodične medicine i dostaviti u roku od 15 dana obavijest o ličnim podacima i potpisu članova timova porodične medicine, uz iznos koji im je uplaćen. Utvrđeno je da u Odluci o mjerilima nije bila usvojena Metodologija nagradnog plaćanja, kao ni indikatori za praćenje ostvarenih rezultata timova porodične medicine koji bi bili osnov za isplate nagradnog plaćanja timovima porodične medicine. Odluka o mjerilima nije usaglašena s Naredbom kojom je regulisano nagradno plaćanje timovima medicine.

Zavod je ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Zeničko-dobojskog kantona vršio na osnovu Plana i programa zdravstvene zaštite na koji je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona dalo saglasnost u skladu s Odlukom o mjerilima, umjesto putem postupka javne nabavke. Obaveza provođenja postupka javne nabavke za usluge zdravstvene zaštite utvrđena je Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinostvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.

Također, prema Odluci o obračunu sredstava za ugovaranje naknade za zdravstvenu zaštitu za 2020. godinu, Zavod je zaključio ugovore i sa Institutom za zdravlje i sigurnost hrane (u daljem tekstu: Institut), Kantonalnim zavodom za bolest ovisnosti i Zavodom za medicinu rada i sportsku medicinu Zeničko-dobojskog kantona.

Zavod je zaključio i ugovore o međusobnim odnosima u pružanju sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite sa Kliničkim centrom univerziteta Sarajevo i JZU Univerziteti klinički centar Tuzla, prema kojem se vrše plaćanja u skladu sa zaključenim ugovorima.

Pored navedenih, zdravstvene usluge pružaju se i u određenim specijalističkim ustanovama u kojima su smješteni korisnici – osiguranici sa područja Zeničko-dobojskog kantona i za koje Zavod snosi troškove primarne zdravstvene zaštite i lijekova. Produženi boravak i liječenje pružaju Zavodi za zbrinjavanje mentalno-invalidnih osoba Fojnica, Bakovići, Pazarić, JU Dom za lica sa invaliditetom Višegrad, JU „Gerontološki centar“ Sarajevo i dr. U skladu sa zaključenim ugovorima, zdravstvene ustanove su obavezne ispostavljati mjesečni račun za protekli mjesec za pružene usluge sa spiskom korisnika – osiguranih lica. Utvrđeni iznos po danu za jednog korisnika se kreće od 7,07 KM do 7,20 KM i plaća se po broju dana u mjesecu, u roku od 15 dana od dana ispostavljanja fakture.

U 2020. kao i u prethodnim godinama, na snazi su 24 potpisane i ovjerene bjanko mjenice Zavoda, sa klauzulom „bez protesta“ i mjenična ovlaštenja, date Bolnici Zenica, koje Bolnica Zenica može iskoristiti za naplatu svojih dospjelih potraživanja po ugovorima o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite zaključno sa 31. 12. 2023. godine, na šta je dobivena saglasnost Upravnog odbora Zavoda i Vlade Zeničko-dobojskog kantona u 2016. godini. S tim u vezi 2. 11. 2016. godine zaključen je Ugovor o zalogu i ustupu potraživanja između Zavoda, Bolnice Zenica i UniCredit banke d.d. Mostar u svojstvu banke agenta Sberbanke BH d.d. Sarajevo, Union banke d.d. Sarajevo i Investiciono-komercijalne banke d.d. Zenica (u daljem tekstu: Banka). Prema ugovoru, strane su se usaglasile da Banka, u svojstvu Kreditora, ima potraživanje prema Bolnici Zenica u iznosu od 16.000.000 KM, kao i 160.000 KM naknade i pripadajućeg iznosa kamate, koji će biti poznat po otplati kredita, a na osnovu Ugovora o sindiciranom dugoročnom kreditu, zaključenog između Grupe ponuđača (banki) i Bolnice Zenica. Članom 2. ovog Ugovora definisano je da Bolnica Zenica ima potraživanje od Zavoda na osnovu kontinuiranog pružanja zdravstvenih usluga bolničke zdravstvene zaštite osiguranim licima Zavoda, te da se svake godine potpisuje ugovor o međusobnim odnosima, na koji će se primjenjivati ovaj Ugovor sve do momenta naplate ukupnih kreditnih potraživanja Banke. Radi osiguranja potraživanja Banke, Bolnica Zenica bezuvjetno zalaže i ustupa svoje potraživanje Banci od Zavoda u minimalnom iznosu od 120% glavnice kredita, tj. u minimalnom iznosu od 19.200.000 KM. Ugovor ostaje na snazi sve do namirenja cjelokupnog potraživanja Banke od Bolnice Zenica.

Preporuka:

- **ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Kantona vršiti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.**

Troškovi lijekova na recept i naknade za obradu receptata na 31. 12. 2020. godine iskazani su u iznosu od 29.216.955 KM i u odnosu na plan više su ostvareni za 896.985 KM, odnosno 3,17% KM. Utvrđena prekoračenja na rashodima lijekova sa liste u odnosu na Finansijski plan u cjelokupnom iznosu su pokrivena odlukama o preraspodjeli sredstava od ostvarenih ušteda za pokriće dijela prekoračenja u Finansijskom planu, kojim je uvećana planska veličina za iznos od 1.066.661 KM.

U okviru navedenih troškova na lijekove sa Esencijalne liste odnosi se 23.285.162 KM, a 5.931.823 KM za inzuline, koji se također nalaze na Esencijalnoj listi.

Odlukom Vlade Federacije BiH o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH²⁵ utvrđene su dvije liste lijekova i njihove cijene, i to: A lista lijekova za koju nije moguće utvrditi neposredno učešće osiguranika u nabavci i koja je obligatorna za sve kantone i B lista lijekova sa učešćem kantonalnih zavoda u procentualnom iznosu određenom odlukom vlade kantona u skladu sa finansijskim mogućnostima kantona.

Pozitivna Lista lijekova na nivou Zeničko-dobojskog kantona utvrđena je Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona i načinu propisivanja i izdavanja lijekova²⁶ (u daljem tekstu: Odluka Vlade Kantona o listi lijekova) iz 2018. godine sa dvije izmjene iz 2019. godine. Ukupno na svim listama se nalazi 1.226 zaštićenih naziva oblika, jačina i pakovanja lijekova, koji se finansiraju prema utvrđenom procentu iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Odlukom o mjerilima, koja je u primjeni od 1. 1. 2020. godine, Zavod je oslobođen raspisivanja javnog poziva za zaključivanje ugovora sa davaocima usluga iz oblasti apotekarske djelatnosti. Članom 26. Odluke definisano je da će Zavod svim ustanovama apotekarske djelatnosti, koje su imale zaključen ugovor za Zavodom u prethodnoj godini, dostaviti prijedlog ugovora za narednu godinu, a one se obavezuju dostaviti Zavodu uvjerenje Porezne uprave o izmirenim obavezama po osnovu poreza i doprinosa. Zbog nemogućnosti izdavanja Potvrda iz Porezne uprave za sve ustanove apotekarske djelatnosti usljed pandemije, Zavod je sačinio pregled uplata doprinosa za sve ustanove.

²⁵ Sl. novine FBiH, br. 33/19, 58/19

²⁶ Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 9/18, 2/19 i 15/19

U skladu s odredbama Odluke o mjerilima, Zavod je sklopio ugovore sa apotekama za period od 1. 1. 2020. do 31. 3. 2020. godine po cijeni za realizovane recepte u iznosu od 1,70 KM, shodno Odluci upravnog odbora od 31. 12. 2019 godine. Nakon pregovora sa Kantonalnom farmaceutskom komorom, naknada za realizovane recepte je novom Odlukom Upravnog odbora od 16. 3. 2020. godine utvrđena u iznosu od 1,75 KM, te su sklopljeni novi ugovori sa apotekama na period od 1. 4. do 31. 12. 2020. godine. Fakturisanje troškova lijekova vršilo se po cijenama koje su utvrđene važećom Odlukom o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda, koja je bila na snazi sve do 20. 3. 2021. godine, a naknade u skladu sa važećom Odlukom Upravnog odbora.

Propisivanje lijekova sa utvrđene liste za potrebe osiguranika ljekari vrše preko aplikacije e-recept. Propisani lijek se evidentira u ugovornoj apoteci i Zavodu, sa svim pratećim podacima o nadležnom ljekaru koji ga je propisao i nadležnoj ustanovi primarne zdravstvene zaštite (Dom zdravlja), imenom i prezimenom osiguranika pacijenta, njegovim JMBG-om, te nazivom pripadajuće zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite, sa potpunim uvidom u elektronski zdravstveni karton osiguranika.

U skladu s članom 29. Odluke o mjerilima, kontrolu propisivanja i potrošnje lijekova na recept vrši Zavod i zdravstvene ustanove koje provode primarnu zdravstvenu zaštitu. Domovi zdravlja obavezni su vršiti kontrolu propisivanja i potrošnje lijekova po vrsti, obimu i šiframa doktora. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrdili smo da Služba za kontrolu u Zavodu (kontrolori receptata) vrši kontrolu dostavljenih faktura apoteka, usaglašavanje elektronske i papirne forme fakture, te pojedinačni pregled ispravnosti svakog recepta u skladu sa načinom propisivanja i izdavanja lijekova utvrđenog Odlukom Vlade Kantona o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona. Pregledane fakture potpisom ovjerava kontrolor, koje se potom likvidiraju i dostavljaju na knjigovodstveno evidentiranje u Službu za finansijsko-računovodstvene poslove.

Potrošnja lijekova prati se putem aplikacije e-recept na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou za sve ugovorne zdravstvene ustanove, te se utvrđuju eventualna prekoračenja i uštede u odnosu da iznose utvrđene ugovorima. U skladu sa članom 17. Odluke o listi lijekova Zeničko-dobojskog kantona, komisije formirane pri ugovornim zdravstvenim ustanovama vršile su kontrolu propisivanja lijekova ovlaštenih ljekara u zdravstvenoj ustanovi, te sačinjene izvještaje o radu i uočenim propustima.

Zavod je u toku 2020. godine domovima zdravlja koji su iskazali prekoračenje ugovorene potrošnje slao periodična upozorenja pozivajući se na zakonske propise kojima je definisano propisivanje lijekova sa liste, te zahtjeve za postupanje u kojima se traži provjera i kontrola propisivanja lijekova sa lista po doktorima koji su imali najveći udio u prekoračenju potrošnje lijekova te zdravstvene ustanove. Ugovorne zdravstvene ustanove dostavile su blagovremena izjašnjenja i izvještaje o radu sa analizom traženih stavki. Prema pismenom obrazloženju, usljed pandemije nisu vršene terenske kontrole potrošnje lijekova u zdravstvenim ustanovama za primarnu zdravstvenu zaštitu, kako je bila praksa u prethodnom periodu, nego je kontrolu elektronski vršila ovlaštena doktorica koja ima pristup elektronskim zdravstvenim kartonima svih osiguranika. U skladu s izvještajima o propisanim lijekovima, te uvidom u zdravstvenu anamnezu svakog osiguranika i zdravstvenu dokumentaciju koja je unesena u modul e-recepta, vršena je kontrola opravdanosti propisivanja određenih lijekova. **U skladu s članom 11. Odluke Vlade Kantona o listi lijekova, Zavod je bio u obavezi u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Odluke donijeti poseban pravilnik kojim se propisuje postupak izdavanja, oduzimanja i privremenog oduzimanja šifre propisivanja lijekova ljekarima kod kojih se kontrolom utvrdi da ne propisuju lijekove sa Liste sa važećim kriterijima, ali Upravni odbor je navedeni pravilnik donio tek 31. 8. 2020. godine, što nije u skladu s odredbama Odluke Vlade Kantona.**

Prema članu 8. Pravilnika, Direktor je u oktobru 2020. godine imenovao Komisiju za kontrolu poštivanja kriterija za propisivanje lijekova sa Liste lijekova, koja je vršila terensku kontrolu u određenim domovima zdravlja, prilikom koje su konstatovani značajni propusti u radu ovlaštenih doktora u dijelu poštivanja zakonskih okvira za propisivanje lijekova sa liste. Shodno odredbama Pravilnika, izdata su pismena upozorenja sa periodom provjere od 180 dana. Uvidom u kvartalni izvještaj Stručne službe Zavoda o potrošnji lijekova u 2021. godini utvrđeno je smanjenje periodičnih prekoračenja u odnosu na 2020. godinu.

Prema članu 31. Odluke o mjerilima od 1. 1. 2020. godine, 20% prekoračenja potrošnje lijekova u odnosu na opredijeljena sredstva snose zdravstvene ustanove, a 80% pada na teret sredstava Zavoda. U slučaju da se ostvare uštede u potrošnji lijekova, kompletan iznos uštede se ustupa zdravstvenim ustanovama, a obračun prekoračenja potrošnje vrši se na kraju poslovne godine. Postupajući po navedenom članu Odluke, Upravi odbor je 16. 2. 2021. godine donio Odluku kojom se prekoračenja ugovorene potrošnje lijekova u ukupnom iznosu od 1.990.356 KM evidentira na teret Zavoda, dok se iznos od 497.589 KM evidentira na teret zdravstvenih ustanova koje su prekoračile ugovorom odobrene iznose za lijekove, te je isto knjigovodstveno evidentirano sa 31. 12. 2020. godine.

Prema završnom računu, pripadajući iznos prekoračenja (497.589 KM) evidentiran je kao umanjeње obaveza prema zdravstvenim ustanovama koje su ostvarile prekoračenja, u skladu sa odredbama zaključenih ugovora sa zdravstvenim ustanovama za 2020. godinu. To je i potvrđeno izvodima otvorenih stavki zdravstvenih ustanova sa 31. 12. 2020. godine.

Nakon umanjenog iznosa troškova lijekova od 497.589 KM na teret zdravstvenih ustanova, i pored uspostavljenog sistema kontrola utvrđena su prekoračenja u potrošnji lijekova sa liste za 2020. godinu u ukupnom iznosu od 896.985 KM, koja su pokrivena Internim preraspodjelama Finansijskog plana za 2020. godinu.

Preporuka:

- *nastaviti aktivnosti na kontinuiranoj kontroli potrošnje i kontroli propisivanja lijekova sa Esencijalne liste, kako bi se omogućila racionalnija potrošnja lijekova i smanjili troškovi lijekova koji padaju na teret Zavoda.*

Troškovi ortopedskih pomagala i drugih medicinskih pomagala iskazani su u iznosu od 4.570.918,00 KM, što je 71,42% planiranih sredstava i manje za 1.107.317,00 KM ili 19,5% u odnosu na 2019. godinu. Ortopedske sprave i pomagala se odobravaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja po prijedlogu ljekara specijaliste osiguranog lica.

Pravo na ortopedska, optička i druga pomagala propisano je članom 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju, a način i uslovi ostvarivanja tih prava Odlukom o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka,²⁷ koja je u primjeni od 21. 9. 2018. godine.

Zavod je 4. 12. 2019. godine u okviru aktivnosti na pripremi ugovora za snabdijevanje osiguranih lica Zeničko-dobojskog kantona sa medicinskim sredstvima-ortopedskim i drugim pomagala uputio poziv za dostavu dokumentacije svim ugovornim ortopedskim kućama za zaključivanja ugovora u 2020. godini. U periodu od 1. 1. do 31. 3. 2020. godine nabavu pomagala osiguranici su vršili u ortopedskim kućama, sa kojima je Zavod zaključio ugovore o isporuci pomagala po važećem cjenovniku iz 2018. godine uz provođenje daljih aktivnosti na pregovaranju novih cijena za pružanje ugovornih usluga. Odlukom Upravnog odbora od 1. 4. 2020. godine usvojen je novi cjenovnik kojim su cijene pomagala smanjene za 5-10% bez promjene vrste i kvaliteta pomagala. Sve ugovorne ortopedske kuće dale su pismenu izjavu kojom se obavezuju na poštivanje novog cjenovnika, uz napomenu da neće tražiti doplatu od osiguranika za nabavku standardnih pomagala iz utvrđenog Cjenovnika.

U prilogu faktura ortopedskih kuća su ovjerene potvrde ljekara o potrebi za ortopedskim pomagalom, te ovjerene potvrde Zavoda na kojima su naznačene šifre i cijena standardnog ortopedskog pomagala čiju nabavku refundira Zavod u skladu sa važećim cjenovnikom.

Rješenjem Direktora od 28. 5. 2020. godine imenovana je četveročlana Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranih lica koja, između ostalih, razmatra i zahtjeve za refundaciju i sufinansiranje nabavke ortopedskih pomagala. Direktor je u oktobru 2020. godine donio Procedure za pripremu zahtjeva za navedenu Komisiju te Procedure odobravanja zaprimljenih zahtjeva za nabavku ortopedskih i drugih pomagala, liječenju van kantona, entiteta, nabavci lijekova po posebnom odobrenju i lijekova za ležeće pacijente u ugovornim kliničkim centrima te refundaciju sredstava ta plaćene zdravstvene usluge. Uvidom u uzorkovanu dokumentaciju, nismo utvrdili nepravilnosti.

²⁷ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 10/18

Izdaci za liječenje u inostranstvu po međunarodnim ugovorima iskazani su u iznosu od 96.330 KM. Izdaci se odnose na „Međusobni obračun stvarnih troškova“ sa Republikom Hrvatskom, Republikom Slovenijom, Srbijom i Republikom Austrijom po osnovu Međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju između BiH i drugih država potpisnica. **Nije nam prezentiran usaglašen izvod otvorenih stavki po međunarodnim ugovorima sa Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH.**

Kontrola izvršenja programa zdravstvene zaštite

U skladu sa tačkom XXIII Jedinstvene metodologije, predmet kontrole u provođenju Programa zdravstvene zaštite o pružanju zdravstvenih usluga iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (u daljem tekstu: Program) su između ostalog: pridržavanje zakonskih i podzakonskih propisa, ugovornih odredbi i općih akata Zavoda, izvršavanje ugovornih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, tačnost podataka, koji se dostavljaju Zavodu i evidentiraju u knjigovodstvenim evidencijama, kao i namjensko trošenje ugovorenih sredstava za provođenje zdravstvene zaštite. Tačkom XXIV Jedinstvene metodologije definisano je da kontrolu izvršenja zaključenih ugovora o Programu, vrše zavodi zdravstvenih osiguranja kontrolom ugovorenih zdravstvenih usluga i programa. Također je tačkom XXV definirano da se kontrola ostvaruje pregledom materijalno-finansijske i medicinske dokumentacije, te neposrednim uvidom u rad i dokumentaciju zdravstvene ustanove. Kontrola se obavlja na osnovu utvrđenog plana i programa i po nalogu direktora. Istom je propisana i forma izvještaja o izvršenoj kontroli, kao i kome se isti dostavlja. Zaključenim ugovorima je regulisano da zdravstvene ustanove pruže punu saradnju Zavodu u procesu monitoringa i evaluacije ugovora u skladu sa načelima Jedinstvene metodologije bez preciziranja obaveza zavoda po tačkama XXIII i XXV Jedinstvene metodologije.

Članom 15. Odluke o mjerilima, definisano je da Zavod, odnosno ustanova koju Zavod odredi, ima pravo kontrole izvršenja zaključenih ugovora o pružanju zdravstvenih usluga. U skladu sa zaključenim ugovorima definisano je da Zavod ili drugi organ kojeg imenuje, imaju pravo kontrole provođenja svih obaveza iz ugovora a s mogućnošću umanjenja sredstava iz mjesečnih tranši do iznosa nenamjenski utrošenih sredstava. U Zavodu je u Službi za sprovođenje zdravstvenog osiguranja i analitičko-planske poslove u okviru grupe poslova kontrole sistematizovano šest radnih mjesta „kontrolora izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama“ (u daljem tekstu: Kontrolori). U opisu poslova kontrolora izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama su da obavljaju: kontrolu izvršenja ugovora sa zdravstvenim ustanovama; kontrolu naplate neposrednog učešća osiguranih lica za zdravstvene usluge za osiguranike koji nisu uplatili premiju osiguranja; kontrolu primjene premije osiguranja, sastavljanju mjesečnih izvještaja o izvršenim kontrolama i dr. poslove. Na 31. 12. 2020. godine u Zavodu su bila zaposlena dva kontrolora.

Direktor Zavoda je 7. 1. 2020. donio Opći plan kontrole ugovora o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama (u daljem tekstu: Opći plan kontrole). Predmeti kontrole ugovora su: pridržavanje zakonskih i podzakonskih propisa, ugovornih odredbi i općih akata Zavoda; namjensko trošenje ugovorenih sredstava za provođenje zdravstvene zaštite i izvršavanje ugovorenih obaveza u vezi pružanju zdravstvene zaštite osiguranih lica. Na osnovu Općeg plana sačinjeni su operativni planovi kontrole ugovora o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite za svaki dom zdravlja i bolnicu. Općim planom kontrole zaposlenici Zavoda Kontrolori su bili u obavezi vršiti navedene kontrole u zdravstvenim ustanovama i nakon obavljenih kontrola sačinjavati izvještaje o provedenim aktivnostima. Također, i u sačinjenim operativnim planovima kontrole zdravstvenih ustanova za 2020. godinu sadržani su zadaci Kontrolora kao i metodologija rada. S tim u vezi, u Planu rada Zavoda za 2020. godinu planiran je kontinuiran nadzor nad izvršenjem ugovorenih obaveza sa zdravstvenim ustanovama na način direktnog obilaženja ustanova, uvidom u njihov rad, kontroli izvršenja posebno postavljenih zadataka uz davanje pismenih i usmenih upozorenja kao i sastavljanja izvještaja za Upravni odbor Zavoda, Kantonalno ministarstvo zdravstva i ugovorene zdravstvene ustanove. Kontrolori Zavoda u toku 2020. godine nisu **provodili kontrolu u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama zbog proglašenja epidemije COVID-19 i zbog toga nisu sačinjavani izvještaji o provedenim kontrolama.** Stručni kolegij Zavoda je tek 30. 10. 2020. godine donio zaključak da se zbog pogoršane epidemiološke situacije na Kantonu i povećanog rizika po život i zdravlje radnika u zdravstvenim ustanovama prolongiranju kontrole zaposlenika Zavoda u zdravstvenim ustanovama do poboljšanja situacije. Do tog Zaključka stručnog kolegija Zavoda, kontrolori nisu pisanim dokumentom bili oslobođeni provođenja kontrola u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama.

S obzirom da Kontrolori u toku 2020. godine nisu provodili kontrolu u domovima zdravlja, zavodima i bolnicama, Zavod je kreirao setove anketnih listića prilagođenih ugovornom nivou zdravstvene zaštite svake zdravstvene ustanove, koje je poslao zdravstvenim ustanovama, te prikupljene podatke od zdravstvenih ustanova sortirao, analizirao, obradio i sačinio izvještaj o obavljenoj kontroli izvršenja zaključenih ugovora po programima zdravstvene zaštite u pružanju zdravstvenih usluga iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za 2020. godinu. Upravni odbor je usvojio izvještaj 25. 3. 2021. godine u kojem se u zaključku navodi da se zbog limitiranosti postojećeg bolničkog informacionog sistema Kantonalne bolnice Zenica nije moglo doći do potpunih podataka o izvršenju ugovorenih programa. Zaključeno je da su zdravstvene ustanove pružale zdravstvene usluge u skladu sa ugovorenim obavezama u 2020. godini. Zbog aktuelne epidemiološke situacije u 2020. godini dolazilo je do prolongiranja pružanja zdravstvenih usluga tzv. „hladnog programa“ ali i pojava evidentnog opterećenja pojedinih službi zbog epidemiološke situacije. Također, u Bolnici Zenica postoje liste čekanja za „hladni program“ u periodu od 30 dana do 60 dana. Konstatovan je i nedostatak doktora specijalista pojedinih specijalizacija u nekim manjim općinama, što je za posljedicu imalo slabiju dostupnost zdravstvene zaštite. U istom izvještaju su u cilju unapređenja funkcionisanja zdravstvenog sistema dati sljedeći prijedlozi: da se provede istraživanje o zadovoljstvu osiguranika i dostupnosti zdravstvene zaštite; utvrde rizici nepružanja ili djelimičnog pružanja ugovorenih usluga; izvrši procjena rizika za provođenje ugovora; nastavi proces doedukacije kadra u timovima porodične medicine i dr.

Tokom 2020. godine Zavod nije vršio kontinuirano praćenje i kontrolu izvršenja ugovorenih obaveza, u skladu s Planom rada Zavoda za 2020. godinu, Općim planom kontrole i članom 15. Odluke o mjerilima i članom 22. zaključenih ugovora o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite sa zdravstvenim ustanovama.

U zaključenim ugovorima sa zdravstvenim ustanovama je definisano da zdravstvene ustanove Institutu dostavljaju izvještaje o izvršenim zdravstvenim uslugama (na propisanim obrascima), kao i da Institut izvrši obradu izvještaja i iste dostavi Zavodu. Institut je Zavodu dostavio izvještaje o zdravstvenim uslugama, bolestima, stanjima i povredama u primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti za period 1. 1. - 31.12. 2020. godine.

Preporuka:

- *provoditi kontinuiranu kontrolu i praćenje izvršenja ugovorenih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, u skladu sa zaključenim ugovorima, Programom rada Zavoda i ostalim pratećim zakonskim i internim aktima.*

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Izdaci za tekuće transfere iskazani su u iznosu od 8.542.594 KM i u odnosu na plan ostvareni su manje za 6.027.406 KM ili 58,63% planiranih sredstava. U strukturi tekućih transfera na refundaciju naknada bolovanja preko 42 dana odnosi se 6.765.856 KM, lijekove koji nisu na listi 782.417 KM, tekući transfer Zavodu za borbu protiv ovisnosti Kantona 293.810 KM, potpomognutu oplodnju, genetska ispitivanja i PET/CT 391.657 KM, ustupljenu participaciju 189.440 KM, refundaciju troškova liječenja u inostranstvu 97.242 KM i tekuće transfere zdravstvenim ustanovama 22.172 KM.

Rashodi po osnovu refundacija naknada bolovanja preko 42 dana su iskazani u iznosu od 6.765.856,00 KM ili 58,83% planiranih sredstva, što je manje za 6.266.163,00 KM ili 48,08% u odnosu na isti period prošle godine. Pravilnikom o refundaciji naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad na teret sredstava Zavoda, koji je donio Upravni odbor 2013. godine, uređuje se način i postupak ostvarivanja prava na naknadu plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad. Shodno Pravilniku, Zavod je refundirao 80% iznosa osnovice za naknadu plaće i iznos obračunatih i uplaćenih doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje iz osnovice. Za osnovicu se uzimala plaća osiguranika isplaćena u prethodnom mjesecu prije nastupanja slučaja, na osnovu kojeg osiguranik stiče pravo na naknadu. Upravni odbor je na sjednici održanoj 23. 3. 2020. godine usvojio novi Pravilnik o refundaciji naknade plate za vrijeme privremene spriječenosti za rad na teret sredstava Zavoda kojim je maksimalan iznos koji se refundira utvrđen u iznosu od 80% osnovice za naknadu plaće (ili u posebnim slučajevima 100%), a za osnovicu se koristi podatak o prosječnoj neto plati osiguranika isplaćenoj u posljednjih šest mjesecu prije nastupanja privremene spriječenosti za rad, ne

uzimajući u obzir mjesec koji prethodi mjesecu u kojem je nastupila privremena spriječenost za rad a maksimalno do visine prosječne neto plaće u Federaciji BiH ostvarene u periodu od I-XII mjeseca iz prethodne kalendarske godine. Ukoliko osiguraniku nije isplaćivana plaća u posljednjih šest mjeseci, najviši iznos koji će zavod refundirati je od 80% posljednje objavljene prosječne plaće kantona, a ne više od 80% iznosa neto plaće koja je osiguraniku isplaćena u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome je nastupila privremena spriječenost za rad.

Najniži iznos naknade plaće koju Zavod refundira je najniža neto plaća utvrđena Općim kolektivnim ugovorom na teritoriji Federacije BiH, a ne više od iznosa koji je Poslodavac isplatio osiguraniku u mjesecu koji prethodi mjesecu kada je nastupila privremena spriječenost za rad. U skladu sa članom 9. navedenog Pravilnika, Direktor Zavoda je 2. 6. 2020. godine donio Uputstvo o postupku obrade zahtjeva za refundaciju naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad kojim je definisan postupak podnošenja i obrade zahtjeva, obračun i isplata naknade, obrazac Zahtjeva i propisani obrasci koji se prilažu uz Zahtjev, Evidencioni list u kojem se vodi evidencija o svim odobrenim zahtjevima na nivou Poslovnice Zavoda te elektronsko vođenje evidencije u aplikaciji HCFIS.

Novim Pravilnikom o refundaciji naknade plaća za bolovanje preko 42 dana izjednačen je način obračuna naknade koja se refundira poslodavcima u Zeničko-dobojskom kantonu sa obračunom u drugim kantonima u Federaciji BiH.

Na poziciji obaveza po osnovu refundacije naknada bolovanja preko 42 dana na 31. 12. 2020. godine iskazan je iznos 1.179.408 KM sa dospijanjem do 60 dana. Uvidom u prezentirane uzorke nismo konstatovali nepravilnosti.

Lijekovi po posebnom odobrenju iskazani su u iznosu od 782.417,00 KM. Lijekovi po posebnom odobrenju su lijekovi koji se ne nalaze na pozitivnoj listi lijekova, a odobravaju u skladu sa Odlukom o utvrđivanju liste lijekova po posebnom odobrenju prema Odluci Vlade Zeničko-dobojskog kantona²⁸, a na osnovu medicinskih dokaza za određena dijagnostična stanja najčešće se odobravaju: specijalna hrana za oboljele od celijakije i fenilketonurije hormon rasta, ampule Clexanea, itd. Lijekove po posebnom odobrenju odobrava Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranih lica Zeničko-dobojskog kantona. Komisija za razmatranje zahtjeva osiguranih lica postupuje po svakom pojedinačnom zahtjevu i daje svoje mišljenje odnosno Odluku na osnovu koje se odobrava ili odbija refundacija odnosno nabavka lijekova po posebnom odobrenju prema dostavljenoj Ljekarskoj dokumentaciji. Prilikom utvrđivanja iznosa koji se odobrava odnosno refundira, Komisija priznaje iznos maksimalne veleprodajne cijene utvrđene Tarifnikom na nivou BiH uvećanog za maržu u iznosu 16% i PDV 17% odnosno iznos prema dostavljenim računima u zavisnosti šta je niže. Evidencija zaprimljenih i riješenih zahtjeva lijekova po posebnom odobrenju se vodi elektronski sa iskazanim datumima zaprimanja zahtjeva, donošenja zasjedanja komisije, te datum Rješenja Komisije. Uvidom u iste kao i pojedinačne uzrokovane predmete, nisu uočene nepravilnosti te je konstatovano da se navedeni predmeti rješavaju sa periodom od podnošenja zahtjeva do isplate ne dužim od 60 dana.

Za lijekove koji se ne nalaze na listi lijekova po posebnom odobrenju a finansiranje istih nije regulisano ni jednim drugim zakonskim propisom, Zavod formira listu čekanja i vrši refundaciju troškova po priloženoj Ljekarskoj dokumentaciji i računima u skladu sa finansijskim mogućnostima. U skladu sa Poslovníkom o radu Komisije za razmatranje zahtjeva osiguranih lica Zeničko-dobojskog kantona prilikom razmatranja zahtjeva osiguranih lica za odobravanje lijekova sa Liste lijekova po posebnom odobrenju Komisija uzima u obzir životnu dob osiguranika, zdravstveno stanje pacijenta i težina oboljenja, cijena lijeka i da se lijek ne nalazi ni na jednoj važećoj listi lijekova Kantona niti je njegovo finansiranje regulisano nekim drugim zakonskim kriterijem.

Na kraju svake godine, Komisija u zavisnosti od raspoloživih finansijskih sredstava predviđenih za tu namjenu, razmatra predmete koji se nalaze na listi čekanja i prema gore navedenim kriterijima donosi odluku o odobravanju sredstava za refundaciju u maksimalnom iznosu do 5.000 KM.

Zaključno sa 31. 12. 2020. godine svi predmeti sa liste čekanja su riješeni.

²⁸ „Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 9/18

Troškovi liječenja u inostranstvu u 2020. godini iskazani su u ukupnom iznosu od 97.241 KM. Od ukupnih troškova 71.125 KM se odnosi na troškove liječenja u inostranstvu a preostali dio se odnosi na troškove liječenja van kantona u BiH a u slučajevima hitnog pružanja medicinske pomoći.

Odlukom o utvrđivanju kriterija i načina ostvarivanja prava osiguranih lica na liječenje u inostranstvo od 18. 9. 2019. godine (u daljem tekstu: Odluka o utvrđivanju kriterija) utvrđeni su uslovi po kojima bi osigurano lice moglo ostvariti prava na priznavanje dijela troškova liječenja u inostranstvu na teret sredstava Zavoda. U istoj Odluci o utvrđivanju kriterija navedeno je da Zavod učestvuje i direktnim troškovima liječenja prema originalnoj fakturi zdravstvene ustanove koja je provela liječenje u procentu od 30% do maksimalnog iznosa od 60.000 KM. Formirana je tročlana komisija, na osnovu čijeg mišljenja direktor donosi rješenje o priznavanju ili ne priznavanju učešća dijela troškova liječenja u inostranstvu.

Na osnovu uzorkovane dokumentacije uočeni su propusti koji nisu u skladu sa definisanim uslovima Odluke o utvrđivanju kriterija za sticanje prava na priznavanje dijela troškova liječenja na teret Zavoda: da su potvrde da liječenje nije moguće u BiH pribavljene naknadno poslije obavljenih zahvata a u Odluci o utvrđivanju kriterija definisano je da se ova potvrda izdaje prije odlaska u inostranstvo; pojedine odobrene zahtjeve potpisivao je samo jedan doktor specijalista umjesto najmanje dva doktora specijalista kako je propisano Odlukom o utvrđivanju kriterija; zahtjevi za priznavanje učešća od strane osiguranika su dostavljani nakon utvrđenog roka za predaju a prema Odluci o utvrđivanju kriterija rok za predaju 60 dana od dana završetka liječenja. Na navedeno je ukazano i u Izvještaju o obavljenoj reviziji liječenja u inostranstvu koju je sačinio interni revizor Zavoda u decembru 2020. godine.

Preporuka:

- **osigurati dosljednu primjenu odredbi Odluke o utvrđivanju kriterija i načina ostvarivanja prava osiguranih lica na liječenje u inostranstvu.**

Troškovi za potpomognutu oplodnju, PET/CT dijagnostika i dr. u 2020. godini iskazani su u ukupnom iznosu od 391.657 KM. Direktor je donosio rješenja na osnovu prijedloga komisije Zavoda a u skladu sa Odlukom Zavoda o sufinansiranju određenih zdravstvenih usluga na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja od 18. 9. 2019. godine.

Tekući transfer JZU Zavodu za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 293.810 KM za nabavku lijeka Metadone i Suboksone na osnovu Aneksa A Okvirnog dogovora o sufinansiranju projekta i Sporazuma o sufinansiranju između razvojnog programa UNDP i Zeničko-dobojskog kantona (Ministarstvo zdravstva Kantona, Zavoda i JZU Zavodu za bolesti ovisnosti Kantona) potpisanog 9. 12. 2016. godine te sporazuma o finansiranju između UNDP-a i JZU Zavodu za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojskog kantona potpisanog 10.2.2020. godine.

6.1.2.4 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 185.254 KM, što je u odnosu na planirana sredstva (2.337.000 KM) izvršenje od 8%. Struktura iskazanih izdataka je sljedeća: kompjuterska oprema 67.916 KM, uredski strojevi 34.352 KM, motorno vozilo 63.500 KM, stalna sredstava u obliku prava (licence) 17.253 KM, strojevi i uređaji (1.433 KM) i nabavka opreme za prenos podataka i glasa (195 KM).

Finansijskim planom i Planom javnih nabavki za 2020. godinu planiran je i iznos od 1.500.000 KM za nabavku softvera za integralni zdravstveni JIS u Zeničko-dobojskom kantonu, koji nije realizovan u 2020. godini niti je pokrenuta procedura javne nabavke (što je detaljnije objašnjeno u tački 8.1. Izvještaja).

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2020. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi: prihodi i primici ostvareni u iznosu od 188.845.285 KM i rashodi i izdaci od 188.071.940 KM. Finansijskim izvještajima na 31. 12. 2020. godine iskazan je akumulirani višak prihoda nad rashoda u iznosu od 1.842.702 KM. Odlukom Upravnog odbora Zavoda od 26. 2.2021. godine iznos od 1.000.000 KM se izdvaja u zakonske rezerve, a ostatak viška prihoda nad rashodima sa 31. 12. 2020. godine u iznosu 842.702 KM će se koristiti za tekuće namjene.

Uvidom u dokumentaciju Zavod je tokom 2020. godine knjigovodstveno evidentirao povrate pogrešno uplaćenih doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u iznosu 18.581 KM (dugovno) i refundacije bolovanja u iznosu 94.650 KM (potražno) na kontu neraspoređenog viška prihoda i rashoda, iako se na istom vrši knjiženje viška prihoda nad rashodima, odnosno viška rashoda nad приходima pri zatvaranju konta na kraju godine.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Novčana sredstva na transakcijskim računima na 31. 12. 2020. godine, iznosila su 17.857.62 KM dok je na blagajni gotovina iznosila 349 KM.

Depozitni, transakcijski i podračun za blagajničko poslovanje otvoreni su kod ASA banke d.d. Sarajevo, sa kojom je 29. 10. 2020. godine Zavod zaključio Ugovor o pružanju bankarskih usluga bez naknade na osnovu provedenog poziva za dostavljanje prijave za pružanje usluga od strane poslovne banke bez naknade od 24.9.2020. U prethodnom periodu, Zavod je poslovao preko iste banke (ranija Investiciono-komercijalna banka d. d. Zenica) po osnovu ugovora iz 2016. godine. Depozitni račun otvoren je za prikupljanje doprinosa za zdravstveno osiguranje, dok je transakcijski račun otvoren za redovno poslovanje.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu 3.239.263 KM. U strukturi kratkoročnih potraživanja najznačajnija su potraživanja: za unaprijed plaćenu robu i usluge-avansi 1.087.941 KM, od Zavoda za osiguranje i reosiguranje FBiH na osnovu stvarnih troškova (Ino-osiguranje) 849.528 KM, na osnovu regresnog postupka 816.703 KM, od doprinosa za nezaposlene osobe od Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona 301.680 KM, za pripravnike od biroa za zapošljavanje 116.866 KM, od Vlade Zeničko-dobojskog kantona 42.047 KM i od domova zdravlja za plaćenu participaciju 18.812 KM

Potraživanja na osnovu regresnog postupka iskazana su u iznosu od 816.703 KM i odnose se na potraživanja Zavoda u skladu sa članovima 66. i 71. Zakona o zdravstvenom osiguranju, prema kojima Zavod je obavezan zahtijevati naknadu prouzrokovane štete od lica koje je prouzrokovalo bolest, povredu ili smrt osiguranog lica, kao i naknadu štete kada je ista nastala upotrebom motornog vozila, neposredno od pravnog lica za osiguranja imovine i lica, kod koga je štetnik sklopio ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima. Upravni odbor Zavoda je 7. 2. 2007. godine donio Odluku, prema kojoj fakturisane troškove zdravstvene zaštite uzrokovane saobraćajnim nesrećama, tučama i drugim slučajevima, gdje se vodi regresni postupak, Zavod priznaje u visini od 50% i doznava u vidu granta odgovarajućoj bolnici sa područja Kantona a za ostale zdravstvene ustanove, koje nisu sa područja Kantona, su plaćane u 100% iznosu. U istim iznosima Zavod je iskazivao potraživanja na osnovu regresnih postupaka, bez obzira da li su ispunjeni uslovi za naplatu od trećih lica, kao i da li se može pokrenuti regresni postupak. **Po Odluci iz 2007. godine, Zavod na 31. 12. 2020. godine ima iskazana potraživanja u iznosu od 227.575 KM. Nije nam prezentiran dokument koji bi potvrdilo da je izvršena detaljna analiza opravdanosti iskazanih potraživanja na osnovu regresnih postupaka iz ranijih perioda po odluci iz 2007. godine.**

Novom odlukom o načinu fakturisanja i plaćanja u pravnim stvarima regresnog postupka koju je Upravni odbor donio 18. 6. 2018. godine, Zavod prihvata fakture zdravstvenih ustanova sa područja Zeničko-dobojskog kantona po osnovu regresnog postupka za iznose veće od 200 KM. Zavod po dobivanju faktura od zdravstvenih ustanova izvrši prethodnu analizu da li se ima pravni osnov za pokretanje regresnog postupka. Ukoliko se utvrdi da nema pravnog osnova za pokretanje regresnog postupka, Zavod vraća fakture zdravstvenim ustanovama uz pismeno obrazloženje razloga neosnovanosti pokretanja regresnog postupka. Za fakture za koje se utvrdi opravdanost vođenja regresnog postupka, zdravstvene ustanove Zavodu umanjuju mjesečnu fakturu za ugovoreni paušal. Po istoj odluci Upravni odbor Zavoda na kraju svake godine donosi odluku o procentu iznosa regresnog duga koji će biti ustupljen zdravstvenoj ustanovi koja je izvršila uslugu. Upravni odbor je donio Odluku o obračunu 50% sredstava od naplaćenog prihoda po osnovu regresnog postupka u 2020. godini Bolnici Zenica u iznosu 11.766 KM.

Po odluci od 18. 6. 2018. godine, Zavod na 31. 12. 2020. godine ima iskazana potraživanja za zdravstvene ustanove u Kantonu u iznosu od 488.644 KM i za zdravstvene ustanove van kantona u iznosu od 100.484 KM.

Prezentirani su nam tabelarni pregledi otvorenih regresnih postupaka u kojima su navedeni osnovni podaci: fakture, iznos fakture, ime osiguranika i u nekim slučajevima status regresnog postupka. Iz prezentiranih pomoćnih evidencija o regresnim postupcima konstatovali smo da ne sadrže cjelovite podatke o broju i vrsti zaprimljenih predmeta po dospelosti, pokrenutih i realizovanih regresnih postupaka kao ni potpune podatke o osnovu i statusu regresnih postupaka. Prema dostavljenim uzorcima iskazanih potraživanja po regresnim postupcima nismo se uvjerali da su potraživanja iskazana na osnovu validne knjigovodstvene isprave (nakon poduzetih svih radnji za pribavljanje dokumentacije za provođenje regresnog postupka i poduzetih vansudskih i sudskih postupaka) prema Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Iz dostavljenih tabelarnih pregleda otvorenih regresnih postupaka na 31. 12. 2020. godine ne može se potvrditi da se vodi adekvatna i sveobuhvatna evidencija o regresnim postupcima iz prethodnog i tekućeg perioda (posebno potraživanja po osnovu Odluke iz 2007. godine), kao ni potpuna evidencija o poduzetim aktivnostima u vezi naplate i trenutnom statusu regresnih postupaka (naročito onih koji se odnose na više budžetskih perioda). Također, popisna komisija nije sa 31. 12. 2020. godine izvršila popis potraživanja po regresnim postupcima, niti je sačinila informaciju o statusu ovih potraživanja.

Tokom 2020. godine izvršen je otpis potraživanja u ukupnom iznosu od 88.049 KM. Na osnovu informacija o nenaplativim potraživanjima regresnog duga od strane Službe za pravne i opće poslove evidentiran je otpis u poslovnim knjigama Zavoda. Dati su pregledi potraživanja koja su predložena za otpis i razlozi otpisa. Otpisana potraživanja datiraju iz perioda od 2015. -2018. godine. Prema navedenom, može se zaključiti da je u prethodnom periodu Zavod vršio plaćanja faktura, a da prethodno nisu bili ispunjeni uslovi za provođenje regresnog postupka u skladu s Internim procedurama. Plaćene fakture evidentirane su na poziciji potraživanja, iako su zbog nespunjevanja uslova za provođenje regresnog postupka predstavljale trošak Zavoda u pripadajućem obračunskom periodu. Ističemo da u izvještaju o izvršenju Finansijskog plana Zavoda za 2020. godinu nije navedeno da je izvršen otpis potraživanja na osnovu regresnih postupaka. Također, uvidom u izvještaj o izvršenom popisu potraživanja za 2020. godinu nije izvršena analiza naplativosti potraživanja po regresnom postupku, koja datiraju iz ranijeg perioda. Treba imati u vidu da iskazana potraživanja zastarijevaju u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u roku od pet godina, ne računajući do kraja godine u kojoj je dospjela obaveza potraživanja.

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge – avansi iskazana su u iznosu od 1.087.941 KM i odnose se na potraživanja za pretplaćene lijekove sa Esencijalne liste od Doma zdravlja Zenica. Navedena potraživanja su nastala na osnovu ranije zaključenih ugovora Zavoda sa Domom zdravlja Zenica o isporuci lijekova sa Esencijalne liste, prema kojima je Dom zdravlja ispostavljao Zavodu fakture za isporučene lijekove. Prema važećoj Odluci o mjerilima zaključivanja ugovora Zavoda sa zdravstvenim ustanovama iz ranijih perioda, ustanove apotekarske djelatnosti su vršile fakturiranje izdatih lijekova domovima zdravlja, koji su vršili kontrolu propisivanja i izdavanja lijekova. Zavod je doznačavao domovima zdravlja mjesečne tranše za lijekove. U skladu sa članom 26. nove Odluke o mjerilima i kriterijima zaključivanja ugovora Zavoda sa zdravstvenim ustanovama iz 2019. godine, promijenjena je dotadašnja praksa rada i nabavka lijekova sa Esencijalne liste se počela direktno ugovarati sa ustanovama apotekarske djelatnosti.

Utvrđeno je da je navedeni iznos pretplate za izdane lijekove nastao zaključivanjem ugovora o ustupanju potraživanja (cesija) između Zavoda, Doma zdravlja Zenica, apoteka i veletrgovlja. Tako je konstatovano da je na 31. 10. 2015. godine iznos pretplate iznosio 1.554.202 KM, iako je u tom periodu Zavod zaključio ugovore direktno sa apotekama i nije bilo fakturiranja za lijekove od strane Doma zdravlja Zenica. Prema zaključenim cesijama, Zavod je obaveze prema Domu zdravlja Zenica, prenosio u najvećem broju slučajeva na veletrgovlju, prema kojima je izmirivao utvrđene obaveze. Prema Protokolu zaključenom između Zavoda i Doma zdravlja Zenica 16. 9. 2016. godine, angažovan je sudski vještak ekonomske struke, sa zadatkom da utvrdi iznos međusobnih obaveza i potraživanja. Prema nalazu vještaka od 10. 1. 2017. godine, utvrđeno je da pretplata Zavoda iznosi 1.554.202 KM, koja se odnosi na pretplate nastale na osnovu plaćanja obaveza za lijekove prema apotekama u iznosu od 505.543 KM, a ostatak se odnosi na pretplate Zavoda u iznosu od 1.048.659 KM iz 2007. i 2008. godine, koje su utrošene za plaćanje drugih tekućih obaveza Doma zdravlja Zenica.

Prema Ugovoru o poravnanju zaključenim 2. 3. 2017. godine, Dom zdravlja Zenica je dužan vratiti Zavodu iznos od 1.554.202 KM. Dug se vraća u periodu od 10 godina u 120 jednakih mjesečnih rata, s tim da je prva rata vraćena 1. 1. 2018. godine umanjeno mjesečne tranše Domu zdravlja za pružanje zdravstvenih usluga. Potraživanja Zavoda na 31. 12. 2020. godine su potvrđena od strane Doma zdravlja Zenica.

Potraživanja od Zavoda za osiguranje i reosiguranje FBiH po osnovu stvarnih troškova iskazana su u iznosu od 849.527 KM i odnose se na potraživanja po osnovu stvarnog obračuna troškova za inozemne osiguranike, kojima se zdravstvene usluge pružene u zdravstvenim ustanovama.

Preporuka:

- nastaviti aktivnosti na analizi regresnih postupaka u saradnji s drugim sektorima, unaprijediti pomoćne evidencije na način da osiguraju cjelovite podatke o regresnim postupcima, a potraživanja po osnovu regresnih postupaka iskazivati u poslovnim knjigama na osnovu validne knjigovodstvene isprave, prema Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

6.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Zavoda na 31.12.2020. godine iskazana su stalna sredstva nabavne vrijednosti 9.604.166 KM, otpisane vrijednost 3.845.552 KM i sadašnje vrijednosti od 5.758.614 KM. Tokom revidirane godine izvršeno je povećanje stalnih sredstva u iznosu od 185.254 KM (kompjuterska oprema 67.916 KM, uredski strojevi 34.352 KM, motorno vozilo 63.500 KM, stalna sredstva u obliku prava (licence) 17.253 KM i dr.).

U poslovnim knjigama Zavoda u okviru građevina evidentirana su tri stana i jedna garaža sadašnje vrijednosti 66.455 KM (nabavna vrijednost 96.553 KM i ispravka vrijednosti 30.100 KM). Imajući u vidu da Zavod ne posjeduje adekvatnu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu navedenih građevina, a koje su evidentirane kao stalna sredstva Zavoda, smatramo da stalna sredstva u finansijskim izvještajima i Glavnoj knjizi nisu iskazana na osnovu vjerodostojne dokumentacije.

Uvidom u Izvještaj centralne popisne komisije, izvještaj o popisu imovine, sitnog inventara i zaliha konstatovano je da nije ukazano na nedostatak dokumentacije (zemljišnoknjižni izvadak, izvod iz posjedovnog lista i dr.) kojim bi se potvrdilo da Zavod ima pravo vlasništva i posjeda na navedenim građevinama (stanovi i garaža). Imajući u vidu navedeno, smatramo da Zavod nije poduzeo sve aktivnosti koje je potrebno obaviti pri redovnom godišnjem popisu u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Preporuka:

- obezbijediti dokumentaciju o vlasništvu i posjedu građevina (stanovi i garaža) koje su evidentirane na stalnim sredstvima u Glavnoj knjizi.

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 19.254.539 KM od čega se najveći dio odnosi na obaveze a ostatak na kratkoročna razgraničenja.

Obaveze na 31. 12. 2020. godine iskazane su u iznosu od 18.260.667 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 7.936.538 KM i odnose se na kratkoročne tekuće obaveze 18.029.713 KM i obaveze prema zaposlenim 230.654 KM.

Kratkoročne tekuće obaveze najvećim dijelom se odnose na obaveze prema zdravstvenim ustanovama 16.970.014 KM, obaveze za refundaciju bolovanja preko 42 dana 1.179.408 KM, obaveze za materijalne troškove 40.007 KM, obaveze za komisije i Upravni odbor 14.463 KM i obaveze za stvarne troškove zdravstvenih usluga u inostranstvu 3.130 KM i druge. Obaveze prema zdravstvenim ustanovama se odnose na decembar 2020. godine koje su izmirene početkom 2021. godine.

Obaveze prema radnicima se odnose na plaću za decembar 2020. godine, koje su izmirene početkom 2021. godine.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su iznosu 993.872 KM. Uvidom u finansijske izvještaje utvrđeno je da navedeni iznos koji se vodi na poziciji „kratkoročnih razgraničenja“ ne odgovara knjigovodstvenim evidencijama gdje je na istoj poziciji evidentiran iznos 0 (nula). U vezi s tim, u knjigovodstvenim evidencijama konstatovan je iznos -993.872 KM na poziciji „kratkoročno razgraničeni prihodi“, koji je u finansijskim izvještajima iskazan u iznosu 0 (nula). Nismo se uvjerali da su salda konta stanja iz Glavne knjige adekvatno prenesena u Bilans stanja, u skladu s članom 23. Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *Bilans stanja popunjavati preuzimanjem salda sa konta stanja iz glavne knjige, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.*

6.2.4 Popis sredstava i obaveza

Direktor je 3. 11. 2020. godine donio odluku o obavljanju redovnog godišnjeg popisa na 31. 12. 2020. godine, te imenovao komisije za popis. Izvještaj Centralne popisne komisije je usvojen 16. 2. 2021. godine.

Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza za popis je izvršila na način da je stanje obaveza u iznosu od 18.030.013 KM i potraživanja u iznosu od 3.239.263 KM popisala u tabelarnom prikazu sa stanjem na 31. 12. 2020 godine iz bruto bilansa, bez navođenja broja dokumenta po osnovu koga je nastala pojedinačna obaveza ili potraživanje. Nismo se uvjerali da je Komisija izvršila uvid u analitičke evidencije, niti da je provjerila usklađenost sa stanjem u Glavnoj knjizi.

Preuzimanjem stanja iz knjigovodstvenih evidencija značajnih iznosa potraživanja i obaveza, Komisija nije izvršila stvarni popis, odnosno nije izvršila analizu i ocjenu postojećeg stanja, što predstavlja važan uslov za sačinjavanje istinitih i fer finansijskih izvještaja. Ovo nije u skladu sa članovima 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- *godišnji popis obaveza i potraživanja vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH*

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 187.034.266 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 193.898.893 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom u iznosu od 6.864.627 KM. Izvještaj je sačinjen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

7. JAVNE NABAVKE

Prema prezentiranim podacima Zavoda, u 2020. godini provedena su ukupno 54 postupka javnih nabavki, a pregled po vrstama provedenih postupaka za nabavku roba, usluga i radova dajemo u tabeli:

R. Br.	Vrsta postupka	Planirani iznos nabavke	Broj provedenih postupaka	Vrijednost zaključenog ugovora	Vrijednost revidiranih nabavki
1	Otvoreni postupak	135.500	2	127.474	127.474
2	Direktni sporazum	108.181	48	94.464	26.605
3	Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda	48.090	3	35.848	21.946
4	ANEKS II DIO B ZAKONA	800.000	1	799.920	799.920
	Ukupno	1.091.771	54	1.057.705	975.944

Finansijskim planom Zavoda za 2020. godinu planirani su kapitalni izdaci u iznosu od 2.337.000 KM i to: nabavka namještaja za poslovnice Zavoda 40.000 KM, nabavka kompjuterske opreme 180.000 KM, nabavka opreme za sanaciju mrežne infrastrukture 450.000 KM, nabavka opreme za prenos podataka i glasa 5.000 KM, nabavka ostalih uredskih strojeva 37.000 KM, nabavka motornog vozila 65.000 KM, nabavka stalnih sredstava u obliku prava (licenci) 50.000 KM, nabavka softvera za integralni zdravstveni sistem IS u Kantonu 1.500.000 KM i adaptaciju rampi za pristup osobama sa umanjnim tjelesnim sposobnostima 10.000 KM. Plan javnih nabava Upravni odbor je usvojio 16. 1. 2020. godine sa pet dodatnih izmjena i dopuna.

Uzorkom su obuhvaćena dva otvorena postupka, šest direktnih, jedan konkurentski i jedan postupak Aneks 2 dio B za koje nisu utvrđene nepravilnosti.

Zavod je za potrebe pružanja usluga imunohistohemijske tipizacije tumora zaključio u 2020. godini ugovor sa grupom ponuđača – Konzorcij JU „Moja klinika“ Sarajevo kao predstavnik grupe, Bolnica Zenica i Opća bolnica Tešanj kao članovi konzorcija. U visini od 799.920 KM na godišnjem nivou sa utvrđenom pojedinačnom cijenom 110 KM po usluzi. Procedura je provedena u skladu sa Pravilnikom o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavama, koji je donijelo Vijeće ministara krajem 2014. godine. Poziv za dostavljanje ponuda Zavod je objavio na web stranici. U utvrđenom roku za dostavljanje ponuda, ponudu je dostavio jedan ponuđač – konzorcij JU „Moja klinika“ Sarajevo kao predstavnik grupe, Bolnica Zenica i Opća bolnica Tešanj kao članovi konzorcija. Pregledom o ocjenom ponuda utvrđeno je da su svi ponuđači dostavili potrebnu dokumentaciju i dokaze tražene Pozivom.

8. OSTALI NALAZI

8.1 IT revizija

Informatizacija primarne zdravstvene zaštite i objedinjavanje Informatičkih sistema zdravstvenih ustanova na području Kantona

U okviru informatizacije primarne zdravstvene zaštite u FBiH, iz sredstava projekta jačanja zdravstvenog sektora HSEP-AP (2015 godina), Federalno ministarstvo zdravstva je provelo nabavu ambulantnog informacionog sistema (AIS-a) za podršku radu timovima porodične medicine (TPM), potrebne računarske opreme, aktivne i pasivne računarske mreže u ambulantama porodične medicine u domovima zdravlja u osam kantona. Projektom implementacije AIS-a je predviđeno da Zavod i domovi zdravlja vrše poslove administracije AIS-a i u tu svrhu je izvršena obuka IT administratora Zavoda i domova zdravlja. Vlada Kantona je zaključkom prenijela vlasnička prava nad korisničkim licencama softverskog rješenja AIS-a i serverskom opremom smještenom u Zavodu, a na zdravstvene ustanove (domovi zdravlja) isporučenu opremu, te zadužila Zavod za dalje održavanje licenci i kupovinu za nove korisnike kao i za integrisanje podataka na centralni server AIS-a i ranije implementiranih informacionih sistema u zdravstvenim ustanovama (domovima zdravlja, Kantonalnoj bolnici u Zenici): ambulantni informacioni (AIS), bolnički informacioni sustav (BIS), sistema za slikovnu dijagnostiku PACS/RIS (digitalni radiološki, ultrazvučni, magnetni snimci). AIS nije povezan u realnom vremenu sa ranije implementiranim LIS, BIS (bolnički elektronski karton pacijenta), PACS sistemima, sa kojima treba da razmjenjuje elektronsku dokumentaciju, osim Dom zdravlja Zenica sa BIS-om KB Zenica, gdje se i koriste elektronske uputnice. AIS nije povezan sa bazom osiguranih lica koja se vodi u HCFIS-u, a podaci o statusu osiguranja se unose sa zdravstvene knjižice.

Po implementaciji AIS-a Zavod je izvršio analizu korištenja softvera AIS-a i punjenja baze podataka u kojoj je ustanovljeno da je u bazi registrovano 57% od ukupnog broja osiguranih lica. Kao razlozi nedovoljnog korištenja AIS-a navedeni su: zakonska obaveza dvojnog vođenja medicinske dokumentacije, što opterećuje zdravstveno osoblje i usporava rad i neadekvatna telekomunikaciona infrastruktura u zdravstvenim ustanovama. Zavod je izvještavao Vladu Kantona o korištenju AIS-a (godišnje), a Vlada je zaključcima obavezivala zdravstvene ustanove (domove zdravlja) na unos podataka u elektronski karton, a Zavod na monitoring. U ugovore o uslugama sa zdravstvenim ustanovama Zavod je uključio i odredbe o obavezama korištenja AIS-a. U izvještajnoj godini broj registrovanih osiguranih lica u bazi AIS-a iznosio je 87%, što predstavlja značajno povećanje.

U cilju daljeg provođenja informatizacije zdravstva, Zavod je 2018. godine nakon nekoliko ponavljanja postupka nabavki zbog izjavljenih žalbi, izvršio nabavku softverskog rješenja za elektronski recept (e-recept), u kojem je najpovoljniji ponuđač bio Cuspis d.o.o. Brčko Distrikt (i Cuspis d.o.o. Zagreb). Navedeno rješenje nije integrisano sa AIS-om na način da međusobno razmjenjuju podatke. Liječnik paralelno koristi oba softverska rješenja i oba unosi podatke, umjesto da se podaci unose u jednom sistemu i automatski prenose u drugi i obrnuto.

Zavod je po isteku garantnog roka iz projekta u cilju osiguranja održavanja proveo otvorene postupke nabavke u 2017. i 2018. godini i zaključio ugovore o održavanju sa isporučiocem softvera Medit d.o.o. Sarajevo za eMedsolutions-elektronski karton pacijenata Kantona, što uključuje AIS, BIS i softversko rješenje za specijalističke ambulante u Domu zdravlja Visoko. Po isteku ugovora u 2019. godini da su provedena dva postupka nabavke u kojima se ponuđač Cuspis d.o.o. Zagreb žalio i koja su poništena. U izvještajnoj godini je ponovo pokrenut otvoreni postupak javne nabavke u kojem se ponuđač Cuspis d.o.o. Zagreb, žalio na tendersku dokumentaciju. Žalba je prosljeđene Uredu za razmatranje žalbi, koji je žalbu djelimično uvažio i poništio postupak. Zavod je zatim pokrenuo pregovarački postupak bez objave obavještenja i Cuspis d.o.o. Zagreb je izjavio žalbu na tendersku dokumentaciju i postupak nabavke. Zavod je djelimično uvažio žalbu i izmijenio tendersku dokumentaciju, ali se Cuspis d.o.o. Zagreb ponovo žalio i žalba je prosljeđena Uredu za razmatranje žalbi, koji je djelimično usvojio žalbu i postupak poništio. Zavod je krajem izvještajne godine ponovo pokrenuo otvoreni postupak i 2021. godini donio odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača Medit d.o.o. Sarajevo, na koju se Cuspis d.o.o. Zagreb žalio i žalba je prosljeđena Uredu za razmatranje žalbi, koja je odbijena kao neosnovana. U izvještajnoj godini proveden je i postupak nabavke za održavanje softvera eRecept za izbor najpovoljnijeg ponuđača, u kojem je ponuđač Medit d.o.o. Sarajevo izjavio žalbu na tendersku dokumentaciju, koja je rješenjem Ureda za razmatranje žalbi uvažena i postupak je poništen.

Zavod je 2019. godine formirao radnu grupu sa ciljem analize stanja informatizacije zdravstva na području Kantona kao i prijedloga rješenja i daljih aktivnosti. U analizi je odjenueno da informatizacija nije završena u potpunosti jer AIS/BIS nisu implementirani u svim zdravstvenim ustanovama. U AIS/BIS nisu uključene: Opća bolnica u Žepču, Zavod za medicinu rada i sportsku medicinu, Zavod za liječenje bolesti ovisnosti i Institut za zdravlje i sigurnost hrane. Nisu implementirani sistemi e-pomagala, e-bolovanje e-legitimacija i nije izvršene integracija AIS-a sa e-receptom. E-uputnice se parcijalno koriste. Ustanovljeno je da su sredstva potrebna za održavanje postojećih licenci cca 440,000 KM godišnje, te da su potrebna dalja ulaganja u licence za nove korisnike implementiranih sistema i licence za preostale informacione sisteme koji nisu implementirani i njihovo održavanje. U vezi s navedenim zaključeno da je jeftinija zamjena postojećih rješenja od više autora i implementatora sa integralnim informacionim sistemom koji će imati jednog autora i implementatora za sve zdravstvene sisteme, a sa više pogodnosti za Zavod: pravom raspolaganja izvornim kodom i IT administracijom, i jeftinijim održavanjem. Analiza ne sadrži rješenja koja su raspoloživa na tržištu. U vezi s navedenim Zavod je dostavio informaciju Vladi Kantona koja je zaključkom zadužila Zavod provede nabavku cjelovitog integriranog informacionog sistema zdravstva na području kantona, sa svim potrebnim funkcionalnostima za sve nivoje zdravstvene zaštite i ugovorne zdravstvene ustanove, sa prihvatljivom cijenom održavanja softvera, uz obezbjeđenje vlasništva izvornog koda. Istim zaključkom Zavod je zadužen da izvrši sanaciju komunikacijske mreže integralnog informacionog sistema u zdravstvenim ustanovama. Za realizaciju navedenog Zavod je izvještajnoj godini planirao sredstva u iznosu od 1.282,051 KM, koja su zbog vanredne situacije prouzrokovane pandemijom otkazana. Zavod je izradio i usvojio strategiju razvoja IT za period 2020.-2025. godine.

Iz svega navedenog može se zaključiti da projektna aktivnost Strateškog plana razvoja Kantona za period 2016-2020. godine – Izgradnja integralnog informacionog sistema u zdravstvu u cijelosti nije provedena. Suočen sa teškoćama provođenja dalje informatizacije, Zavod se opredijelio za nabavku integralnog informacionog sistema, koji prema definiranim zahtjevima može realizirati novim softverskim rješenjima, iako su u informatizaciju do sada uložena značajna finansijska sredstva.

Preporuke:

- izvršiti sveobuhvatnu analizu raspoloživih rješenja za integralni informacijski sistem u zdravstvu, izraditi i usvojiti akcijske planove strategije IT razvoja, te u okviru nadležnosti i ovlaštenja osigurati adekvatne materijalne i ljudske resurse za provođenje informatizacije zdravstvenih ustanova i povezivanja informacijskih sistema u zdravstvenim ustanovama u integralni informacijski sistem;
- kontinuirano jačati interne IT ljudske resurse za podršku implementiranim informacijskim sistemima, u svrhu racionalizacije i smanjenja izdataka za angažovanje vanjske podrške.

HCFIS (Health Care Financial Information System)

Zavod koristi HCFIS sustav za vođenje evidencija o osiguranicima zdravstvenog osiguranja i to module za vođenje evidencija o obveznicima osiguranja, osiguranicima i osiguranim licima, evidencije ino-osiguranja, ortopedskim pomagalicama i evidencije uplata doprinosa. Održavanje i razvoj softverskog rješenja HCFIS je u nadležnosti FZZOIR po osnovu zakonske obveze -Zakon o zdravstvu FBiH (član 18).

Kantonalni zavodi koji koriste HCFIS nisu našli adekvatan model zajedničkog finansiranja njegovog održavanja i razvoja. Navedeno je rezultiralo nedovoljnim korištenjem funkcionalnosti sistema. HCFIS raspolaže sa modulom za evidenciju potrošnje lijekova, a za kontrolu potrošnje lijekova sa esencijalne liste zavodi koriste druga softverska rješenja, koja nisu povezana sa bazom HCFIS-a. Za korištenje dijela funkcionalnosti sistema nisu obezbijeđeni tehnički preduvjeti. Iako je JMBG korisnika zdravstvenog osiguranja na zdravstvenim knjižicama barkodiran funkcionalnost se ne koristi šalterima poslovnica, jer nisu opremljeni barkod čitačima. Navodimo i da HCFIS nije povezan sa AIS-om iako je projektom implementacije AIS-a predviđeno. Zavod je zajedno sa Federalnim i kantonalnim zavodima usaglasio da će zajednički osigurati finansijska sredstva za održavanje i razvoj HCFIS-a, ali svi zavodi nisu ispoštovali dogovor, tako da navedeno nije realizirano.

Preporuka:

- osigurati adekvatno održavanje i razvoj HCFIS-a u saradnji s drugim korisnicima, te implementirati automatski podatkovni interfejs između HCFIS-a i AIS-a s ciljem bolje kontrole osiguranja.

8.2 Sudski sporovi

Prema podacima nadležne Službe za pravne i opće poslove na 31. 12. 2020. godine, Zavod je podnio dvije tužbe za naplatu duga ukupne vrijednosti od 20.724.543 KM. Prema prezentiranom pregledu na 31. 12. 2020. godine, protiv Zavoda je podneseno 10 tužbi ukupne vrijednosti od 13.741.327 KM.

Smatramo da sudski sporovi trenutno nemaju direktan uticaj na sredstva i izvore sredstava, ali su uslovna potraživanja i obaveze te koje bi u budućnosti mogle uticati na sredstva i izvore sredstava. Stoga bi sudske sporove trebalo evidentirati na vanbilansnoj evidenciji, u skladu s odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- u vanbilansnim evidencijama Zavoda evidentirati podatke o sudskim sporovima, u skladu s odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Zavod je 22. 7. 2021. godine dostavio komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu. U njemu su navedena obrazloženja koja se odnose na: sistem internih kontrola u dijelu imenovanja direktora Zavoda u prethodnom periodu, zapošljavanje u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o prijemu u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu, isplate stimulacija zaposlenicima, utvrđivanje osnovice plaće direktora i pomoćnika direktora i dodatka na složenost poslova i odgovornosti direktora, iskazivanje aktivnih i pasivnih vremenskih razgraničenja, postupak odabira ugovorne banke, popis obaveza i potraživanja, postupanje Ureda za razmatranje žalbi po uloženoj žalbi jednog od ponuđača u postupku javne nabavke usluga održavanja eMedsolutions softvera za zdravstvene ustanove Zeničko-dobojskog kantona.

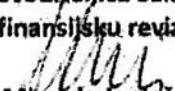
Obrazloženja, na osnovu dostavljene dokumentacije, koja smo prihvatili i ugradili u tekst izvještaja odnose se na: imenovanje direktora u prethodnom periodu, zaključivanje ugovora o pružanju bankarskih usluga bez naknade i postupanje Ureda za razmatranje žalbi po uloženoj žalbi ponuđača „Cuspis“ d.o.o. Zagreb u postupku javne nabavke usluga održavanja eMedsolutions softvera za zdravstvene ustanove Zeničko-dobojskog kantona.

Obrazloženja i dostavljenu dokumentaciju koja nije bila adekvatna i nije uticala na utvrđene nalaze u izvještaju nismo prihvatili, a odnosi se na:

- zapošljavanje u Zavodu, jer nam nije priložena dodatna relevantna dokumentacija koja bi nas uvjerila da je zapošljavanje izvršeno u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru Zeničko-dobojskog kantona. Ističemo da je Zavod u 2020. godini po ovom osnovu izvršio zapošljavanje na sljedeća radna mjesta: domar, referent za javne nabavke, rukovodilac poslovnice u Žepču, referent za ino osiguranje i za druge poslove. Naime, cilj Uredbe i izmjena Uredbe bio je da se menadžmentu ustanova iz oblasti zdravstva omogući zaključivanje ugovora o radu na određeno vrijeme, radi nesmetanog odvijanja procesa rada u vremenu prirodne nesreće i pandemije COVID-19. S tim u vezi, izuzeci utvrđeni Uredbom trebali bi se primjenjivati na način da se njihovom primjenom ne izbjegava provođenje procedure obaveznog javnog oglašavanja;
- Analizu Iskaza (tekstualni dio), koja nije sačinjena sa računovodstvenim izvještajima Zavoda u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, a prezentirani izvještaj o izvršenju finansijskog plana Zavoda nije dokument Analiza iskaza (tekstualni dio);
- stimulacije zaposlenicima Zavoda koje nisu isplaćene u skladu s Pravilnikom o radu. Naime, nisu nam data pojedinačna obrazloženja neposrednih rukovodilaca kojima bi se potvrdila njihova opravdanost;
- osnovanost i opravdanost visine utvrđene osnovne plaće direktora i pomoćnika direktora Zavoda, kao i dodatka na složenost poslova i odgovornosti direktora, koje nisu regulisane kantonalnim propisima i Pravilnikom o radu Zavoda;
- Iskazana aktivna i pasivna vremenska razgraničenja, čija salda nisu adekvatno prenesena iz glavne knjige u bilans stanja, u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;

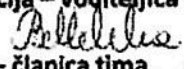
• popis obaveza i potraživanja, za koji nam nije dostavljena dodatna dokumentacija na osnovu koje bismo se uvjerali da je popis, kao kontrolna i korektivna aktivnost, izvršen na način da je utvrđeno stvarno stanje obaveza i potraživanja i usaglašeno sa knjigovodstvenim stanjem, s ciljem njihovog pravilnog iskazivanja u finansijskim izvještajima, prema Zakonu o računovodstvu i reviziji, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju

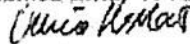

Mirsada Janjčević

Tim za reviziju:

Meliha Baručija – voditeljica tima

Belma Đulić – članica tima

Derviša Harbaš – članica tima, IT revizorka

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu					
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj Godini		
1	2	3	4	5	6
I PRIHODI (od 1 do 16)	205.336.000	188.845.285	198.814.365	-16.490.715	0,92
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	203.405.472	187.386.246	197.128.811	-16.019.226	0,92
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0
Porezi na dobit preduzeća	0	0	0	0	0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	203.405.472	187.386.246	197.128.811	-16.019.226	0,92
3. Porez na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	0
7. Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	0
8. Ostali porezi	0	0	0	0	0
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	1.930.528	1.459.039	1.685.554	471.489	0,76
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	25.528	28.375	26.065	2.847	1,11
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	25.528	27.208	26.065	1.680	1,07
Ostali prihodi od imovine	0	1.167	0	0	0
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	1.905.000	1.430.664	1.659.489	-474.336	0,75
Administrativne takse	0	0	0	0	0
Sudske takse	0	0	0	0	0
Komunalne naknade i takse	0	0	0	0	0
Ostale budžetske naknade i takse	0	0	0	0	0
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	0	0	0	0	0
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	1.800.000	1.400.950	1.619.714	-399.050	0,78
Neplanirane uplate – prihodi	105.000	29.714	39.775	-75.286	0,28
Novčane kazne	0	0	0	0	0
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	0	0	0	0	0
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	0	0

13. Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0
14. Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0
16. Donacije	0	0	0	0	0

II RASHODI (od 1 do 7)		202.999.000	187.886.686	197.837.151	-15.112.314	0,93
1. Plaće i naknade troškova zaposlenih		3.100.000	2.580.706	2.121.169	-519.294	0,83
Bruto plaće i naknade plaća		2.615.000	2.205.314	1.804.955	-409.686	0,84
Naknade troškova zaposlenih		485.000	375.392	316.214	-109.608	0,77
2. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi		275.000	241.056	193.454	-33.944	0,88
3. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge		182.154.000	176.522.330	179.937.362	-5.631.670	0,97
Putni troškovi		10.000	4.774	5.361	-5.226	0,48
Izdaci za energiju		80.000	63.616	60.413	-16.384	0,80
Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge		180.000	103.801	103.356	-76.199	0,58
Nabavka materijala i sitnog inventara		34.800.000	33.819.226	34.431.515	-980.774	0,97
Izdaci za usluge prevoza i goriva		10.000	7.529	4.139	-2.471	0,75
Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine		8.000	6.510	7.840	-1.490	0,81
Izdaci za tekuće održavanje		445.000	28.641	109.952	-416.359	0,06
Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa		25.000	11.420	11.813	-13.580	0,46
Ugovorene i druge posebne usluge		146.596.000	142.476.813	145.202.973	-4.119.187	0,97
4. Tekući transferi i drugi tekući rashodi		14.570.000	8.542.594	15.585.166	-6.027.406	0,59
Tekući transferi drugim nivoima vlasti		1.500.000	505.423	1.056.085	-994.577	0,34
Tekući transferi pojedincima		13.050.000	8.037.171	1.484.251	-5.012.829	0,62
Tekući transferi neprofitnim organizacijama		0	0	0	0	0
Subvencije javnim preduzećima		0	0	0	0	0
Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima		0	0	0	0	0
Subvencije finansijskim institucijama		0	0	0	0	0
Tekući transferi u inostranstvo		0	0	0	0	0
Drugi tekući rashodi		20.000		44.830	-20.000	0,00
5. Kapitalni transferi		0	0	0	0	0
Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti		0	0	0	0	0
Kapitalni transferi pojedincima		0	0	0	0	0
Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama		0	0	0	0	0
Kapitalni transferi javnim preduzećima		0	0	0	0	0
Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima		0	0	0	0	0
Kapitalni transferi finansijskim institucijama		0	0	0	0	0
Kapitalni transferi u inostranstvo		0	0	0	0	0
6. Izdaci za kamate		0	0	0	0	0
Kamate na pozajmice primljene kroz Državu		0	0	0	0	0
Izdaci za inostrane kamate		0	0	0	0	0
Kamate na domaće pozajmljivanje		0	0	0	0	0
Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama		0	0	0	0	0
7. Tekuća budžetska rezerva		2.900.000	0	0	-2.900.000	0,00
TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)		0	0	0	0	0
III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA		0	0	0	0	0
1. Primici od prodaje stalnih sredstava		0	0	0	0	0
Primici od prodaje stalnih sredstava		0	0	0	0	0
Primici od prodaje federalnih robnih rezervi		0	0	0	0	0
Ostali kapitalni primici		0	0	0	0	0
2. Izdaci za nabavku stalnih sredstava		2.337.000	185.254	152.963	-2.151.746	0,08
Nabavka zemljišta, žuma i višegodišnjih zasada		0	0	0	0	0
Nabavka građevina		0	0	0	0	0

Nabavka opreme	777.000	168.001	63.136	-608.999	0,22
Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0
Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	1.550.000	17.253	88.197	-1.532.747	0,01
Rekonstrukcija i investiciono održavanje	10.000	0	2.630	-10.000	0,00
NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	2.337.000	185.254	153.963	-2.151.746	0,08
A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)		773.345	823.251	773.345	
IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0
1. Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0
2. Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0
Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0
B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0
V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	0
1. Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
2. Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0
Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
Vanjske otplate	0	0	0	0	0
Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0
Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
Otkup duga	0	0	0	0	0
C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	0	0	0	0	0
UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	0	773.345	823.251	773.345	

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu odobrilo 16. 2. 2021. godine.

Direktor
Omer Škaljo

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine			
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	21.097.241	28.187.685	75
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	17.857.978	24.722.605	72
2. Vrijednosni papiri	0	0	0
3. Kratkoročna potraživanja	3.239.263	3.465.080	93
4. Kratkoročni plasmani	0	0	0
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0
8. Kratkoročna razgraničenja	0	0	0
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	5.758.614	6.032.128	95
9. Stalna sredstva	9.604.166	9.424.298	102
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	3.845.552	3.392.170	113
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	5.758.614	6.032.128	95
12. Dugoročni plasmani	0	0	0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	0	0	0
15. Vrijednosni papiri	0	0	0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0
18. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA (A+B)	26.855.855	32.219.813	78
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	19.254.539	27.194.397	71
19. Kratkoročne tekuće obaveze	18.030.013	25.966.551	69
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0
22. Obaveze prema zaposlenicima	230.654	191.822	120
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
24. Kratkoročna razgraničenja	993.872	1.036.024	96
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	0	0	0
25. Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0
26. Ostale dugoročne obaveze	0	0	0
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	7.601.316	7.025.416	108
28. Izvori stalnih sredstava	5.758.614	6.032.128	95
29. Ostali izvori sredstava	0	0	0
30. Izvori sredstava rezervi	1.000.000	0	0
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	842.702	993.288	186
32. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	0	0	0
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	26.855.855	34.219.813	78

Rukovodstvo je Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine odobrilo 16. 2. 2021. godine.

Direktor
Omer Škaljo

Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine		
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	
2	Prihodi od poreza	185.203.356
3	Neporezni prihodi	1.457.872
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	0
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	474.038
7	Kapitalni primici i transferi (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	
9	Finansiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	187.034.266
14	II NOVČANE ISPLATE	0
15	Rashodi (od 16 do 21)	193.713.639
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.538.049
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	236.517
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	181.736.73
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	9.202.341
20	Kapitalni transferi	0
21	Izdaci za kamate	0
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	185.254
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	185.254
24	Finansiranje (25 + 26)	0
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	0
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	193.898.893
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) III (27 - 13)	6.864.627
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	24.722.605
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	17.857.978

Rukovodstvo je Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine odobrilo 16. 2. 2021. godine.

Direktor
Omer Škaljo